

FÖRSVARSMAKTENS ÅRSREDOVISNING 2014

FÖRSVARSMAKTEN

FÖRSVARSMAKTENS ÅRSREDOVISNING 2014

Resultatredovisning,
resultat- och balansräkning,
anslagsredovisning,
finansieringsanalys samt noter

Denna årsredovisning, utom såvitt avser hemliga bilagor, publiceras även på
Försvarmaktens hemsida (www.forsvarsmakten.se, sökord "årsredovisning").

Vid underrättelseoperationen i oktober deltog bland annat fartyg ur Fjärde sjöstridsflottiljen.
På bilden ses en sjöman spana i operationsområdet.
– Underrättelseoperationen gav oss klara bevis på att Sverige utsatts för en kränkning av
främmande makt, säger ställföreträdande insatschef konteramiral Anders Grenstad.
Omslagsfoto: Jimmy Croona/ComCam

Försvarmaktens årsredovisning 2014
KMÄ FM2014-3782:4

© Försvarmakten
Formgivning och tryck: FMV – FSV – Grafisk produktion, Stockholm
Prod-ID: 141126-008 FM Årsredovisning 2014

Regeringen
och sändlista

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

Vårt tjänsteställe, handläggare

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

LEDS PLANEK Uppföljning och analys
Eva Gillberg 08-788 90 68

FÖRSVARSMAKTENS ÅRSREDOVISNING 2014

(Huvuddokument, 3 bilagor varav bilaga 1 kvalificerat hemlig samt 3 underbilagor, varav 2 kvalificerat hemliga)

Försvarsmaktens årsredovisning för budgetåret 2014 fastställs.

Generaldirektören, chefen för ledningsstaben, produktionschefen, insatschefen, chefen för militära underrättelse- och säkerhetstjänsten, chefsjuristen, ekonomidirektören, personaldirektören och informationsdirektören har jml. 22 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten under ärendets beredning getts tillfälle att yttra sig.

Information till arbetstagarorganisationerna har genomförts enligt avtalet om "Samverkan för utveckling inom Försvarsmakten".

Beslut i ärendet har fattats av general Sverker Göranson i närvaro av generaldirektör Peter Sandwall, generallöjtnant Dennis Gyllensporre, ekonomidirektör Helena Holmstedt, brigadgeneral Fredrik Robertsson, överste Mikael Johnsson, redovisningschef Yvonne Sandfeldt, chefscontrollers Eva Gillberg och Stefan Holmgren samt överstelöjtnant Jonas Andersson.

Föredragande, utom vad avser den kvalificerat hemliga bilagan 1, har varit ekonomidirektör Helena Holmstedt. Föredragande av den kvalificerat hemliga bilagan 1 har varit generallöjtnant Dennis Gyllensporre.

Sverker Göranson

Helena Holmstedt

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2015-02-16HKV beteckning
FM2014-3782:4

Sida 2 (3)

Bilagor	Benämning
1. (H/TS)	Försvarsmaktens operativa förmåga 2014 (insänds med HKV skrivelse FM2014-3782:5)
2. (Ö)	Personalberättelse
3. (Ö)	Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet (del av)

Ubilagor	Benämning
1.1 (H/TS)	Krigs- och hemvärnsförband 2013 (insänds med HKV skrivelse FM2014-3782:5)
1.2 (H/TS)	Nationell och internationell beredskap samt nationella operationer (insänds med HKV skrivelse FM2013-1839:5)
1.3 (H/S)	Personaluppfyllnaden per krigsförband och kategori (insänds med HKV skrivelse FM2013-1839:5)

Sändlista	Antal tryck ex	Via mail
<i>Externt utanför Försvarsmakten</i>		
Försvarsutskottet	17	1
Riksdagens utredningstjänst	9	1
Riksrevisionen	4	1
Regeringen	1	1
Försvarsdepartementet (Fö)	40	1
Finansdepartementet (Fi)	4	1
Utrikesdepartementet (UD)	1	1
Försvarets materielverk (FMV)	5	1
Försvarets radioanstalt (FRA)	2	1
Försvarsexportmyndighet	1	1
Kustbevakning (KBV)	2	1
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	2	1
Rekryteringsverket	2	1
Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)	2	1
Ekonomistyrningsverket	4	1
Rikspolisstyrelsen	2	1
Riksarkivet	1	1
Fortifikationsverket	2	1
Statskontoret	2	1
OFR/O FM	1	1
OFR/S	1	1
SACO Försvar	1	1
SEKO Försvar	1	1
Totalt externt utanför Försvarsmakten	107	

FÖRSVARSMAKTEN

HÖGKVARTERET

Datum
2015-02-16HKV beteckning
FM2014-3782:4

Sida 3 (3)

Sändlista (forts.)	Antal tryck ex	Via mail
<i>Inom Försvarsmakten</i>		
ÖB	1	1
GD	1	1
Förbands-, skol och centrumchefer		1
Infochefer vid förband, skolor och centrum		1
<i>Inom Högkvarteret</i>		
REV	1	1
SÄKINSP	4	1
GL	1	1
LEDS		1
C LEDS	1	1
C LEDS INRI	1	1
C LEDS PLANEK	1	1
LEDS PLANEK U/A	20	
LEDS PLANEK RED	11	
LEDS PLANEK PLAN	2	
LEDS LED	2	
LEDS INRI	4	
LEDS PRIO	1	
INS	5	1
C INSATS	1	1
STF C INSATS	1	1
AI ATCH		1
ATS	1	1
MI MTCH		1
MTS	1	1
FVI FTCH		1
FTS	1	1
PROD	15	1
C PROD	1	1
C FÖRBPROD	1	1
C MTRLPROD	1	1
MUST	3	1
C MUST	1	1
PERSS	5	1
PERSDIR	1	1
JURS	2	1
C JUR	1	1
INFOS	5	1
INFODIR	1	1
STF C HKV	1	1
HKV AVD	4	1
OFR/O HKV	1	1
OFR/S HKV	1	1
SACO HKV	1	1
SECO Försvar HKV	1	1
Arkiv	1	1
Totalt inom Försvarsmakten	108	
Totalt antal ex	215	

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÖVERBEFÄLHAVARENS KOMMENTARER.....	13
SAMMANFATTNING	15
OM REDOVISNINGEN	17
REFORMER OCH ANDRA VERKSAMHETSFÖRÄNDRINGAR I FÖRSVARSMAKTEN	19
Genomförande av den försvarspolitiska inriktningen.....	19
Personalförsörjning	19
Effektiviseringar inom försvarets materiel- och logistikförsörjning	20
Försvarsmaktens stöd till Rikspolisstyrelsen vid terrorismbekämpning.....	22
INTERNATIONELLT SAMARBETE	23
Nordiskt och övrigt internationellt förmågeutvecklingssamarbete.....	23
ORGANISATION.....	26
Kopplingen mellan bas- och insatsorganisationen	26
Basorganisation.....	26
FÖRSVARSMAKTENS INTERNA STYRNING OCH KONTROLL.....	30
ANSLAGSREDOVISNING.....	31
PRODUKTGRUPPSREDOVISNING	33
ÖVRIGA DRIFTSKOSTNADER 2013 OCH 2014.....	35
AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET	36
RESULTATREDOVISNING	37
Operativ förmåga vid utgången av 2014 (effekter)	37
Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap	39
Insatser - internationellt och nationellt.....	54
Fredsfrämjande insatser.....	60
Stöd till samhället	62
Utveckling	64
Övrig verksamhet.....	72
Övrig resultatredovisning.....	72
ÖVRIG REDOVISNING MED ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	80
Nordiskt samarbete	80
Materieluppföljning	82
Rationaliseringar och överföringar	87
Övningsverksamhet och incidentberedskap	88
Tillsyn av militär luftfart.....	90
Omlokalisering Järfälla Barkarby	90
Särskild återrapportering avseende SSR verksamhet.....	91

FINANSIELL REDOVISNING.....	95
Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr).....	95
Resultaträkning	96
Balansräkning.....	97
Anslagsredovisning.....	99
Finansieringsanalys.....	103
Tilläggsupplysningar och noter	104
BILAGOR	120
SÖKREGISTER ÅTERRAPPORTERINGSKRAV	121
ÖVERBEFÄLHAVARENS INTYGANDE AV MYNDIGHETENS ÅRSREDOVISNING.....	122

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1. Nettobesparing – Effektiviseringar inom Försvarets materiel- och logistikförsörjning.....	22
Tabell 2. Aktiviteter inom nordiskt försvarssamarbete	24
Tabell 3. Kopplingen mellan grund-, bas- och insatsorganisation	27
Tabell 4. Anslagsförbrukning samtliga anslag 2012-2014	31
Tabell 5. Produktgruppernas anslagsförbrukning 2014	33
Tabell 6. Produktgruppernas nettoresultatredovisning av kostnader och intäkter 2012-2014.....	34
Tabell 7. Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2012-2014	36
Tabell 8. Betydande övningsverksamhet	42
Tabell 9. Resultatindikator Tillgänglighet insatsorganisationen.....	44
Tabell 10. Utfall netto – Arméförband 2012-2014	46
Tabell 11. Gångtimmar per fartygstyp 2012-2014	47
Tabell 12. Utfall netto – Marinförband 2012-2014.....	48
Tabell 13. Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2012-2014	49
Tabell 14. Utfall netto – Flygvapenförband 2012-2014.....	49
Tabell 15. Utfall netto – Lednings- och underrättelseförband 2011-2013	51
Tabell 16. Utfall netto – Logistikförband 2012-2014.....	52
Tabell 17. Utfall netto – Hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna 2012-2014	53
Tabell 18. Åldersfördelning på godkända elever	53
Tabell 19. Ekonomiskt utfall per insats under utgiftsområde 6, anslagspost 1:2.1 och 1:2.2	58
Tabell 20. Utfall netto – Internationella insatser 2012-2014	59
Tabell 21. Utfall netto – Nationella insatser 2012-2014.....	60
Tabell 22. Pågående och avslutade insatser avs. bidragets styrka enligt regleringsbrev 2014.....	60
Tabell 23. Ekonomiskt utfall per insats utgiftsområde 5 anslag 1:2.....	61
Tabell 24. Utfall netto – Fredsfrämjande verksamhet 2012-2014	61
Tabell 25. Utfall netto – Stöd till samhället 2012-2014	64
Tabell 26. Beställda antal uppdrag till FOI och dess kostnader per anslag 2012-2014	70
Tabell 27. Verksamhetsutfall anslag 1:5 fördelat på utförare	70

Tabell 28. Verksamhetsutfall anslag 1:5 fördelat på FoT-områden, koncernstödsuppdrag samt studier m.m.....	71
Tabell 29. Utfall netto - Forskning och utveckling 2012-2014	71
Tabell 30. Utfall netto - Materielutveckling 2012-2014.....	72
Tabell 31. Utfall netto - Övrig verksamhet 2012-2014	73
Tabell 32. Aktiviteter och bedömda effekter inom NORDEFCO	80
Tabell 33. Aktiviteter och bedömda effekter inom NORDEFCO	83
Tabell 34. Finansiell redovisning per anskaffningsobjekt (Tkr)	85
Tabell 35. Kostnadsutveckling Försvarsmakten stödmyndigheter.....	87
Tabell 36. Kostnader omlokalisering Järfälla – Barkarby, 2014-2026.....	90
Tabell 37. Regeringsbeslut avseende SSR verksamhet, ram samt utfall	91

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1. Försvarsmaktens lokalisering av förband, skola och centra.....	26
Figur 2. Anslagsförbrukning (Mnkr)/Andel 2014.....	32
Figur 3. Utfall övriga driftkostnader 2013–2014 (Mnkr).....	35
Figur 4. Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagens totala förbrukning 2010–2014.....	41
Figur 5. Fördelning av övningskostnader (Mnkr).....	88

ÖVERBEFÄLHAVARENS KOMMENTARER

2014 blev ett synnerligen händelserikt år där den ryska illegala annekteringen av Krim och konflikten i Ukraina var två exempel på hur instabil och svårförutsägbar utvecklingen har blivit i vår omvärld. Försvarsmaktens förmågor prövades i flera avseenden. Tack vare engagerade medarbetare och professionella insatser med våra förband tog vi oss an utmaningarna på ett flexibelt och högkvalitativt sätt. Även detta är en signal om vad ett försvar med en hög tillgänglighet kan leverera.

Det skärpta militärstrategiska läget i närområdet var ett förhållande som påverkade vår verksamhet på ett genomgripande sätt. I och kring Östersjön såg vi hur den militära aktivitetsnivån steg markant jämfört med tidigare år. Nya övningsmönster etablerades, och från rysk sida demonstrerades ett mer aggressivt beteende. Nationellt svarade vi upp mot detta och genomförde, bland flera åtgärder, en utökad verksamhet med krigsförbanden.

Den utökade verksamheten möjliggjordes av att anslaget för förbandsverksamhet förstärktes. Detta begränsade men mycket välkomna tillskott möjliggjorde en utökad övningsverksamhet med krigsförband ur alla stridskraftsslag, med geografiskt fokus på Blekinge, Gotland, Mälardalen och Öster-

sjön. Våra egna prioriteringar skapade förutsättningar för en incidentberedskap i luften och till sjöss som svarade mot utvecklingen i Östersjöområdet. En utveckling vi måste kunna möta även kommande år.

Stor uppmärksamhet väckte givetvis den under rättelseoperation som Försvarsmakten bedrev under oktober med anledning av trovärdiga observationer om främmande undervattensverksamhet i Stockholms skärgård. Genom en skickligt genomförd operation kunde det fastställas att svenskt inre vatten kränkts. Denna synnerligen allvarliga kränkning gav ytterligare bränsle till en redan livaktig svensk försvars- och säkerhetspolitisk debatt.

Utvecklingen i vårt närområde gör att de nationella behoven nu står i förgrunden. Det är en naturlig konsekvens. Men vi har samtidigt ett internationellt uppdrag vi aldrig får släppa. Försvarsmakten fortsätter att vara en efterfrågad partner för avancerad militär krishanteringsförmåga till internationella insatser. Under 2014 lade vi grunden för ett omfattande engagemang - med potential att bli långsiktigt - i FN:s insats MINUSMA i Mali. Jag ser det som viktigt, både för stabiliteten i Mali och som bidrag för att utveckla FN:s fredsbevarande förmåga samt för den fortsatta utvecklingen av våra krigsförband.

Tillsammans med våra partnerländer förberedde vi också *Nordic Battle Group* för den beredskapsperiod som tog sin början vid årsskiftet. Samtidigt avslutade vi den insats som mer än någon annan definierat det gångna decenniet, vårt bidrag till ISAF. Men vi överger inte Afghanistan. Genom *Resolute Support Mission* ska vi och andra truppbidragande länder fortsatt bidra till att bygga upp de afghanska strukturerna.

Under rubriken stöd till samhället och skydd mot olyckor finns det anledning att särskilt lyfta fram de uppskattade bidrag Försvarsmakten gav, med allt från hemvärnsförband till helikoptrar, i samband med skogsbranden i Västmanland och översvämningarna i Halland.

Under året har Försvarsmakten tagit emot en stor mängd materiel. De materiella tillskotten är både nödvändiga och efterfrågade och kommer ge effekt i verksamheten under kommande år. Men trots löpande ansträngningar för att hålla anskaffade system uppdaterade står vi om ett antal år inför en stor utmaning då större materielsystem uppnår slutet av sin livscykel.

Detta är några axplock ur årets verksamhet som i allt väsentligt nått upp till de ställda målsättningarna. Det är mycket bra. Men ställda mål har varit på

en låg nivå relativt krigsförbandens målsättningar. Samtidigt kan jag konstatera att Försvarsmakten genomfört verksamheten inom tilldelad ekonomisk ram. Men det finns inte någon personell redundans, arbetsbelastningen har varit hög.

I december 2014 lämnade Försvarsmakten in underlaget för kommande inriktningsproposition. Ett omfattande arbete som resulterat i ett underlag med hög kvalitet baserat på en fast grund av operativa överväganden. Den politiska beredningen pågår i skrivande stund med beslut till sommaren. Det är ett beslut som kommer att få stor betydelse för Försvarsmaktens utveckling men där engagerade och kompetenta medarbetare alltid kommer att vara avgörande för vår förmåga att möta kommande utmaningar.

Det finns anledning att känna stolthet över det vi gemensamt levererar. Utvecklingen av insatsorganisationen med hela dess förmågebredd fortskrider. Övningsverksamheten har ökat och så även komplexiteten och det internationella inslaget i övningarna. Personalförsörjningssystemet saknar inte utmaningar men vi är ändå nära den ursprungliga planen för krigsförbandens uppfyllnad. Den operativa förmågan ökar. Det Försvarsmaktens personal har levererat under 2014 stärker min övertygelse att vi har en bra grund för Försvarsmaktens fortsatta utveckling.

SAMMANFATTNING

Försvarsmakten har under 2014 genomfört verksamhet i enlighet med regeringens beslut och uppsatta mål.

Den nationella beredskapen för hävdande av den territoriella integriteten har upprätthållits. Den samlade operativa förmågan har utvecklats. Flygtidsuttag för stridsflygförband och helikoptrar har ökat liksom har gångtiden för korvettförbanden ökat. Fortfarande kvarstår emellertid begränsningar, särskilt vid högre konfliktnivåer. I takt med att omvärldsläget försämrats framstår dessa begränsningar som alltmer besvärande. Internationella insatser och stöd till samhället har genomförts med gott resultat.

Produktionsmålen var begränsade med hänsyn till tillgängliga medel vid ingången av 2014. De medel som regeringen under året omfördelade till förbandsanlaget gjorde det möjligt att stärka den materiella tillgängligheten och genomföra en ökad övningsverksamhet under det andra halvåret och därigenom nå goda resultat för förbandsproduktionen relativt de ursprungliga målen.

Stridsflyg med incidentuppgifter har funnits tillgängligt med hög startberedskap och incidentberedskapen har efterhand anpassats med anledning av aktiviteter i närområdet. Nationella insatser har genomförts i större omfattning än tidigare år.

I oktober genomförde Försvarsmakten en underrättelseoperation i Stockholms mellersta och södra skärgård mot främmande undervattensverksamhet. I operationen deltog enheter ur armé, marin- och flygstridskrafter, specialförband, logistikförband, Försvarsmaktens logistik (FMLOG) och hemvärnet. Den efterföljande analysen som genomfördes av Försvarsmakten med stöd av andra myndigheter, fastställde att främmande undervattensverksamhet hade förekommit på svenskt territorium.

De övningar som möjliggjorts genom förstärkning av förbandsanslaget har skett stridskraftsvis och som beredskapsövningar med flera deltagande stridskrafter, främst i områdena Gotland, Mälardalen samt Östersjön. Hemvärnet övade i hela landet. Staber på flera nivåer har övats och lett verksamhet i ordinarie samt tilldelade geografiska områden, vilket ökat ledningsförmågan och terrängkännedomen i olika delar av landet. Övningarna har bidragit till utveckling och vidmakthållande av krigsförbanden och Försvarsmaktens operativa förmåga.

Uppbyggnaden av insatsorganisationen har fortsatt genom personalförsörjningsåtgärder, övningsverksamhet och genomförande av försvarslogistikplanen. Begränsningar avseende materiell tillgång och tillgänglighet har dock påverkat resultatet under året.

Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anlagen har ökat för tredje året i rad och uppgick 2014 till 20,0 procent (2013: 17,6 procent).

Årets materielleveranser har bl.a. omfattat pansarterrängbil 360, bandvagn 410, terrängbil 141/152, modifierade korvetter typ Visby, modifierade JAS 39 C/D, flygplan S102B, helikopter 14, lednings- och sambandsmateriel, uniformer och kroppsskydd. Bland de beställningar som lagts kan nämnas markbaserat luftvärn, livstidsförlängning av ubåten HMS Södermanland, halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland, modifiering av ubåten HMS Hälsingland, sambandsmateriel och logistikmateriel.

Försvarsmakten har inlett uppgiften att bidra till FN-insatsen MINUSMA i Mali med stabsofficerare i central och regional stab och stabsofficerare samt vaktgrupp i *All Sources Information Fusion Unit* (ASIFU). Det beslutade styrkebidraget med ett underrättelseförband (Mali 01) är i huvudsak klara för att påbörja insatsen under första kvartalet 2015. Etablering av camp NOBEL för underrättelseförbandet genomförs av en etableringsstyrka ur Försvarsmakten.

NBG har utbildats, övats och värderats med bra resultat inför den beredskapsperiod som inleddes den 1 januari 2015.

Omstrukturering av styrkebidraget i Afghanistan har fortsatt. Det svenska styrkebidraget är nu anpassat till kommande uppgifter inom Natos *Resolute Support Mission* (RSM) vilken avlöst ISAF vid årsskiftet. Det svenska bidraget reducerades under år 2014 från ca 300 befattningar till att vid årsskiftet omfatta ca 30 befattningar. Under året har *Camp Northern Light* avvecklats och överlämnats till afghanska armén, ANA. I samband med detta överlämnades områdesansvaret för provinserna Balkh och Aybak till *Regional Command North* (RC N). All övrig svensk infrastruktur inklusive *Camp Birka* och gruppering för NSE inom *Camp Marmal*, har avvecklats och överlämnats till ISAF.

Samtliga internationella förbandsinsatser har utsett en *Gender Focal Point* (GFP) alternativt en *Gender Field Advisor* (GFA) för att stöda insatsen i implementerandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet.

Antalet insatser för stöd till samhället har varit i linje med tidigare år. Två enskilda insatser gör dock att den samlade omfattningen av det stöd som lämnats under året har varit mer omfattande än normalt. Dessa insatser genomfördes i samband med skogsbranden i Västmanland och de höga vattenflödena i Halland. Huvuddelen av övriga insatser har varit stöd till polisen avseende ammunitionsröjning på land och i skärgården, deltagande i sjöräddningsoperationer samt eftersök av försvunna personer. Under 2014 har Försvarsmakten intagit beredskap för att kunna stödja polisen med helikoptertransportresurs.

Under året har tidigare investeringar i FoU nyttiggjorts inom många olika verksamheter och områden som t.ex. framtida luftvärnsanskaffning, undervattensteknik och fortsatt utveckling av telekrigsbibliotek.

Insatsorganisationens användbarhet, tillgänglighet och flexibilitet som ligger till grund för det nuvarande försvarspolitiska inriktningsbeslutet är beroende av bemanningsläget i krigsförbanden och möjligheten att öva. Regeringens beslut under 2014 avseende skyldighet för totalförsvarspliktiga att fullgöra repetitionsutbildning ger Försvarsmakten möjligheter att över tiden höja förbandens förmåga.

Försvarsmakten utvecklar och inför kontinuerligt åtgärder som syftar till att attrahera, rekrytera och behålla personal. Bland annat har karriärutvecklingen för anställda gruppbefäl, soldater och sjömän utvecklats. En konsekvens av att personalförsörjningen i allt väsentligt vilar på frivillighet och anställningar är att Försvarsmakten måste stå stark i konkurrensen om de unga på arbetsmarknaden. Den uppmärksamhet som rekryterings- och informationskampanjerna får, arbetet med varumärket i ett arbetsgivarperspektiv, det centrala och de lokala försvarsmaktsråden och de samarbetsavtal som tecknats med andra arbetsgivare visar att Försvarsmakten är på god väg. Totalt sett är rekryteringen av anställda gruppbefäl, soldater och sjömän framgångsrik. Rekryteringen av kontinuerligt tjänstgörande har gått över förväntan. Det har påverkat resultatet för de tidvis tjänstgörande.

Vad gäller det ekonomiska resultatet har relativt stora förändringar i tillgängliga medel skett under året. Detta har krävt en aktiv och flexibel planering inom de olika anslagen och i huvudsak är det ekonomiska utfallet i linje med de förändrade förutsättningarna. Inom förbandsverksamheten kunde exempelvis den utökade verksamheten under året genomföras samtidigt som ett återstående anslagssparande balanseras för att möta en större verksamhetsvolym under 2015. De ekonomiska ramarna för internationella insatser uppvisar ett underutnyttjande, främst till följd av lägre kostnader än planerat för att avveckla bidraget till ISAF. Övriga anslag uppvisar mycket små avvikelser jämfört med plan.

OM REDOVISNINGEN

Försvarsmakten redovisar resultatet av verksamheten i förhållande till uppgifter/uppdrag i Försvarsmaktens instruktion, regleringsbrev samt andra regeringsbeslut.

Förändringar i årsredovisningen 2014 jämfört med tidigare redovisningar

Regeringens krav på återrapportering i Försvarsmaktens regleringsbrev och regeringsbeslut är omfattande, varför Försvarsmakten i tidigare årsredovisningar valt att ha en separat bilaga för den särskilda återrapporteringen samt en personalberättelse (bilaga 2). Huvuddokumentet har i stort innehållit en resultatredovisning av själva verksamheten och en finansiell redovisning, vilket regleras i Förordningen om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB).

I syfte att minska repetitiv redovisning har myndigheten fr.o.m. verksamhetsåret 2014 valt att inte särskilja återrapporteringskraven i regleringsbreven (RB punkter), då stor del av dessa har en naturlig koppling till resultatredovisningen samt då olika RB punkter berör samma typ av verksamhet/område. Vidare framgår till del Försvarsmaktens prestationer i återrapportering av detta (FÅB krav).

Återrapporteringskraven att redovisa anslagsbelastning per krigsförband samt kostnader för förbandsreserven redovisas dock p.g.a. den stora omfattningen i egen bilaga (bilaga 3).

Återrapporteringskraven återfinns i *kursiv* text med en marginalhänvisning vilken RB punkt som avses. I avsnittet Sökregister återrapporteringskrav framgår under vilket avsnitt, eller i vilken bilaga redovisning återfinns.

Struktur redovisning och dess innehåll

Årsredovisningen inleds med Överbefälhavarens kommentarer och en sammanfattning av verksamhetsåret, varefter reformer och andra viktiga verksamhetsförändringar inom myndigheten samt internationellt samarbete redovisas. Under avsnittet Organisation får läsaren en överblick över kopplingen mellan bas- och insatsorganisationen vilket illustreras i tabellformat samt geografisk lokalisering av förband, skola och centra. I enlighet med Förordningen om intern styrning och kontroll (FISK) redovisas därefter myndighetens grund för bedömning av detta.

Anslags- och produktgruppsredovisning samt specifikation av övriga driftskostnader beskrivs mer ingående under avsnittet Olika redovisningsprinciper.

Resultatredovisningen inleds med myndighetens bedömning av den operativa förmågan vid utgången av 2014. Därefter följer redovisning av verksamheter enligt nedan:

Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap kallas i dagligt tal "förbandsproduktion". Avsnittet innehåller den verksamhet som myndigheten genomfört i syfte att utbilda personal och producera förband till insatsorganisationen samt upprätthålla anbefalld beredskap. Vidare redovisas betydande övningar som bidragit till stridskrafternas operativa förmåga samt vilken typ av materiel som är levererad eller beställd till respektive stridskraft.

Insatser, internationellt och nationellt beskriver de olika insatser som myndigheten planerat, genomfört och avslutat under året. I avsnittet redovisas de väpnade insatser (såsom exempelvis Afghanistan och MINUSMA) och därutöver övriga internationella insatser som Sverige genom Försvarsmakten bemannar (t.ex. EUTM och flygstöd). Vidare redovisas nationella insatser för hävdandet av territoriell integritet samt bevakning av skyddsobjekt.

Fredsfrämjande insatser beskriver verksamheten som genomförs inom ramen för s.k. enskilda insatser, exempelvis observatörer.

Stöd till samhället avser genomförd verksamhet under 2014 där myndigheten, bl.a. genom Lag om skydd mot olyckor, ställt upp med personal och materiel i syfte att stödja civil verksamhet. Under 2014 är branden i Västmanland den enskilt största verksamheten.

Utveckling är en viktig del av Försvarsmaktens förmågeutveckling på längre sikt, främst inom teknikområdet. Avsnittet beskriver de olika prioriterade områden myndigheten har samt vilka resultat som har uppnåtts.

Övrig verksamhet är den verksamhet som inte kan inrymmas i de övriga verksamheterna men som ändå anses vara av större vikt. I detta avsnitt ingår bl.a. den exportverksamhet som myndigheten, genom avtal, utför till olika länder samt den stats-

ceremoniella verksamhet, däribland Högvakten, som Försvarsmakten kontinuerligt genomför.

Övrig resultatredovisning innehåller en beskrivning av hur införandet av myndighetens integrerade affärssystem för ledning, ekonomi, HR och logistik (PRIO) fortlöpt under verksamhetsåret. Vidare redovisas strategiska miljöbedömningar och miljömål samt myndighetens medverkan i beredningen av ärenden rörande vind- och vågkraft. Slutligen redovisas kortfattat Generalläkarens genomförda tillsynsverksamhet.

Avsnittet *Övrig redovisning* med åiterrapporteringskrav omfattar antingen redovisningar som har en hög detaljeringsnivå eller inte naturligt hör hemma i tidigare avsnitt.

Därefter följer finansiell redovisning, förteckning över bilagor samt sökregister åiterrapporteringskrav och slutligen Överbefälhavarens intygande av myndighetens årsredovisning.

Bilaga 2, Personalberättelsen: Redovisning tar sin utgångspunkt från ställda åiterrapporteringskrav i myndighetens regleringsbrev.

Bilaga 3, Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet (del av): Redovisning omfattar anslagsbelastning per krigsförband samt kostnader för förbandsreserven.

Olika redovisningsprinciper

Anslagsförbrukning samtliga anslag: Avser Försvarsmaktens totala utgiftsbelastning per anslag. Disponibelt anslag är de anslag som tilldelats Försvarsmakten enligt Regleringsbrevet 4, avsnitt Finansiering. Anslagssparande (+) kredit (-) avser Försvarsmaktens över-/underutnyttjande av disponibelt anslag innevarande år. Ovanstående tabell är jämförbar med anslagsredovisningen i den finansiella redovisningen.

Produktgruppernas anslagsförbrukning: Avser den totala anslagsförbrukningen med Försvarsmaktens interna fördelning på produktgrupper.

Krigsförbandens anslagsförbrukning (bilaga 3): Redovisar enbart krigsförbandens anslagsförbrukning på anslagen 1:1, 1:3 och 1:4, vilka ingår i verksamheten ”Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap”. Redovisningen i bilagan är inte att likställa med den nettoresultatredovisning som återfinns under avsnitten Produktgruppsredovisning och Resultatredovisning (per verksamhet). Vidare är redovisningen i bilagan inte att likställa med avsnittet Anslagsredovisning i huvuddokumentet. Detta beror bl.a. på att centrala omkostnader inte ingår i bilagan. Mer detaljerad redovisning återfinns under avsnitt Redovisningsprinciper i bilagan.

Produktgruppernas nettoresultatredovisning: Speglar nettoresultatet av kostnader och intäkter per Försvarsmaktens produktgrupper, vilket motsvarar resultaträkningens verksamhetsutfall exklusive anslagsintäkter.

Under avsnittet Resultatredovisning ingår ytterligare *specifisering av nettoutfallet per verksamhetsområde/stridskrafter (motsvarande produktgrupp)*.

Utfall övriga driftkostnader 2013 och 2014: Redovisar, oaktat finansieringsform, en specifisering av vad som ingår i resultaträkningens övriga driftkostnader (på totalnivå) i den finansiella redovisningen.

Principer avseende den finansiella redovisningen framgår under avsnittet Redovisnings- och värderingsprinciper.

Personalstatistik (huvuddokument och bilaga 2): Det finns en viss eftersläpning i redovisningen av personelhändelser. Förhållandet påverkar t.ex. de personalflöden som redovisas i personalberättelsen. Försvarsmakten har, i likhet med tidigare år, valt att sammanställa personalstatistiken så sent som det är möjligt sett mot annat arbete. Personalförsörjningsavsnitten i årsredovisningen bygger i allt väsentligt på den information som fanns i system PRIO den 8 – 9 januari 2015.

REFORMER OCH ANDRA VERKSAMHETS- FÖRÄNDRINGAR I FÖRSVARSMAKTEN

Genomförande av den försvarspolitiska inriktningen

Försvarsmakten har under 2014 fortsatt reformeringen i enlighet med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet i den takt som ekonomin har medgivit. Normerande för pågående reformering är att insatsorganisationen ska utvecklas så att delar av organisationen omedelbart är tillgänglig för insatser. Därutöver ger inriktningsbeslutet med kompletterande regeringsbeslut avseende den fortsatta utvecklingen av insatsorganisationen nya förutsättningar avseende ekonomi, ledning, logistik, internationellt samarbete samt personal och materielförsörjning.

Verksamheten i enlighet med dessa beslut har under året löpt enligt plan. Samtidigt som Försvarsmakten har löst förelagda uppgifter enligt myndighetens instruktion och regeringsbeslut har produktionsresultaten i huvudsak varit goda och de viktigaste produktionsmålsättningarna har uppnåtts.

Under året har den nationella brigadledningsförmågan ökat, logistikfunktionen har erhållit en ökad förmåga att stödja armé- och flygförband och marinstridskrafterna har uppnått ökad förmåga inom flertalet funktioner. Här har förstärkningar under året av anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* bidragit positivt till Försvarsmaktens förmågeuppbyggnad.

Försvarsmakten har under 2014 haft förmåga att möta de krav som ställts på myndigheten, men det har funnits begränsningar och då särskilt relativt händelseutvecklingar som kan uppstå vid ett ytterligare försämrat omvärldsläge och vid högre konflikt-nivåer.

Detaljerad redovisning återfinns i resultatredovisningen under respektive stridskraft, avsnitt Övrig redovisning med återrappporteringskrav och i bilaga 1 samt i bilaga 3.

Personalförsörjning

Det reformerade personalförsörjningssystemet finner alltmer sin form. Resultat och erfarenheterna belägger i allt väsentligt de slutsatser som har redovisats för regeringen i olika sammanhang. Det gäller inte minst försörjningen med anställda gruppbefäl, soldater och sjömän, behovet av goda relationer med andra arbetsgivare och betydelsen av att de medarbetare som lämnar en befattning fortsätter eller senare återupptar sitt militära engagemang i en annan form.

Insatsorganisationens användbarhet, tillgänglighet och flexibilitet som ligger till grund för försvarsreformen är beroende av bemanningsläget i krigsförbanden och deras möjligheter att öva. Förband med en hög andel krigsplacerad personal som tidigare fullgjort värnplikt har inte haft möjlighet att öva i den utsträckning som anses nödvändigt. Regeringens beslut under 2014 avseende skyldighet för totalförsvarspliktiga att fullgöra repetitionsutbildning ger Försvarsmakten möjligheter att över tiden höja dessa förbands förmåga.

Antalet medarbetare i Försvarsmakten avviker något från bedömningen i budgetunderlaget för 2014. Rekryteringen av anställda gruppbefäl, soldater och sjömän följer i allt väsentligt den tidsplan som redo-

visats för regeringen men för närvarande är antalet kontinuerligt tjänstgörande något högre och tidvis tjänstgörande något lägre än målbilden.

Två fundament i personalförsörjningen, inte minst när det gäller försörjningen med anställda gruppbefäl, soldater och sjömän, är att rekrytera unga medarbetare och att erbjuda en sådan verksamhet att de väljer att behålla sina anställningar. Försvarsmakten måste således lyckas förbli en av vårt lands största arbetsgivare för unga. Mot denna bakgrund genomförs fortlöpande studier av ungas drivkrafter och relationer till arbetsmarknaden i allmänhet och mer specifikt till försvarssektorn. Studierna visar att Försvarsmakten har en unik position i samhället men också att unga ofta har vaga begrepp om myndighetens uppgifter och den militära verksamhetens innehåll. Försvarsmaktens position på arbetsmarknaden i förhållande till andra arbetsgivare som konkurrerar om samma målgrupp behöver stärkas. I mångt och mycket handlar det om att skapa attraktionskraft och engagemang i målgruppen och att erbjuda det som skiljer Försvarsmakten från andra arbetsgivare.

Effektiviseringar inom försvarets materiel- och logistikförsörjning

SRB nr 8 *Försvarsmakten ska i årsredovisningen för 2014 redovisa uppnådda resultat avseende logistikverksamheten i enlighet med regeringens beslut den 28 juni 2012.*

RB 15 p 2.7 *Försvarsmakten ska i årsredovisningarna för åren 2012 till 2015, särskilt redogöra för vidtagna åtgärder, kostnaderna för verksamheten före och efter genomförda besparingar, genomförda överföringar av frigjorda medel från stödverksamhet till omställningen till mer användbara och tillgängliga förband, resultat samt de ekonomiska och personella konsekvenserna av förändringen jämfört med uppställda mål.*

Bakgrund

Den 28 juni 2012 beslutade regeringen om uppdrag att förbereda och genomföra överföring av viss verksamhet till Försvarets materielverk¹ i syfte att effektivisera och rationalisera stödverksamhet avseende bl.a. ledning och beställning, inköp och upphandling, service, förråd och verkstäder. Målet är att frigöra medel om 760 miljoner kronor som ska användas i förbandsverksamheten för mer användbara och tillgängliga krigsförband. Omdaningen innebär omfattande förändringar i arbetssätt och organisation inom och mellan myndigheterna.

Denna återslaggning beskriver genomförd verksamhet internt inom Försvarets materielverk och gemensamt med FMV genomförd verksamhet under år 2014. För detaljerad beskrivning av årets verksamhet hänvisar vi till de fyra myndighetsgemensamma kvartalsrapporterna som återslaggats under 2014 till Regeringskansliet enligt regeringsbeslut 8.

Genomförd verksamhet

Den verksamhet som genomförts har bl.a. varit verksamhetsövergångar, överföring av anläggningstillgångar, inledande av besparingsplanering och stegvis tillämpning av nya beställningsmönster inom området Ledning och Beställning (LoB).

Den 1 januari 2014 överfördes 196 anställda från Försvarets materielverk till FMV. Verksamhetsövergången omfattade delar av teknikkontoren, teknikenheten vid Försvarets materielverk samt Högkvarterets produktionsavdelningar, den senare som en del i ny organisation för Högkvarteret (HKV 14). Ytterligare en verksamhetsövergång har planerats och genomförts och omfattar lednings- och

beställarfunktioner inom flygverksamheten. Denna verksamhetsövergång genomfördes den 1 januari 2015. Därmed överfördes 134 befattningar, varav 117 var bemannade, inom Materielsystemkontor Flyg till FMV och 104 befattningar stannade kvar i Försvarets materielverk. I verksamhetsövergången överses möjligheten att genomföra besparingar avseende lednings- och beställarfunktioner inom flygverksamheten. Totalt har därmed 1 679² individer övergått från Försvarets materielverk till FMV inom ramen för Omdaning försvarslogistik (OFL).

Arbetet med att överföra anläggningstillgångar från Försvarets materielverk har fortgått under året. Överföringen av anläggningstillgångar sker i tre steg där steg 2 slutfördes under 2014 och steg 3 ska vara klar under 2015. Överföringen har omfattat såväl analys, principer för överflyttning som materiel.

Myndigheterna har genomfört en bredare genomlysning av besparingsmöjligheterna inom Utveckling och effektivisering av anskaffningsverksamhet (UEFA) och utarbetat en gemensam preliminär genomförandeplan med tillhörande resursbehov. Planen bedöms sammantaget kunna medföra realiserade besparingar om 219 miljoner kronor till utgången av 2016. Myndigheternas bedömning är att besparingsmålet för UEFA om 300 miljoner kronor inte uppnås inom utsatt tid.

Transformeringsplan från materielplan till försvarslogistikplan har under året inletts, där den nya lednings- och beställningsmodellen utgör grunden. Försvarslogistikplanen (FLP 15) fastställdes under tredje kvartalet. Planen innefattar det första steget att reducera antalet beställningar. Inom försvarslogistikens materieförsörjning har under året antalet beställningar minskat från 829 till 556.

¹ Uppdrag att förbereda och genomföra överföring av viss verksamhet till Försvarets materielverk, regeringsbeslut 8, F62011/613/MFU (delvis), 2012-06-28

² Varav 164 växeltjänstgörande individer.

Försvarmakten och FMV har under kvartalet arbetat med metodutveckling för att på kort sikt hantera beställning av vidmakthållande samt med att definiera hur långsiktiga vidmakthållandebeställningar ska realiseras.

Myndigheterna har gemensamt utarbetat en ny samordningsöverenskommelse (SAMO 2015) som gäller från 1 januari 2015. Överenskommelsen syftar till att säkerställa verksamheten i samband med genomförda verksamhetsförändringar och beskriver

den affärsmässiga relationen mellan myndigheterna under 2015.

FN-insatsen MINUSMA i Mali har varit den första verksamheten som myndigheterna har genomfört utgående från den nya lednings- och beställningsmodellen. En erfarenhetsanalys genomförs för utvärdera arbetet. I och med Försvarmaktens och FMV:s nya ansvarsfördelning har FMV varit mer delaktiga i Försvarmaktens planeringsarbete än vid tidigare insatser.

Besparingar och omställningskostnader

Myndigheterna har under kvartal 1 2014 fördelat det samlade besparingsbetinget 760 miljoner kronor mellan myndigheterna enligt nedan. Besparingsbetinget har fördelats avseende:

- Förråd, service, verkstäder (FSV) om 300 miljoner kronor, med:
144 miljoner kronor till Försvarmakten och
186 miljoner kronor till FMV
- Inköpsverksamheten har fördelats till FMV med 30 miljoner kronor³
- Utveckling och effektivisering av anskaffningsverksamhet (UEFA) om 300 miljoner kronor, med:
270 miljoner kronor till Försvarmakten och
30 miljoner kronor till FMV
- Lednings- och beställarfunktioner (LoB) om 130 miljoner, med:
30 miljoner kronor till Försvarmakten och
100 miljoner kronor till FMV

3

I regeringsbeslutet redovisas UEFA och inköpsverksamheten sammantaget till 330 miljoner kronor.

Försvarsmakten och FMV redovisar i kvartalsrapport 4 Omdaning Försvarslogistik (OFL) 2014 att den myndighetsgemensamma besparingsplaneringen fortsätter. Besparingar om ca 730 miljoner kronor har hittills identifierats och dessa är inplanerade att succesivt falla ut under perioden till och med 2017. Arbetet med att identifiera övriga besparingar inom OFL för att nå upp till 760 miljoner kronor fortsätter.

Försvarsmakten och FMV genomför ett arbete som har till syfte att verifiera besparingarna och identifiera de flöden som behöver skapas för att säkerställa att besparingarna kommer förbandsverksamheten till godo.

Kostnader före och efter besparingar redovisades för 2011-2013 i kvartalsrapport 2 OFL 2014. För kostnadsutfall för 2014 återkommer Försvarsmakten i kvartalsrapporten 1 OFL 2015.

Under 2014 har Försvarsmakten uppnått kostnadsminskningar om 48 miljoner kronor inom OFL, medan myndighetens omställningskostnader uppgår till 133 miljoner kronor.

Omställningskostnader är tidsbegränsade och inbegriper arbetstid för personal engagerade i omdaning, konsultkostnader och anpassning av IT-system m.m. Omställningskostnaderna för Försvarsmakten belastar anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Utfall nettobesparing (resultatindikator)

Resultatindikatorn beskriver uppnådda nettobesparingar 2014 avseende OFL, inom Försvarsmakten och FMV sammantaget, med tidigare år som jämförelse. Nettobesparingen utgör således de frigjorda medel inom OFL som efter omfördelning är avsedda att användas i Försvarsmaktens förbandsverksamhet. Nettobesparingen erhålls när omställningskostnaderna för båda myndigheterna dragits av.

Område	Utfall (Mnkr)			
	2014	2013	2012	2011
Uppnådd kostnadsminskning per år	487	379	189	74
Omställningskostnader per år	246	170	76	0
Nettobesparing per år	241	209	113	74

Tabell 1. Nettobesparing – Effektiviseringar inom försvarets materiel- och logistikförsörjning

Försvarsmaktens stöd till Rikspolisstyrelsen vid terrorismbekämpning

RB p 31

Rikspolisstyrelsen och Försvarsmakten överlämnade i juni 2013 en gemensam redovisning över vilka åtgärder som vidtagits avseende Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning och har i slutsatserna beskrivit behov av ytterligare arbeten. Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsen ska senast den 15 oktober 2014 gemensamt redovisa vilka åtgärder som vidtagits eller som myndigheterna avser att vidta, inklusive gemensam planering och övningar, i syfte att följa upp dessa slutsatser).

Arbetet med Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning har under hösten återredovisats till regeringen, med ett gemensamt underlag framtaget av Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsen. Myndigheternas rekommendationer för åtgärder som avses vidtas, inklusive planering och övningsverksamhet bygger på förutsättningen att polisens avgränsningsbeslut för stödet till luft- och sjöstridskrafter upphävs.

Samverkansförberedande åtgärder planeras skapa förutsättningar för terrorismbekämpning med ett operativt tillgängligt och tillämpbart stöd från Försvarsmakten när Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen så efterfrågar.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Nordiskt och övrigt internationellt förmågeutvecklingssamarbete

Övningsverksamhet

Försvarmakten ska redovisa hur myndighetens arbete med internationell övningsverksamhet har utvecklats och prioriterats under 2014, hur verksamheten har påverkat Försvarmaktens förmåga samt hur planeringen ser ut för kommande år.

RB p 8

Försvarmaktens internationella övningsverksamhet har under 2014 varit i ökat fokus, delvis med anledning av den negativa utvecklingen i närområdet och den pågående krisen i Ukraina. Signaleffekten har varit av större betydelse än tidigare. Deltagande i internationell övningsverksamhet har gett ökad förmåga för deltagande förband på såväl stabs- som förbandsnivå. Möjligheten att få synergi mellan nationella övningar och en internationell kontext är tydligt beroende av god framförhållning i planeringen.

Planeringen för internationell övningsverksamhet är långsiktig. Generellt måste personella, materiel och ekonomiska resurser för tilltänkta övningar planeras med flera års framförhållning i syfte att kunna påverka övningens innehåll och genomförande, så att det tillgodogör svenska behov. Flertalet övningar har genomförts och planeras i och över Östersjön samt angränsande länder, då det bl.a. medger ökat deltagande av svenska förband och ökad interoperabilitet.

Prioriterade förmågor/områden

Försvarmakten ska redovisa vilka förmågor och områden som myndigheten valt att prioritera för internationellt samarbete under 2014 och hur dessa prioriteringar förhåller sig till utvecklingen av insatsorganisationen.

RB p 8

Enligt de inriktningar Försvarmakten fått i regeringens beslut den 15 september 2011 avseende internationellt samarbete⁴ ska myndigheten regelmässigt överväga möjligheter till internationellt samarbete då detta är ändamålsenligt och kostnadseffektivt för att uppfylla de operativa förmågekraven. Den operativa nyttan ska bedömas med utgångspunkt i försvarsplaneringen och därmed beakta de förmågor som måste förbli nationella.

Försvarmaktens engagemang inom internationellt förmågesamarbete har fortsatt under 2014 med deltagande i ett 30-tal olika arbetsgrupper och projekt. Särskilt värda att nämna bland dessa är följande samarbeten inom *European Defence Agency* (EDA):

- *Joint Deployable Exploitation and Analysis Laboratory* (JDEAL), som syftar till att tillvarata analyskunskaper, bl.a. från ISAF, och säkerställa förmåga till teknisk exploatering inom C-IED

- *Multinational Medical Modul Unit* (M3U), där målet är att upprätta en EU-gemensam modulär sjukvårdsförmåga för att bättre kunna tillgodose medicinskt stöd i internationella insatser
- *Sharing of Spareparts* (SoSp), vars syfte är att upprätta procedurer för utbyte av reservdelar med andra länder för att tids- och kostnadseffektivt kunna tillgodose uppkomna behov vid utlandsuppdrag
- *Helicopter Tactics Instructor Course* (HTIC), en instruktörsutbildning för taktiskt helikopterflyg
- *Maritime Surveillance* (MARSUR) som upprättats för att skapa förutsättningar för ett europagemensamt nätverk för utbyte av sjölägesinformation och en gemensam sjölägesbild

Nordiskt samarbete

RB p 8

Försvarsmakten ska fortsatt utvärdera och redovisa läget för det nordiska samarbetet som helhet, uppnådda resultat samt en bedömning hur rationalitet och effektivitet har uppnåtts. Redovisningen ska omfatta genomförda aktiviteter och uppskattad påverkan på den operativa förmågan. Redovisningen ska visa hur olika delar av Försvarsmakten omfattas av, och deltar i, den struktur som hanterar det nordiska samarbetet, samt hur samverkan sker med andra berörda myndigheter. Redovisningen ska vara jämförbar med motsvarande redovisning för 2013.

Sammanlagt har 158 st aktiviteter genomförts och om man inkluderar CROSS BORDER TRAINING flyg (CBT) – momenten så uppgår antalet aktiviteter till 188 st. Detta innebär att även om det finns utrymme för viss osäkerhet avseende hur en aktivitet skall bedömas, stor som liten, har det skett en väsentlig ökning av verksamheten särskilt inom övning och utbildning. Exempel på detta är dykutbildning vid Sjöstridsskolan, kompanichefsutbildning vid Markstridsskolan samt Luftstridsskolans medverkan i

finska flygskolans övnings- och utbildningsverksamhet. Detta har sammantaget lett till reducerade kostnader och höjd kvalitet.

Redovisning av genomförda aktiviteter och bedömda effekter för Försvarsmakten under 2014 inom det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFCO) återfinns längre fram under avsnitt Övrig redovisning med återrapporteringskrav.

Översikt över totala antalet aktiviteter inom nordiskt försvarssamarbete

Förband, skolor och centrum	Aktiviteter totalt	Varav bilateralt	Varav multilateralt	Varav med Baltisk delt.	Med andra myndigheter
Armén	40	10	8 (21 SWEDINT)	2	5
Marinen	10	7	3		1
Flygvapnet	10 (30CBT)	5	4 (8 SWEDINT)		2
Skola	49	33	16	1	2
Hemvärn	11	11			
Centrum	7	7			3
HKV	30		30		2
Ledning&Und	1		1		
Totalt	158 (188)	73	62 (91)	3	15

Tabell 2. Aktiviteter inom nordiskt försvarssamarbete

Tabellen ovan beskriver det totala utfallet i den första kolumnen. Därefter beskriver följande kolumner i vilken form detta har skett och om det funnits baltiskt deltagande och om aktiviteter har inneburit kontakter med andra myndigheter.

Resultat

Det går att konstatera en ökning av aktiviteter inom ramen för det nordiska försvarssamarbetet sedan föregående år. Det är en positiv trend som visar att etablerade samarbeten fortgår samt att nya tillkommer och att Försvarsmakten har uppnått en kontinuitet med våra nordiska grannländer. Det är övnings- och utbildningsverksamhet som utgör huvuddelen av genomförda aktiviteter. Denna trend bedöms fortsätta då det identifierats fler möjligheter att med delar av förband genomföra momentövningar eller enskilda utbildningspass än från enbart de stora övningarna.

Armén, marinen och flygvapnet har genomfört övningsverksamhet med våra nordiska grannländer i en omfattning som bidrar till ökad operativ effekt och interoperabilitet. Exempel på detta är för armén; övning COLD RESPONSE 14 i Norge där Sverige deltog med 1 400 soldater. För marinen; deltagande i NORTHERN COASTS 14 med nio st fartyg varav fyra Visby-korvetter och för flygvapnet CROSS BORDER TRAINING men även deltagandet i COLD RESPONSE 14. Det är också intressant att notera ett fortsatt utbyte inom ramen för hemvärnet.

Det största antalet aktiviteter genomförs vid våra skolor och centra. Den utveckling vi ser är hur det genomförs samarbete inom specialistområden, där man har låg redundans och det nordiska samarbetet är förutsättning att genomföra utbildningen rationellt. Men även att kunna anskaffa eller dela utbildningsmateriel eller utrustning. Särskilt intressant är att se på bredden av aktiviteter och att huvuddelen av våra försvarsgrenars skolor och centra har identifierat värdet av det nordiska försvarssamarbetet.

Samverkan med andra berörda myndigheter

Försvarsmakten har ett omfattande utbyte med andra myndigheter i och utom Sverige. Exempel på detta är den nordiska övningsverksamheten i norra Sverige vilken involverar tillståndsfrågor avseende förflyttning genom terrängen på svenskt område. Här krävs dispenser avseende tung och bred trafik på allmän väg, varför det behövs en nära samverkan och koordinering med bl.a. Polismyndigheten, Transportstyrelsen och Tullverket. Ett annat exempel är militär region väst (MRV) där svensk stabspersonal har övat samverkan praktiskt i en insats i norska Halden. Samverkan omfattade länsstyrelser,

polis, räddningstjänst, Västra Götalands region, norskt landsting (Helse sør-ost), norskt civilförsvar och SOS-alarm. I andra sammanhang har myndigheter som SMHI, FMV, KTH, SVA, Jordbruksverket och FOI berörts.

Erfarenheter av samarbetet

Försvarsmakten anser att en enhetlig nationell tillståndshantering skulle underlätta det nordiska samarbetet för svensk del, då nuvarande ordning innebär en uppdelning av det administrativa arbetet på flera myndigheter

Regelverket för rörlighet med personal och materiel över nationsgränser bör förenklas. Nuvarande rutiner för att med förband (vapen, trupp i uniform, militära fordon) planerat besöka ett grannland är enligt Försvarsmakten onödigt krångliga.

Flerårig ekonomisk stabilitet är en väsentlig faktor för planeringen tillsammans med andra nordiska länder. Samarbetet bedöms medverka till kompetenshöjning, förmågeutveckling och redundans till lägre kostnader än vad som skulle varit fallet om Sverige ensamt skulle ha genomfört verksamheterna.

ORGANISATION

Kopplingen mellan bas- och insatsorganisationen

Försvarsmaktens grundorganisation utgörs av dess organisationsenheter. Dessa består av krigsförband och/eller övriga enheter såsom t.ex. skolor, organisationsenhetens stab och det stöd som krigsförbandens produktion i övrigt erfordrar.

Krigsförbanden, inklusive hemvärnsförband, utgör sammantaget Försvarsmaktens insatsorganisation.

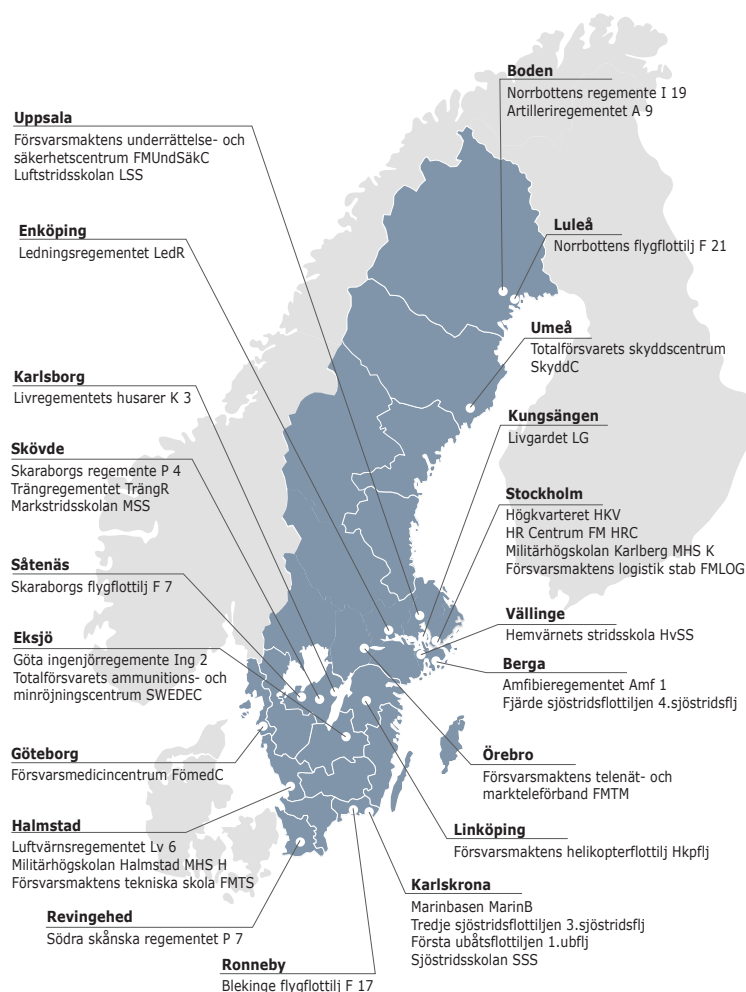
Övriga enheter benämns sammantaget Försvarsmaktens basorganisation

Basorganisation

Försvarsmaktens basorganisation består av de resurser som erfordras för ledning av och stöd till krigsförbandens verksamhet och utveckling såsom kompetenscentra, skolor mm.

Under 2014 har Försvarsmakten inom ramen för omdaning försvarslogistik (OFL) genomfört en verksamhetsövergång av lednings- och beställar-

funktionen till Försvarets Materielverk. Övergången från Försvarsmakten till Försvarets materielverk omfattade delar av Tekniskontor Mark, Tekniskontor Fartyg, Materielsystemkontor Ledningssystem, Materielkontor samt del av Högkvarterets produktionsledning och är ett led i arbetet med att effektivisera den samlade försvarslogistiken.

Figur 1 Försvarsmaktens lokalisering av förband, skola och centra

Lokalisering	Organisationsenhet	Basorganisationsdelar	Insatsorganisationsdelar
Boden (Arvidsjaur, Härnösand, Östersund, Umeå, Kiruna, Luleå, Kalix)	Norrbottens regemente (I 19)	Stab och stödenheter Försvarsmaktens vinterenhet (FMVE) Västernorrlandsgruppen Fältjägargruppen Västerbottensgruppen Norrbottensgruppen Lapplandsjägargruppen Lokalplaneringsenhet norr (LPLE N) Regional försvarshälsa nord	3. brigadstaben 191. och 192. mekaniserade bataljonen 193. jägarbataljonen 1. tungtransportkompaniet (del av) 3. stridsvagnskompaniet 10.-16. hemvärnsbataljonen Regional stab Nord
Boden	Artilleriregementet (A 9)	Stab och stödenheter Artilleriets stridsskola (ArtSS)	91. och 92. artilleribataljonen
Eksjö	Göta ingenjörregemente (Ing 2)	Stab och stödenheter Fältarbetsskolan (FarbS) Norra Smålandsgruppen	21. och 22. ingenjörsbataljonen 33. hemvärnsbataljonen
Eksjö	Totalförsvarets ammunitions- och minröjningscentrum (SWEDEC)	Stab och stödenheter	-
Enköping (Stockholm, Strängnäs, Boden, Göteborg, Ronneby)	Ledningsregementet (LedR)	Stab och stödenheter Ledningsskolan (LedS) Totalförsvarets signalskyddsskola (TSS) FM ledningsträningssentrum (LTC) Södermanlandsgruppen Upplands- och Västmanlandsgruppen Materielsystemkontor ledningssystem (MSK ledsyst) Miljöprövningsenheten (MPE)	Operativ rörlig ledning (ROL/FHQ) 11. ledningsplatsbataljonen 12. sambandsbataljonen 13. telekrigsbataljonen 10. PSYOPS-förbandet 21, 22 och 27. hemvärnsbataljonen FM centrum för meteorologi och oceanografi (METOCC) FM telekrigsstödenhet (TKSE)
Göteborg (Linköping)	Försvarsmedicincentrum (FömedC)	Stab och stödenheter Lokalplaneringsenhet väst (LPLE V) Elfsborgsgruppen	41.-44. hemvärnsbataljonen 1. och 2. sjukhuskompaniet
Halmstad	Luftvärnsregementet (Lv 6)	Stab och stödenheter Luftvärnets stridsskola (LvSS) Hallandsgruppen	61. och 62. luftvärnsbataljonen 45. hemvärnsbataljonen
Halmstad	Militärhögskolan Halmstad (MHS H)	Stab och stödenheter Försvarsmaktens ledarskaps- och pedagogikenhet (FMLOPE)	-
Halmstad (Boden, Eksjö, Kungsängen, Lund, Skövde)	Försvarsmaktens tekniska skola (FMTS)	Stab och stödenheter	1. tekniska bataljonen
Haninge (Uddevalla)	Fjärde sjöstridsflottiljen (4. sjöstriflj)	Stab	4. sjöstridsflottiljledningen 41. korvettdivisionen 42. minröjningsdivisionen 43. underhållsdivisionen 44. röjdykardivisionen
Haninge/Berga (Göteborg, Visby)	Amfibieregementet (Amf 1)	Stab och stödenheter Södertörnsgruppen Gotlandsgruppen	2. amfibiebataljonen 17. bevakningsbåtkompaniet 13. säkerhetsbataljonen (del av) 28, 29 och 32. hemvärnsbataljonen
Karlsborg (Örebro)	Livregementets husarer (K 3)	Stab och stödenheter Försvarets överlevnadsskola (FÖS) Örebro- och Värmlandsgruppen	7. lätta skyttebataljonen (del av) 32. underrättelsebataljonen 19. och 20. hemvärnsbataljonen
Karlsborg	Särskilda operationsgruppen (SOG)	-	Särskilda operationsgruppen
Karlskrona	Första ubåtsflottiljen (1. ubflj)	Stab	Ubåtsflottiljledning Ubåt Ubåtsräddningsfartyg Signalspaningsfartyg
Karlskrona	Tredje sjöstridsflottiljen (3. sjöstriflj)	Stab	3. sjöstridsflottiljledningen 31. korvettdivisionen 33. minröjningsdivisionen 34. underhållsdivisionen

Lokalisering	Organisationsenhet	Basorganisationsdelar	Insatsorganisationsdelar
Karlskrona (Växjö, Halmstad, Lund, Ronneby, Hälsjö, Uddevalla, Göteborg, Visby, Muskö)	Marinbasen (MarinB)	Stab och stödenheter Blekingegruppen Kalmar- och Kronobergsgruppen Teknikkontor fartyg (Tek Fartyg) Regional försvarshälsa syd	Marina basbataljonen Sjöinformationsbataljonen 34.-37. hemvärnsbataljonen
Karlskrona (Hälsjö)	Sjöstridsskolan (SSS)	Stab och stödenheter FM dykeri och navalmedicincentrum (FM DNC)	-
Lidköping/ Säters (Linköping, Karlsborg, Ronneby, Luleå, Uppsala, Stockholm)	Skaraborgs flygflottilj (F 7)	Stab och stödenheter Teknikkontor flyg (Tek Flyg)	7. transport- och specialflygenheten
Linköping/ Malmön (Luleå, Motala, Ronneby)	Försvarsmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)	Stab och stödenheter Livgrenadjärgruppen	1. helikopterbataljonen 30. och 31. hemvärnsbataljonen
Luleå (Lidköping, Uppsala, Vidsel, Jokk- mökk)	Norrbottnens flygflottilj (F 21)	Stab och stödenheter	211. stridsflygdivisionen 212. stridsflygdivisionen 2. flygbasbataljonen
Lund/Revinge	Södra skånska regementet (P 7)	Stab och stödenheter Skånska gruppen	71. motoriserade skyttebataljonen 72. mekaniserade bataljonen 46.-49. hemvärnsbataljonen Regional stab Syd
Ronneby/ Källinge (Linköping, Visby, Hagshult)	Blekinge flygflottilj (F 17)	Stab och stödenheter	171. stridsflygdivisionen 172. stridsflygdivisionen 1. flygbasbataljonen
Salem/ Vällinge	Hemvärnets stridsskola (HvSS)	Stab	-
Skövde (Uddevalla, Göteborg, Karlsborg, Lidköping, Linköping, Boden, Eksjö, Enköpings, Halmstad, Motala/Kvarn)	Skaraborgs regemente (P 4)	Stab och stödenheter Skaraborgsgruppen BohusDalgruppen Teknikkontor mark (Tek Mark) Regional försvarshälsa väst	2. brigadstaben 41. och 42. mekaniserade bataljonen 1. stridsvagnskompaniet 2. stridsvagnskompaniet 1. tungtransportkompaniet (del av) 38.-40. hemvärnsbataljonen Regional stab Väst
Skövde	Trängregementet (TrängR)	Stab och stödenheter Logistikskolan (LogS)	1. och 2. logistikbataljonen MOVCON-kompaniet 1. och 2. sjukvårdsförstärkningskompaniet
Skövde (Motala/Kvarn)	Markstridsskolan (MSS)	Stab och stödenheter	-
Solna	Militärhögskolan Karlberg (MHS K)	Stab och stödenheter FM utbildningsenhet (FMUE) FM idrotts- och friskvårdsenhet (FMIF)	-
Stockholm	Högkvarteret (HKV)		HKV med stabsförband Nationell underrättelseenhet (NUE)
Stockholm (Enköping, Boden, Uppsala, Arboga, Karlskrona)	Försvarsmaktens logistik (FMLOG)	Ledningsteknisk enhet (LedTekE) Försörjningsenhet (FörE) Joint support service (JSS) Upphandlingsenhet (UpphE) Systemförvaltningsenhet (SFE) FM servicekontor (FM SeK)	FMLOG stab 1.-3. national support element (NSE) Operativa ledningstekniska bataljonen
Stockholm (Boden)	Försvarsmaktens HR centrum (FM HRC)	Stab och stödenheter	
Umeå	Totalförsvarets skyddscentrum (SkyddC)	Stab och stödenheter	1. CBRN-kompaniet

Lokalisering	Organisationsenhet	Basorganisationsdelar	Insatsorganisationsdelar
Upplands-Bro/ Kungsängen (Stockholm, Falun, Gävle, Sigtuna, Sollefteå, Berga, Karlskrona, Enköping, Uppsala)	Livgardet (LG)	Stab och stödenheter SWEDINT FM hundtjänstenhet (FHTE) Försvarmusiken Livgardesgruppen Dalregementsgruppen Gävleborgsgruppen Lokalplaneringsenhet mitt (LPLE M) Regional försvarshälsa Mälardalen	7. lätta skyttebataljonen (del av) 13. säkerhetsbataljonen (del av) Livbataljonen 14. och 15. militärpolis kompaniet 17, 18, 23-26. hemvärnsbataljonen Regional stab Mitt
Uppsala (Bålsta, Halmstad, Hässelholm, Linköping, Lidköping, Luleå, Ronne- by, Sätenäs)	Luftstridsskolan (LSS)	Stab och stödenheter Flygvapnets flygbefälsskola (FBS) Flygvapnets stridslednings- och luftbevakningsskola (StriS) Flygskolan (FlygS) Flygvapnets basbefälsskola (BBS) Flygvapnets R3-Skola Flygvapnets frivilligavdelning	1. stridslednings- och luftbevakningsbataljonen 13. säkerhetsbataljonen (del av)
Uppsala (Halmstad)	Försvarmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC)	Stab och stödenheter Försvarets tolkskola (TolkS)	-
Örebro (Boden, Göteborg, Malmö, Stockholm)	Försvarmaktens telenät- och markteleförband (FMTM)	-	Försvarmaktens telenät- och markteleförband (FMTM), IT-försvarsförband med FM CERT

Tabell 3. Kopplingen mellan grund-, bas- och insatsorganisation

FÖRSVARSMAKTENS INTERNA STYRNING OCH KONTROLL

SFS 2007:603 Försvarsmakten har vid sin uppföljning och bedömning av riskhantering inte identifierat brister i den interna styrningen och kontrollen som är av sådan art att de utgör väsentlig information för regeringens uppföljning, prövning och budgetering av verksamheten.

Försvarsmaktens riskhantering är ett resultat av de utvärderingar och bedömningar som sker på alla nivåer av förmågan till att genomföra verksamhet, hinder i verksamheten etc. Inom Försvarsmakten används olika analysmetoder beroende på vilken typ av verksamhet som ska riskbedömas.

Försvarsmakten har ett system för ledning som består av att styra verksamheten med arbetsordningar, verksamhetsplaner och uppdrag samt att kontrollera genomförandet av verksamheten genom uppföljning i olika utformningar. I ledningssystemet finns chefer med delegerad beslutanderätt för verksamheten. Ansvaret inför ÖB att säkerställa en intern styrning och kontroll som fungerar betryggande följer delegationen av beslutanderätt från myndighetschefen till myndighetens fyra centrala verksamhetsutövare.

De centrala verksamhetsutövarna återrapporterar att de planerar, leder och följer upp verksamheten och dess ekonomi på ett sådant sätt att verksamheten bedrivs i enlighet med lagar, förordningar, regler, bestämmelser och fastställda processer samt med iakttagande av god hushållning och hög säkerhet. ÖB kan med detta som grund göra sin bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Även avvikelser återrapporteras, detta som en del av den interna styrningen och kontrollen. Uppföljning sker över tiden av de väsentligaste riskerna och om åtgärderna fungerar på avsatt vis.

De väsentligaste riskerna relativt Försvarsmaktens mål och uppgifter i instruktion, regleringsbrev och särskilda regeringsbeslut redovisas i den operativa värderingen och hanteras i den årliga avvägningen som beslutas av ÖB.

Under året har Försvarsmakten bl. a. hanterat följande risker i verksamheten:

- Risken för att redovisade uppgifter i årsredovisningen gällande produktbelastningen inte överensstämmer med underlaget hanteras genom åtgärder för att kvalitetssäkra underlaget till produktredovisningen så att kostnaderna fördelas korrekt
- Risken för att Försvarsmakten felaktigt betalar ut lön till personal som ej arbetar vid förband samt att utbetalda löner inte är korrekta hanteras genom att införandet av PRIO Lön gör att Försvarsmakten får ett bättre verktyg för att kunna ta ut rapporter och göra kontroller före utbetalande av lön
- Risk för felaktigheter i redovisning av beredskapstillgångar hanteras genom att Försvarsmakten ser över styrningarna gentemot FMV/FSV för att säkerställa att de följs på lika sätt vad gäller den materiel som ägs av Försvarsmakten
- Risk för felaktig redovisning av drivmedel hanteras genom att Försvarsmakten har tagit fram verksamhetsregler för drivmedelshanteringen samt reviderar andra styrande dokument inom området
- Risk för oegentligheter hanteras genom att de centrala verksamhetsutövarna genomför för sina respektive verksamheter riskanalys med avseende på brottsliga förfaranden såsom förskingring av ekonomiska tillgångar, stöld eller felaktigt utnyttjande av myndighetens tillgångar. Vidare är en revidering av policy avseende muta, jäv och bisyssla under framtagande
- Risk för störningar med anledning av förhållandet mellan FMV och Försvarsmakten vid etablering av camper hanteras vid kontrollstation Omdaning försvarslogistik
- Risk att inte uppfylla målet för rekrytering av GSS/T hanteras efterhand genom särskilda åtgärder, vilka framgår av bilaga 2

ANSLAGSREDOVISNING

Anslagsförbrukning samtliga anslag

Anslag/Anslagspost (Mnkr)		Disponibla anslag 2014	Anslags- sparande (+) kredit (-) 2014	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Fö¹	Förbandsverksamhet och beredskap					
1:1.1	Förbandsverksamhet m.m.	23 004	248	22 756	22 232	21 342
1:1.4	Förbandsverksamhet, MUST	731	4	727	721	678
1:1	Anslag 1.1 summa	23 735	252	23 483	22 953	22 020
	Försvarsmaktens insatser internationellt					
1:2.1	FM väpnade insatser internationellt samt Athena	1 078	219	859	1 208	1 485
1:2.2	FM övriga insatser internationellt (ny post fr.o.m. 2014)	150	37	113	0	0
1:2	Anslag 1.2 summa	1 228	256	972	1 208	1 485
1:3	Anskaffning materiel & anläggningar	10 870	6	10 864	8 825	9 102
1:4	Vidmakthåll materiel & anläggningar	6 599	35	6 564	6 470	6 614
	Summa materiel och anläggningar	17 469	41	17 428	15 295	15 716
1:5	Forskning och teknikutveckling	619	-8	627	613	745
UD²	Fredsfrämjande verksamhet					
1:2.1	Försvarsmakten	65	2	63	70	65
Summa Försvarsmakten		43 116	542	42 574	40 141	40 031

Tabell 4. Anslagsförbrukning samtliga anslag 2012-2014

1. Försvarsdepartementet

2. Utrikesdepartementet

Tabellen visar Försvarsmaktens totala utgiftsbelastning per anslag. Disponibelt anslag är de anslag som tilldelats Försvarsmakten enligt Regleringsbrevet 4, avsnitt Finansiering. Anslagssparande (+) kredit (-) avser Försvarsmaktens över-/underutnyttjande av disponibelt anslag innevarande år. Ovanstående tabell är jämförbar med anslagsredovisningen i den finansiella redovisningen.

Analys

Anslag 1:1

Vid ingången av 2014 hade Försvarsmakten en anslagssparning på 208 miljoner kronor från 2013 att omhänderta. Detta samt ambitionen att inte ånyo nyttja kredit för 2014, medförde att en större försiktighet tillämpades än normalt.

Under 2014 har förstärkningar av anslaget tillkommit på sammanlagt 232 miljoner kronor vilket har möjliggjort en utökad övningsverksamhet och ökad materielunderhållsproduktion. Utfallet för 2014 blev 23 483 miljoner kronor vilket innebär ett anslagssparande på 248 miljoner kronor för anslagssparningen.

1:1.1 Förbandsverksamhet *m.m.* och 4 miljoner kronor för anslagssparningen 1:1.4 *Förbandsverksamhet, MUST* (Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten).

Ett flertal händelser har påverkat utfallet både genom ökade som minskade kostnader. För den utökade övningsverksamheten kan exempelvis nämnas kostnader för personal (120 miljoner kronor), underhållsproduktion (128 miljoner kronor), drivmedel (30 miljoner kronor). Vidare har händelser där Försvarsmakten har givit stöd till samhället medfört kostnader. Här kan särskilt Försvarsmaktens insatser i samband med skogsbranden i Västmanland nämnas (40 miljoner kronor).

Därutöver reducerades kostnaderna jämfört mot föregående år avseende exempelvis hyror med totalt 150 miljoner kronor, som följd av varmt väder och förändrat ränteläge samt att Försvarsmakten har haft ett minskat behov av extern förhyrning.

Anslag 1:2

Det ekonomiska utfallet har följt plan med undantaget för att avvecklingen av ISAF har utfallit med en betydligt lägre kostnad än planerat, vilket beskrivs mer detaljerat under resultatredovisningen för de internationella insatserna. Underhållet för återställande av materielen har försenats och måste till stora delar genomföras under kommande år. Förskjutningen från 2014 till 2015 bedöms uppgå till ca 50 miljoner kronor. Försvarsmakten återkommer i budgetunderlaget för 2016 avseende förskjutningar till 2016 och därefter.

Anslag 1:3

Förstärkning av anslaget med knappa två miljarder kronor i slutet av året som en följd av höständringsbudgeten har kunnat omhändertas intill årets slut. Sammantaget har verkställande av Försvarsmaktens materielplan gått enligt plan.

Anslag 1:4

Målbilden för leveranser och resursförbrukning inom anslaget 1:4 har uppnåtts. De leveranser som kommit Försvarsmakten tillhanda uppfyller ställda krav och förväntningar.

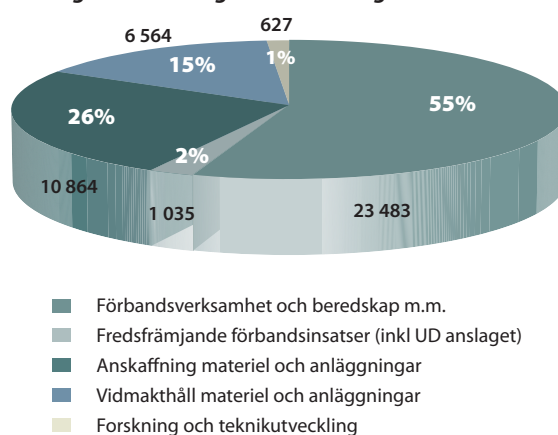
Anslag 1:5

Produktionsresultaten har varit goda och produktionsmålsättningarna har uppnåtts under verksamhetsåret. Utfallet för 2014 blev 627 miljoner kronor vilket innebär en använd anslagskredit på 8 miljoner kronor.

Utrikesdepartementets anslagspost 1:2

De fredsfrämjande insatserna har genomförts enligt plan. Försvarsmakten har rekryterat, utbildat och utrustat personal för insatser enligt regeringsbeslut för internationell freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet samt genomfört de insatser regeringen beslutat.

Anslagsförbrukningens fördelning

Figur 2 Anslagsförbrukning (Mnkr)/Andel 2014

Av ovan figur framgår respektive anslagsområdes andel av den totala förbrukningen för året.

Genomförandet av internationella insatser, med regeringens beslutade ambition, har under året uppgått till två procent av det totala anslaget (2013: tre procent).

Förbandsverksamhetens andel uppgår till 55 procent (2013: 57 procent) i form av utbildning, övningar, rekrytering och förrådshållning etc. samt inom ramen för materielanskaffning och materielunderhåll. Andelen för materielanskaffning har under året ökat till 26 procent (2013: 22 procent) och andelen för materielunderhåll har minskat något jämfört med föregående år (2013: 16 procent).

PRODUKTGRUPPSREDOVISNING

Produktgruppernas anslagsförbrukning

Avräkning anslag 2014 (Mnkr)	1:1	1:2	1:3	1:4	1:5	UD 1:2.1	Summa
1 Insatser							
Insatsgemensamt	0	0	0	0	0	0	0
07 Internationella insatser	584	970	1	-5	0	0	1 550
09 Nationella insatser	50	0	0	0	0	0	50
Totalt insatser	634	970	1	-5	0	0	1 600
2 Uppbyggn. av IO och beredskap							
08 För Insatsorg. Gemensamt	0	0	16	48	0	0	63
01 Arméförband	6 806	0	3 406	934	0	0	11 147
02 Marinförband	4 111	0	758	802	0	0	5 671
03 Flygvapenförband	6 579	0	5 263	2 830	17	0	14 689
04 Lednings- och undförband	2 137	0	952	1338	0	0	4 389
05 Logistikförband	886	0	333	616	0	0	1 834
06 Nationella skyddstyrkorna	1 630	0	123	0	0	0	1 790
Totalt IO/Beredskap	22 148	0	10 850	6 569	17	0	39 585
3 Utveckling							
Utveckling gemensamt	0	0	0	0	0	0	0
10 Forskning och utveckling	31	0	4	0	610	0	645
11 Materielutveckling	289	0	9	1	0	0	298
Totalt utveckling	319	0	13	1	610	0	943
4 Övriga verksamheter							
12 Övriga produkter	287	0	0	0	0	0	287
5 Int. Fredsfrämjande verksamhet							
13 Fredsfrämjande verksamhet	26	2	0	0	0	63	91
6 Stöd till samhället							
14 Lag Skydd Olyckor och stöd t civil vht	69	0	0	0	0	0	69
Summa Försvarsmakten	23 483	972	10 864	6 564	627	63	42 574

Tabell 5. Produktgruppernas anslagsförbrukning 2014

Tabellen visar den totala anslagsförbrukningen med Försvarsmaktens interna fördelning på produktgrupper inklusive utgifterna för anskaffning av beredskapstillgångar på materielanslagen 1:3 och 1:4.

På produktgrupp 08 För Insatsorg. Gemensamt redovisas det i år ett utfall på anslag 1:3 och 1:4, tidigare år har fördelning skett till andra produktgrupper.

Produktgruppernas nettoredovisning av kostnader och intäkter

Utfall netto (kostnader och intäkter) (Mnkr)	2014	2013	2012
1 Insatser			
Insatsgemensamt	0	0	0
07 Internationella insatser	1 497	2 516	2 926
09 Nationella insatser	50	38	30
Totalt insatser	1 546	2 554	2 956
2 Uppbyggn. av IO och beredskap			
08 För Insatsorg. Gemensamt			
01 Arméförband	10 919	9 942	9 475
02 Marinförband	6 334	6 737	6 004
03 Flygvapenförband	14 165	14 366	13 312
04 Lednings- och undförband	4 482	3 640	4 001
05 Logistikförband	2 049	1 542	1 804
06 Nationella skyddstyrkorna	1 611	1 709	1 735
Totalt IO/Beredskap	39 560	37 936	36 331
3 Utveckling			
Utveckling gemensamt			
10 Forskning och utveckling	629	643	814
11 Materielutveckling	287	385	489
Totalt utveckling	916	1 028	1 303
4 Övriga verksamheter			
12 Övriga produkter	274	401	314
5 Int. Fredsfrämjande verksamhet			
13 Fredsfrämjande verksamhet	88	98	112
6 Stöd till samhället			
14 Lag Skydd Olyckor och stöd t civil vht	67	26	23
Summa Försvarsmakten1	42 451	42 043	41 039

Tabell 6. Produktgruppernas nettoredovisning av kostnader och intäkter 2012-2014

Tabell 6 visar nettoresultatet av kostnader och intäkter per Försvarsmaktens produktgrupper. Det motsvarar verksamhetsutfallet exklusive anslagsintäkter.

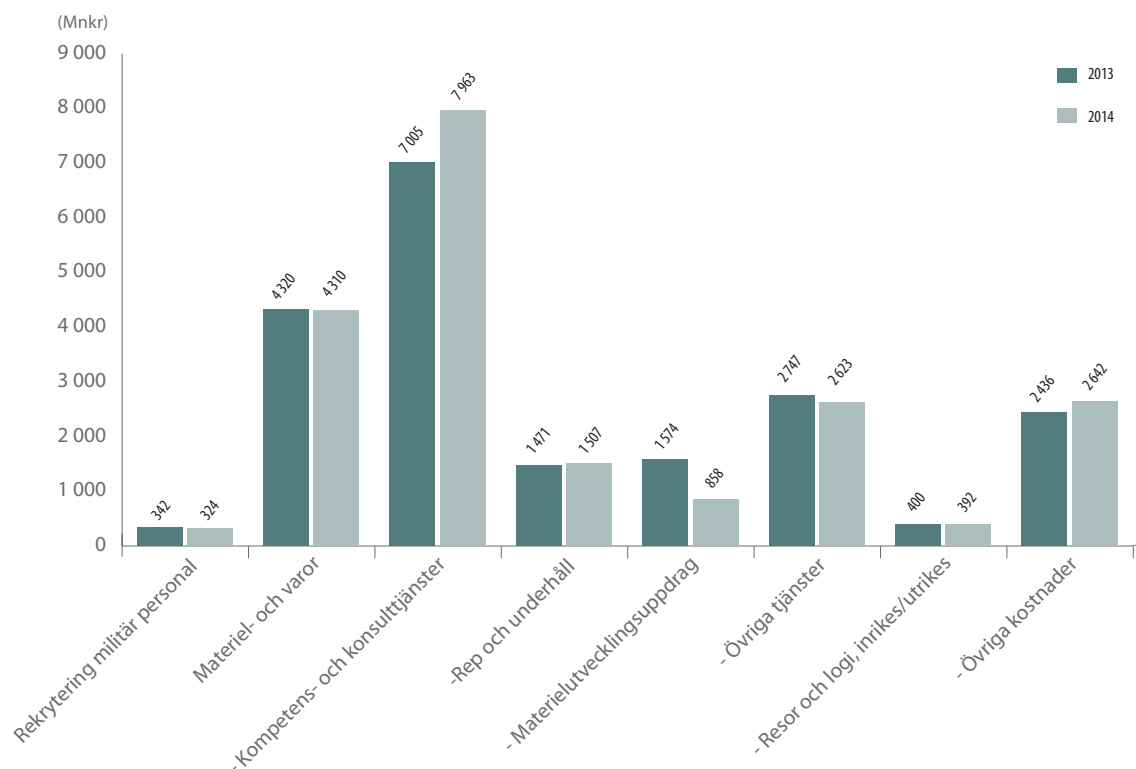
Försvarsmakten redovisar per produktgrupp vilket motsvarar Försvarsmaktens verksamhetsindelning. För att erhålla rättvisande belastning på produktgrupperna sker internförsäljning och kostnadsfördelning i flera steg. Vissa verksamheter, som levererar till externa kunder mot avgift, belastar inte någon av produktgrupperna. Detta gör det svårt att redovisa kostnader och intäkter differentierat (brutto) per produktgrupp. I Resultaträkningen i den finan-

siella redovisningen not 2, avseende intäkter och avgifter och andra ersättningar, redovisas alla externa intäkter som är inkluderade i ovan nettoredovisning.

Under avsnittet Resultatredovisning ingår ytterligare specificering av nettoutfallet per produktgrupp.

Redovisningsprinciper har förändrats mellan 2013 och 2014 avseende skola och centra. Under 2014 ingår inte utfall för dessa under produktgruppernas direkta kostnader vilket det gjorde under föregående år. Fr.o.m. 2014 redovisas dessa som central utbildning dvs. som en central omkostnad.

ÖVRIGA DRIFTSKOSTNADER 2013 OCH 2014

Figur 3 Utfall övriga driftkostnader 2013-2014 (Mnkr)

Diagrammet ovan specificerar övriga driftkostnader. Dessa ingår i verksamhetens kostnader som redovisas i resultaträkningen (avsnitt Finansiell redovisning) och uppgår till 20 620 miljoner kronor. Totalt sett har övriga driftkostnader ökat med 324 miljoner kronor under 2014 jämfört med 2013 (två procent)

Materiel- och varor utgör 21 procent av övriga driftskostnader och utfallet är oförändrat jämfört med 2013.

Inom kategorin Externt köpta tjänster ingår kostnadsslagen: kompetens- och konsulttjänster, reparation och underhåll, materielutvecklingsuppdrag, övriga tjänster, resor och logi samt övriga kostnader. Dessa utgör 77 procent av övriga driftkostnaderna.

Den största skillnaden i utfall mellan åren avser kompetens- och konsulttjänster.

Kompetens- och konsulttjänster har ökat med 958 miljoner kronor som en följd av uppbyggnaden av camp i Mali, Genomförande Ledning och Beställning steg 2 (GLOB2) och uppdrag avseende materiellnära tjänster. Den största leverantören av dessa tjänster är FMV som stödjer Försvarmakten med verksamhetsstöd och utveckling. FMV står för 80 procent av utfallet. Den näst största är IBM, som står för tio procent av utfallet, vilket hänförs till PRIO-införandet.

Materielutvecklingsuppdrag ställda till FMV har reducerats med 716 miljoner kronor.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

Enligt regleringsbrevet för år 2014 får Försvarsmakten, utöver vad som anges i 4 § avgiftsförordningen, även disponera inkomster från ett antal uppdragsverksamheter.

Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag

Uppdragsverksamheter (Tkr)	2014		2013		2012	
	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader
Verkstadsverksamhet	183 499	141 590	197 299	105 056	299 919	241 107
Reservmateriel	48 564	41 589	47 298	47 723	67 971	62 267
Utb och övningsintäkt	407 980	333 418	353 242	319 197	294 105	325 243
ITÖ – verksamhet	335	684	8 785	1 345	1 769	802
Flygtransporter	2 161	6 112	20 825	16 637	6 357	11 475
Statsflyget ¹	7 857	43 309	9 895	111 919	9 958	70 629
Övr. transportverksamhet	1 548	1 585	1 835	200	7 140	36
Stödtjänster FMV	385 346	412 366	397 489	407 965	0	0
Elev- och befälshotell	1 674	1 510	3 484	12	11 332	6 328
Drivmedel	32 883	67 318	61 194	54 641	93 845	91 317
Utlandsstyrkans drift i campvht.	7 831	7 005	23 167	22 725	27 171	22 637
Stöd till civil verksamhet	2 742	4 911	4 741	12 366	7 383	17 380
Övriga avgiftsintäkter	13 532	48 111	9 635	24 506	6 624	3 012
Summa	1 095 951	1 109 509	1 138 889	1 124 292	833 574	852 233

Tabell 7. Avgiftsintäkter utöver 4 § avgiftsförordningen som redovisas mot anslag 2012-2014

1. Statsflygsförordningen (1999:1354) reglerar avgiftens storlek. Detta medför att full kostnadstäckning inte uppnås

Avgiftsintäkterna har minskat främst på grund av förändrade skatteregler vid drivmedelsförsäljning, minskade intäkter för flygtransporter samt avveckling i Afghanistan. Exportåtagandet 2014 har ökat beroende på utbildning JAS.

Försvarsmaktens intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas under not 2 i resultaträkningen i den finansiella redovisningen.

RESULTATREDOVISNING

Operativ förmåga vid utgången av 2014 (effekter)

Försvarsmakten ska värdera och redovisa den samlade operativa förmågan och läget i övrigt i insatsorganisationen utifrån förordning (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten och gällande operativ planering. Värdering ska ske på förbandsnivå, taktisk nivå, operativ nivå och militärstrategisk nivå. Försvarsmakten ska jämföra med föregående år och analysera utvecklingen över tid.

RB p 1

Allmänt

Försvarsmakten ska enligt förordning (SFS 2007:1266) med instruktion till Försvarsmakten upprätthålla och utveckla ett militärt försvar. Grunden för detta ska enligt instruktionen vara förmågan till väpnad strid.

Försvarsmakten ska kunna försvara Sverige och främja svensk säkerhet genom nationella och internationella operationer. Försvarsmakten ska bedriva omvärldsbevakning och kunna upptäcka yttre hot mot Sverige, svenska intressen och de operationer som Sverige deltar i. Försvarsmakten ska vidare kunna upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen utanför det svenska territoriet. Försvarsmakten ska kunna utföra uppgifterna självständigt, men även i samverkan med andra myndigheter, länder och organisationer. Försvarsmakten ska dessutom, med myndighetens befintliga förmåga och resurser, kunna lämna stöd till civil verksamhet.

Värderingen av Försvarsmaktens förmåga har liksom tidigare omfattat krigsförbandsvärderingar, taktiska värderingar, operativ värdering och militärstrategisk värdering.

Nedan redovisas Försvarsmaktens operativa förmåga 2014 i förhållande till de uppgifter som framgår ovan och i regeringsbeslut för Försvarsmaktens beredskap 2014.

En mer utförlig redovisning av Försvarsmaktens förmåga och det aktuella läget i insatsorganisationen framgår av den kvalificerat hemliga bilagan som ngår i årsredovisningen⁵

Försvarsmaktens samlade operativa förmåga

Försvarsmaktens förmåga har varit under fortsatt utveckling och flera steg har tagits i positiv riktning under året.

Försvarsmakten har under 2014 haft förmåga att möta de krav som ställts på myndigheten, men det har funnits begränsningar och då särskilt relativt händelseutvecklingar som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge och vid högre konfliktnivåer.

Förmåga att genomföra nationella operationer

Försvarsmakten har haft förmåga att främja svensk säkerhet genom nationella operationer. Myndigheten har under året haft förmåga att bedriva omvärldsbevakning för att upptäcka och identifiera yttre hot mot Sverige och svenska intressen samt att ta fram underlag för beslut om höjd beredskap.

Försvarsmakten har vidare haft förmåga att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet respektive att värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen. Vissa begränsningar har dock funnits, bland annat avseende uthållighet vid långvariga påfrestningar.

Försvarsmakten har begränsningar i förmågan att möta olika händelseutvecklingar och hot som kan uppstå vid ett snabbt och allvarligt försämrat omvärldsläge. Försvarsmakten har dessutom haft begränsningar i förmågan att ta emot militärt stöd.

5 Bilaga 1 redovisar den bedömning av förmåga som gjorts mot uppgifter enligt instruktion och regleringsbrev 2014.

Förmåga att genomföra internationella operationer

Försvarsmakten har under 2014 haft förmåga att främja svensk säkerhet genom internationella operationer, men begränsningar har funnits relativt de målsättningar som gäller på sikt. Vidare har Försvarsmakten haft förmåga att bedriva omvärldsbevakning för att upptäcka och identifiera hot mot de internationella operationer som Försvarsmakten deltar i.

Under 2014 har Försvarsmakten bidragit till att främja svensk säkerhet genom deltagande i internationella operationer, bland annat i Afghanistan. Försvarsmakten har utöver genomförda internationella operationer haft förmåga att ge militärt stöd med delar av insatsorganisationen.

Förmåga att stödja civil verksamhet

Försvarsmakten har under året haft förmåga att lämna stöd till civil verksamhet med myndighetens befintliga förmåga och resurser. Försvarsmakten har under 2014, i likhet med tidigare år, lämnat stöd till civil verksamhet vid ett stort antal tillfällen.

Förmågan att utveckla det militära försvaret

Försvarsmaktens förmåga upprätthålls och utvecklas genom övningar och operationer samt genom kompetensutveckling, forskning- och teknikutveckling samt studier.

Försvarsmakten har under året i stort mött ställda krav, bland annat genom den utökade övningsverksamheten.

Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap

Försvarsmakten ska i redovisningen särskilt redovisa sådant som bedöms påverka istandsättandet av insatsorganisationen. RB p 3

Sammanfattning

I enlighet med författningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av territoriell integritet har beredskap för nationella insatser upprätthållits. Sveriges sjö- och luftterritorium har övervakats samt incident- och ledningsberedskap har upprätthållits under året med följsamhet mot den ökade aktiviteten i vårt närområde. Produktionsmålen var begränsade med hänsyn till tillgängliga medel vid ingången av 2014. Förstärkningarna av anslag 1:1 (*Förbandsverksamhet och beredskap*) möjliggjorde ambitionsökningar i verksamheten vid samtliga stridskrafter. De utökade funktions- och beredskapsövningar för armé-, marin-, flyg-, lednings- och hemvärnsförband planerades och genomfördes under hösten med goda resultat och särskilt de stridskraftsgemensamma övningarna gav värdefulla erfarenheter. Ett antal staber på olika nivåer har övats och lett verksamhet i ordinarie samt tilldelade geografiska områden, vilket ökat ledningsförmågan och terrängkänningen i olika delar av landet. Övningarna genomfördes över hela landet men geografiskt låg tyngdpunkten på Mälardalen, Gotland och Östersjön. Några övningar som särskilt kan nämnas är amfibiebataljonens etablering och skarpskjutning på Gotland med stöd av sjö- och luftstridskrafter samt Gotlands hemvärn.

Del av de förrädsställda stridsvagnarna på Gotland användes till skarpskjutning med av flygvapnet transporterad personal ur olika arméförband.

I Mälardalsområdet har luftförsvarsövning samt säkrande och skyddande av vital infrastruktur genomförts med armé- och hemvärnsförband.

I Östersjön har mineringsövningar, luftförsvarsövningar, försvar av skärgårdsområden samt ökad verksamhet till sjöss bedrivits. Tillfällig basering av sjöstrids- och minröjningsförband har skett mer frekvent i södra skärgården och på Gotland. Förstärkningarna möjliggjorde även ett ökat flygtidsuttag för JAS 39 och en ökad materielunderhållsproduktion.

Bristande tillgänglighet inom flera materielsystem, bl. a. sambands- och ledningssystem, logistikmateriel och vissa fordonstyper, har medfört begränsningar i verksamheten och uppbyggnaden av insatsorganisationen.

NBG har utbildats, övats och värderats med bra resultat inför den beredskapsperiod som inleddes den 1 januari 2015.

Deltagandet i MINUSMA och NBG 15 har konkurrerat med varandra avseende materiel, främst inom ledning och logistik. Försvarsmakten bedömer att en eventuell insats med NBG skulle kunna kräva taktiska anpassningar. Slutövningen för NBG 15, *JOINT ACTION 14*, genomfördes med gott resultat och har bidragit till ökad operativ effekt för de deltagande förbanden under det sista kvartalet.

Planering och förberedelser för deltagande av ME 04, inom *EU NAVFOR Operation Atalanta* (under 2015), har genomförts.

Delar av arméns stående förband har fortsatt genomfört övningar i bataljons ram under året. Inom Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna har krigsförbanden genomfört krigsförbandsövningar (KFÖ), däribland en ledningsträningsövning samt särskilda övningar för förband (SÖF). Därutöver har Hemvärnet under året genomfört ett flertal betydan- de och efterfrågade stödinsatser till samhället, omfattande drygt 99 000 timmar.

Försvarsmakten har, enligt Lagen om stöd till samhället vid olyckor (LSO), genomfört ett flertal stödinsatser. Insatsorganisationen med främst förband ur hemvärnet har avdelat omfattande stöd vid brandbekämpningen i Västmanland samt vid de höga vattenflödena i Halland under sensommaren.

Samarbetet med den finska marinen med visionen för *Swedish Finnish Naval Task Group* (SFNTG) fortlöper med fokus på gemensamma övningar såväl under året som under kommande år. Övningarna *SWEFINEX*, *NORTHERN COASTS 14* och *SWENEX* (marin höstövning) har genomförts med gott resultat. Den senare övningen möjliggjordes bl.a. tack vare den anslagsförstärkning som gjordes under året. Gångtiden för korvetterna under 2014 ökade till 7 353 timmar för 2014 (2013: 5 791), därmed ökade närvaron i Östersjön.

Bilaterala/trilaterala träningsflygningspass, *CROSS BORDER TRAINING*, har genomförts rutinmässigt tillsammans med övriga nordiska länder exklusive Island. Utöver detta har samträning med flygstridskrafter ur Nato genomförts i och över Baltikum genom *BALTIC REGION TRAINING EVENT*.

Försörjningen med bl.a. utbytesenheter och reservdelar till stridsflygbanden har fortsatt förbättrats. Låg tillgänglighet avseende viss utrustning kvarstår inom vissa flygförband och är fortsatt besvärande. Gemensamt arbete med bl.a. FMV har åtgärdat en

del av bristerna i tillgänglighet och arbetet fortsätter även under 2015.

Under del av året har flygplan Sk 60 haft restriktioner avseende nyttjandet, vilket har påverkat verksamheten negativt. Problemen är omhändertagna och Sk 60 används sedan tredje kvartalet utan restriktioner i flygutbildningen.

Övningen *VIKING 14* uppnådde väl det övergripande målet; att möta framtida utmaningar i planering och genomförande av insatser enligt FN-stadgan kapitel 7.

Logistikförbanden har bl.a. deltagit i övningarna *ILLUMINATED SUMMER 14* kopplat mot NBG 15, *NORTHERN COASTS 14*, *FÖRSVARSLOGISTIK-CHEFENS FÄLTÖVNING* samt *JOINT ACTION 14*.

Huvuddelen av arméns krigsförband har med delar genomfört repetitionsutbildning. Befattningsutbildning med GSS har genomförts under året.

Under året har 24 st Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) och 22 st rekryteringshelger (*Military Weekend*) genomförts.

Materielförsörjning

Materielluppföljning och materielförsörjningsprojekt

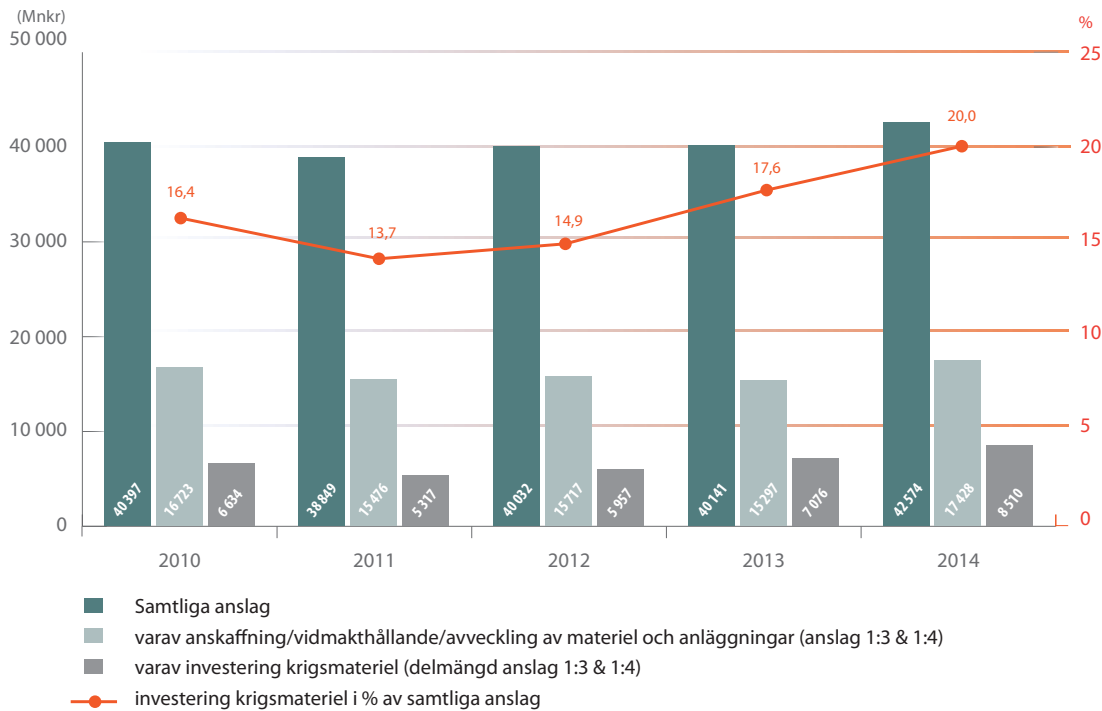
Försvarsmaktens verkställande av materiellplanen har under året gått enligt plan. I redovisningen för respektive stridskraft ingår de viktigare materielleveranserna, lagda beställningarna och avvikelser.

De större materielförsörjningsprojekt som bedöms påverka istandsättandet av insatsorganisationen och åtgärder för att hantera detta redovisas i enlighet med RB p 4 och 16 under rubriken Övrig redovisning med återrapporteringskrav.

Särskilt om investeringarna i krigsmateriel

Krigsmaterielinvesteringarnas utfall och dess andel av Försvarsmaktens totala anslagsförbrukning (se figur 4) framgår av diagram nedan. Det som i grafen betecknas som investeringar i krigsmateriel, är den del av utgifterna inom anslag 1:3 och 1:4, som avser anskaffning av materiel i form av beredskapsinventarier, oavsett om de är levererade till Försvarsmakten

eller under konstruktion. Det är sådan materiel som aktiveras och tas med i balansräkningen under posten beredskapsinventarier. Grafen visar inte investeringar som gjorts av beredskapsvaror eller förbrukningsinventarier. Årets förändring utgörs främst av utfall avseende utveckling av JAS 39 E, anskaffning av pansarterrängbil 360 samt nya bandvagnar.

Figur 4 Krigsmaterielinvesteringarnas andel av anslagens totala förbrukning 2010-2014

Övningsverksamhet

Under året har Försvarsmakten genomfört ett antal större övningar. Stridskrafterna har med hänsyn till personaluppfyllnad och operativa krav planerat, genomfört samt utvärderat övningarnas måluppfyllnad. Förband anmälda till olika styrkeregister har planenligt validerats inför beredskapsperioden.

Betydande övningsverksamhet

Övning	Syfte och övergripande beskrivning
<i>COLD RESPONSE 14</i>	<p>Större internationell övning, bataljons storlek i multinationell brigads ram, sammansatta förband övade i vintermiljö med gott resultat. Övningen har medgett brigadchef och brigadstab att leda förband under komplexa förhållanden. Detta har lett till erfarenheter som direkt kan omsättas till nationella förhållanden. Övningen har varit värdefull i arbetet med att bygga upp nationell brigadförmåga.</p> <p>I och med återtagande av brigadförmåga har detta återigen aktualiserats för ledning på lägre taktisk nivå. Deltagande logistikförbands förmåga att hantera förband vid gränspassage, transportledning och trafikreglering utvecklades vidare.</p>
<i>SYDSTORM</i>	<p>Övningen utgjorde <i>Core Battalion</i> bataljonsövning med tillförda förband ur NBG och omfattade bataljonsträning mot NBG 15 Requirement Specification samt implementering av nytt fordonssystem, pansarterrängbil 360 och understödsövningen <i>Joint Fire</i>. Övningen innebar också en ökad logistisk förmåga att stödja förband inom bataljons ram utifrån Logistikkoncept.</p> <p><i>Core Battalion</i> genomförde Nato ledd evaluering med godkänt resultat.</p>
<i>BRIGADSTRIDSÖVNING 14</i>	<p>Nationell ledningsträning, <i>Command post exercise</i> (CPX) inom brigads ram, för bataljonsstaber samt 2. brigadstaben. Övningen ingår i Försvarsmaktens övningsserie för brigadförmåga inom en nationell ram och genomfördes i Skövde med 350 deltagare med gott resultat. Övningstrupp var arméns bataljonsstaber och övningen genomfördes inom ramen för brigadstrid. Under ledning av 2. brigadstaben avvärdade bataljonerna en fientlig luftlandsättning samt slog en fientlig mekaniserad bataljon.</p> <p>Övningsmålsättningar blev till stor del uppfyllda.</p>
<i>JOINT ACTION 14</i>	<p>Multinationell övning med deltagare från nationer ingående i NBG 15. Övningen utgjorde NBG 15 enda LIVEX i helt förband under fältförhållanden. Fokus för övningen var interoperabilitet, samövning av förbandet samt stridsträning och därigenom pröva förmågan hos förbandet att lösa NBG huvuduppgifter enligt NBG 15 Requirement Specification.</p> <p>Övningsmålen blev uppfyllda och huvuddelen av deltagande förbands träningsmål uppfylldes. Värdefulla erfarenheter gjordes i samband med övningen, bl.a. prövande av ett nytt logistikbas-koncept.</p>

Övning	Syfte och övergripande beskrivning
SWEFINEX	Syftet var att öka de svenska marinstridskrafternas förmåga på stridsteknisk och taktisk nivå och att öva förmågan till att samordna och genomföra gemensamma operationer. Stort svenskt deltagande med fartyg och stabspersonal då upprättande av TG-stab var ett svenskt ansvar. Övningen syftade till att öva ledningsfunktioner i avancerade komplexa situationer. Utöver svenska sjöstridskrafter deltog sjöoperativ helikopter samt andra enheter ur flygvapnet, högkvarteret och två finska enheter. Goda resultat uppnåddes avseende samverkan mellan flyg- och sjöstridskrafter, torpedskjutningar samt övning mot ubåt.
OPEN SPIRIT	Övningen genomfördes i Lettland med deltagande från 17 nationer. Svenskt bidrag utgjordes av styrkechef, underhållsfartyg, minröjningsfartyg plus en EOD-grupp som NEL2-validerades. Genom sjöminröjning ökade Försvarsmaktens operativa handlingsfrihet i närområdet och förbättrade förutsättningar för säker sjöfart, fiske och annan maritim verksamhet skapade. Skarp minröjning av krigsmineringar genomfördes. Mycket goda erfarenheter av svenska minröjningssystem och kompetenser.
BALTOPS	BALTOPS ökade förmågan till att uppträda i större multinationell <i>Task Group</i> med uppgift <i>Peace Support Operations</i> . Internationell samverkan, havsövervakning, ubåtsjakt, asymmetriska hot inklusive "Counter Piracy Operation" samt ledning var huvudteman. Svenskt bidrag utgjordes av korvett, underhållsgrupp och stabspersonal. Vidare tjänstgjorde chefen Marintaktisk stab som <i>Deputy Commander</i> för PFP-övningen. Under BALTOPS övade även delar ur svenska flygstridskrafterna med enheter ur <i>US Air force</i> . Fokus på dessa samövningar låg på övningar i luftstrid och luftförsvar i samverkan med marina enheter.
NORTHERN COASTS 14	Sammansatt SFNTG-stab övade ombord HMS Carlskrona, övningen utgjorde en betydande del i löpande SFNTG samarbete. Fokus lades på framtagande av gemensamma stabsrutiner, procedurer och ledningsmetodiker. 6 svenska fartyg deltog med fokus på yt-, luft- och undervattensstrid. Nato-ledd evaluering av Visbykorvett genomfördes med godkänt resultat
SWENEX (MARIN HÖST-ÖVNING)	Deltagande från alla marina förband och högkvarteret. Övningen ökade förmågan att leda förband från operativ nivå och nedåt med utgångspunkt i stående orderverk. Den övre delen av marint insats spektrum och operationer i högre konfliktnivåer övades. Fokus lades på gemensam lägesbild, sjömålsstrid med flygvapnet, mineringsförmåga och skydd av basområde. Marintaktiska staben övades i ledning och samverkan med såväl flyg- som arméförband genomfördes.
ICELAND AIR MEET	Multinationell flygövning, träning i luftstrid mot utländska deltagare med gott resultat. Under övningen övades lufttanking, luftstrid och luftförsvar med deltagare ur Sverige, Norge och Finland. Övningen är utvecklad ut "crossborder training" (CBT) konceptet.
FLYGVAPENÖVNING 14 (FVÖ)	Nationell flygövning i samverkan med luftvärnet och marina enheter med gott resultat. Övningen genomfördes med fokus på lednings- och basförband i de sydöstra delarna av Sverige.
BALTIC REGION TRAINING EVENT XVII-XIX	Samträning med Nato över Baltikum, övning av metodik och träning av de baltiska <i>Forward Air Controllers</i> (FAC) ingående i NBG 15. Övningen genomfördes med högre ambition relativt grundplaneringen.
VIKING 14	Multinationell stabsövning med huvudsäte i Enköping. Övningen gav ett värdefullt utbyte i att delta i multinationella staber och att leda multinationell stab och insatser på operativ och taktisk nivå i en internationell miljö med brett deltagande från flertalet myndigheter och organisationer.
RIKSHEMVÄRNSCHEFENS INSATSÖVNING 2014	Genomfördes i Stockholm. En bataljon tillfördes insatskompanier från Bohuslän och Östergötland. Övningen hade hög måluppfyllnad och visade på att insatskompani kan genomföra längre förflyttningar och därefter lösa uppgifter i icke förövd terräng tillsammans med annan bataljon. Förstärkt bataljon visade förmåga att kunna leda flera enheter än de organisatoriskt underställda. Denna utveckling kan hänföras till de centrala stabsövningar (GELTIC BEAR) som genomförts de senaste fem åren. Övningen visade slutligen en tydlig progression inom logistik av tillförda förband.
GELTIC BEAR	Genomfördes i Enköping med 19 hemvärnsbataljonsstaber. Med taktisk ledning från regional stab utvecklades den territoriella organisationens förmåga till ledning och verkan på bataljonsnivå för hemvärnsbataljoner. Hemvärnsbataljonsstabernas förmåga till stridsledning har övats och utvecklats.
DAGNY 14	Nationell operativ ledningsövning syftandes till ökad ledningsförmåga i höjd beredskap. Övningen genomfördes som stabsövning inom ramen för ett högkonfliktsscenario med deltagande från operativ-, högre taktisk- och regional nivå. Vid övningen deltog också personal från ett stort antal myndigheter och verk. Övningens målsättningar uppnåddes.
C INSATS FÄLTÖVNINGS-SERIE 2014	C INSATS FÄLTÖVNINGS-SERIE har genomförts inom ramen för krishantering i grundberedskap. Fältövningar ingående i serien har 2014 genomförts vid samtliga ledningsnivåer ner till och med regional nivå samt vid hemvärdet och funktionsförbanden för underrättelsetjänst, logistik, samband och ledning. Fältövningsserien syftar främst till att utveckla och implementera försvarsplaneringen. Övningsmålsättningarna uppnåddes i allt väsentligt.

Tabell 8. Betydande övningsverksamhet

Verksamhetens bidrag till krigsförbandens förmåga/effekter

Produktionsmålen var tydligt begränsade med hänsyn till tillgängliga medel vid ingången av 2014, men allt eftersom anslagsförstärkningar gjordes under året kunde förbandsverksamheten utökas med såväl övningar som en ökad materielunderhållsproduktion. Detta innebär att krigsförbanden kunde öva mer än planerat från årets början och detta innebär att årets resultat sammantaget blev bra.

Under året har övningsserien för arméstridskrafterna bl.a. inneburit ökad förmåga att verka i en multinationell miljö och i sammansatta förband i vintermiljö. Vidare har övningarna inneburit implementering av ett nytt fordonssystem, Pansarterrängbil 360 samt en ökad nationell brigadledningsförmåga.

Anslagsförstärkningen under sommaren och de medel som avsattes för beredskapsövningar under hösten medgav ett ökat utrymme för uttag av gångtid och övningstillfällen för marinstridskrafterna. Detta har bidragit till ökad förmåga inom flertalet funktioner inom marinstridskrafterna såsom luftförsvar, ytstrid och minröjning samt amfibiestrid. Vidare har ökningen av antalet operativa korvetter bidragit till en positiv förmågeutveckling.

Flertalet av flygvapnets krigsförband är fortfarande och planenligt under tillväxt. Detta tillsammans

med vissa brister inom materielområdet och i kombination med ett lågt flygtidsuttag under 2013, har medfört att full förmågeeffekt hitintills inte har varit möjligt att uppnå. Detta innebär ett fortsatt efterläge på sex till åtta månader i utbildningen för eleverna i flygvapnets stridsflygdivisioner. Större övningar och efterhand mer tilldelad flygtid, har på ett positivt sätt bidragit till flygstridskrafternas förmåga att verka i såväl nationell som internationell miljö.

VIKING 14 har inneburit ökad förmåga för ledningsförbanden att delta i och leda en multinationell stab med insatser på operativ och taktisk nivå i en internationell miljö.

Logistikförbanden har under året övat och prövat ett nytt logistikbaskoncept under *JOINT ACTION 14*. Detta gav värdefulla erfarenheter för vidareutveckling av konceptet. Därutöver har logistikförbanden övat och ökat sin förmåga att stödja armé- och flygförband.

Hemvärnsförbanden har övat och ökat sin förmåga till ledning och verkan inom ramen för taktisk ledning från regional stab. *RIKSHEMVÄRNSCHEFENS INSATSÖVNING 14* har genomförts i Stockholm, en bataljon tillfördes insatskompanier från Bohuslän och Östergötland. Övningen gav ett flertal goda erfarenheter samt en tydlig progression inom ledning och logistik av tillförda förband.

Tillgänglighet insatsorganisationen

Andel bemannade befattningar som har en beredskap på högst tre månader av den totala insatsorganisationen

	2014	2013	2012	2011	2010
Exklusive Hemvärnsförband	47 %	41 %	41 %	36 %	24 %
Inklusive Hemvärnsförband	70 %	66 %	66 %	69 %	64 %

Tabell 9. Resultatindikator Tillgänglighet insatsorganisationen

Analys och slutsatser

Ökad tillgänglighet i insatsorganisationen under 2014, jämfört med åren 2010-2013, beror på att volymen krigsplacerade anställda gruppbefäl, soldater och sjömän ökar och att dessa därigenom ersätter tidigare krigsplacerade värnpliktiga. Störst förändring i ovan redovisade period har skett i krigsförbanden exklusive hemvärnsförband (från 24 till 47 procent). Denna trend bedöms fortsätta under hela den kommande inriktningsperioden 2016-2020, kopplat till planerat inflöde av anställda gruppbefäl, soldater och sjömän.

Arméförband

Genomförd verksamhet och dess resultat

Nationell och internationell beredskap har upprätthållits enligt Försvarsmaktens insatsplan.

Produktionen har i stort skett enligt plan. Justeringar i planen har gjorts med hänsyn till förberedelserna för insatsen i Mali (MINUSMA). MINUSMA har påverkat den materiella tillgängligheten vid delar av arméns krigsförband. De första ingående svenska förbandsdelarna är sedan december månad på plats i Mali.

Armén har under året fokuserat övningarna till förberedelser för insatser, NBG 15 samt förmågeuppbyggnad vid krigsförbanden. Under året har en del av arméns förband genomfört övningar i bataljonsram, med i huvudsak begränsade målsättningar och en del av arméns förband har genomfört övningar, *COLD RESPONSE* samt *BRIGSTRI 14*, i brigadsram. Planerade övningar har genomförts med gott resultat. Utöver detta har armén planerat och genomfört utökade beredskapsövningar bland annat i Stockholm och på Gotland.

Omfattande stöd till samhället har lämnats inom ramen för LSO, till brandbekämpningen i Västmanland samt vid de höga vattenflödena i Halland.

Huvuddelen av arméns krigsförband har med delar genomfört repetitionsutbildning bland annat i formerna av krigsförbandskurser (KFK) och särskild övning befäl (SÖB). Vidare har befattningsutbildning med GSS/T genomförts under året.

Förberedelser och övningar inför NBG 15 beredskapsperiod är genomförda och målsättningarna i stort uppnådda. Vissa materiel- samt utbildningsbrister finns, vilka omhändertas tidigt 2015.

Tillgången på vissa fordonstyper, reservdels- och verktygssatser samt sambands- och ledningssystem är fortfarande begränsande. För att öka tillgången på exempelvis reservdelar har ett återtagande av uppbyggnad av beredskapslager påbörjats. Detta sker i den takt som materielprojektens ekonomi och leverantörernas kapacitet tillåter. Prognosen är en bättre tillgänglighet under våren 2015.

Förberedelser för FS 27 och FS 28 inför rotation till Afghanistan har genomförts.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

- *NORDIC HELMET* (i Finland) – Samnordisk övning, *Command Post Exercise* (CPX), med deltagande av luftvärnsbataljon inom ramen för NORDEFECO
- *MILENGEX* (i Finland) – Samnordisk CBRN-övning inom ramen för NORDEFECO
- *KURGAN* (Core Battalion, NBG 15) – Bataljonsövning. Fortsatt uppbyggnad av NBG 15
- *NAX 14* (i Norge) – Samnordisk artilleriövning
- *SLEIPNER 14* – Underrättelseövning

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Pansarterrängbil 360 i olika konfigurationer
- Bandvagn 410 i olika konfigurationer
- Terrängbil 141/152 i olika konfigurationer
- C-stridsdräkter inklusive varningsinstrument

Beställningar

- Anskaffning brobandvagn
- Anskaffning sambandsmateriel till luftvärnsrobotsystem 98 (IRIS-T)
- Anpassning eldenhet 97 till luftvärnsrobotsystem 97 (HAWK)

Avvikelser

- Leverans av mörkerstridsutrustning grupp/pluton har försenats på grund av oklara leveransbesked från utländsk myndighet

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Arméförband (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	2 874	3 164	2 530	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	587	439	847	2
Vidmakthållande	573	785	1 112	3
Avskrivningar mm	3 009	2 196	1 835	
Totalt direkta kostnader	7 043	6 584	6 324	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	10 919	9 942	9 475	4

Tabell 10. Utfall netto - Arméförband 2012-2014

1. Verksamheten under 2014 har, till skillnad från 2013, präglats uppbyggnad, träning och övning av NBG 15 där bland övningarna COLD RESPONSE 14 och JOINT ACTION genomfördes. Huvuddelen av arméns förband har genomfört repetitionsutbildning. En fortsatt rekrytering av GSS/T ger högre löne- och verksamhetskostnader. Förberedelser för MINUSMA samt brister i materiell tillgänglighet och tillgång har bidragit till lägre kostnader för förbandsverksamheten. Förändrad redovisningsprincip för skola och centra (se vidare text till tabell 6) har också minskat kostnaderna för arméförbandens förbandsverksamhet.
2. I jämförelse med 2013 har utfall för anskaffning av material ökat med ca 147 Mnkr (34 %) vilket främst avser fordonsprojekt för exempelvis terräng- och specialfordon samt pansarterrängbil (mindre modifieringar). Kostnaden för materielanskaffningen följer planen vilket innebär att det är stora variationer i utfallet mellan åren.
3. Utfallet för vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar, har minskat med ca 27 % jämfört med 2013. Huvudsakliga minskningar har skett inom systemstöd för sambandsmateriel, handvapenmateriel och robotmateriel.
4. De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats mot arméförbanden efter den totala omsättningen av förbandsverksamhet. Utfallet är jämförbart med föregående år trots att de lokala omkostnaderna har minskat jämfört med 2013 då de centrala har ökat något. Det beror på en förändrad metod för kostnadsfördelning, se text till tabell 6.

Marinförband

Genomförd verksamhet och dess resultat

Marina förband har upprätthållit beredskap, genomfört nationell övervakning samt bedrivit underrättelseföretag.

Produktionsmålen har i stort uppnåtts för krigsförbanden och den marina basorganisationen.

Minröjningsförband har genomfört minröjning dels vid *OPEN SPIRIT* (vilken förlängdes) i Baltikum, dels tillsammans med den norska marinen i Oslofjorden. Därutöver har man genomfört miljöoperationer åt Försvarmaktens Miljöprovningseenhet och en mindre insats i en historisk minlinje öster om Gotland under året.

Samarbetet med den finska marinen inom *Swedish Finnish Naval Task Group* (SFNTG) har fortlöpt med fokus på gemensamma övningar och arbete med gemensam metodutveckling under innevarande år. Övningarna *SWEFINEX*, *NORTHERN COASTS 14* och *SWENEX* (Marin höstövning) har genomförts med gott resultat. Den senare övningen möjliggjordes bl.a. tack vare den anslagsförstärkning som gjordes under året. Gångtiden för korvetterna ökade under 2014 till 7 353 timmar (2013: 5 791).

Verksamhet för att fortsatt utveckla amfibieförbandens förmåga att strida i skärgårdsmiljö med stridsbåtar har prioriterats och besättningsutbildning har genomförts.

Planering och genomförande av utökad verksamhet inklusive beredskapsövningar för marinen har genomförts under tredje och fjärde kvartalet med överlag bra resultat.

Verksamhetsövergången för marin teknisk tjänst till FMV innebär ändrade produktionsförutsättningar och arbete med översyn av Marinbasens organisation fortsätter.

Avvecklingen av sjöstridsflottiljernas sex bevakningsbåtar har beretts och slutförts under 2015. Analys av materielbehovet från båtarna för att säkerställa tillgängligheten på de fem kvarvarande bevakningsbåtarna pågår.

Ombyggnationen av korvetterna HMS Stockholm och HMS Malmö har påbörjats enligt plan. Beredning av "Uppdrag avseende marin materiel"⁶ pågår för närvarande. Ny hemställen avseende modifieringarna av korvetter HMS Gävle och HMS Sundsvall lämnades till regeringen under sista kvartalet 2014.

Ubåtsräddningsfarkosten (URF) har under året genomgått modifiering, dock har återlämningen till Försvarmakten försenats och beräknas ske i slutet av första kvartalet 2015. I avvaktan på att URF formellt överlämnas till Försvarmakten säkerställs ubåtsräddningsberedskap i samverkan med Frankrike, Storbritannien och Norge inom ramen för *Nato Submarine Rescue System* (NSRS)

Den rörliga logistiken har under året utvecklats, trots materielbristerna avseende sambands- och ledningssystemmateriel samt rullflak. Arbete pågår för att öka tillgängligheten på befintlig materiel i syfte att till del täcka bristerna. Att helt täcka bristerna kommer först kunna lösas på längre sikt.

Planering och utbildning för deltagande i Operation ATALANTA, ME 04, med ca 20 svenska medlemmar i ett *Force Headquarters* (FHQ) och två stridsbåtsbesättningar samt helikopterbesättningar (två Hkp 15) har fortlöpt under andra halvåret. Styrkan baseras ombord på ett nederländskt örlogsfartyg och genomför insats under första halvåret 2015.

Delar av den operativa reserven har under året varit insatta i Afghanistan, vilket är positivt ur såväl ett förmågeskapande perspektiv som ett rekryteringsperspektiv.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

- **PASSEX** – Den genomförda samövningen med de nederländska fartygen gav de svenska enheterna möjlighet att träna Nato procedurer på en hög nivå och därigenom dra slutsatser rörande det svenska sättet att implementera Nato metoder. Den mest centrala slutsatsen är att svensk förmåga att verka inom ramen för en Nato struktur på stridsteknisk nivå är god upp till den nivå där dessa procedurer kräver krypterade förbindelser.

Utöver tidigare redovisade övningar har marinen bedrivit funktionsvis utbildning på fartygs-/divisionsnivå och på plutons- till bataljonsnivå. Fokus har bl.a. varit ubåtsjakt och strid i skärgårdsområden samt bastaktik.

Gångtimmar per fartygstyp

Fartygstyp	2014	2013	2012	Not
Korvett (Vby)	4 153	2 072	878	1
Korvett (Gbg)	1 220	1 515	2 177	
Korvett (Sto)	1 980	2 204	1 918	
Ubåt	3 397	3 500	3 540	
Minjaktfartyg (Ksr)	5 800	5 442	4 849	
Röjdykarfartyg (Spå)	1 600	1 414	1 996	
Stöd/Ledningsfartyg	2 150	4 900	1 395	2
Signalspaningsfartyg Orion	4 250	3 900	3 941	

Tabell 11. Gångtimmar per fartygstyp 2012-2014

1. Ökat antal operativa korvetter jämfört med 2013, varav 567 timmar genomförts i FMV regi (HMS Helsingborg)
2. ME 03 genomfördes 2013 med HMS Karlskrona

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Modifierade korvett typ Visby
- Åtgärder för RAS (*Replenishment At Sea*) på HMS Karlskrona
- Blandgaspaket

Beställningar

- Livstidsförlängning av ubåten HMS Södermanland
- Remo vedettbåten HMS Malmö
- Grundöversyn och modifiering ubåten HMS Hälsingland
- Halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland

Avvikelser

- Leveranser av Livstidsförlängning undervattensräddningsfarkost (LTF URF) har försenats på grund av krav på garantiåtgärder och ökade åtgärder kopplade till designkrav
- Leverans av Initialanskaffning utbytsenhet (UE) framdrivning minröjningsfartyg (Mröjftg KSR) har försenats på grund av att masterdata inte är fullständigt levererade
- Leverans av Omsättning antenner till annexen (MARA) har försenats

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Marinförband (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	1 708	2 063	1 947	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	396	387	137	2
Vidmakthållande	558	614	787	3
Avskrivningar mm	1 282	1 758	1 024	
Totalt direkta kostnader	3 944	4 822	3 895	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	6 334	6 737	6 004	4

Tabell 12. Utfall netto - Marinförband 2012-2014

- Den initiala ambitionsnivån i marinförbandens planering låg vid inledningen av 2014 på en lägre ambitionsnivå än under 2013. I början av året fanns exempelvis inte finansiering för den marina höstövningen *SWENEX* vilket senare tillfördes. Efterhand tillfördes medel vilket innebar ett ökande antal beredskapsövningar. Under 2013 genomförde marinförbanden förberedelser inför insatsen ME 03 samt förberedelser för upprätthållandet av beredskapsförbandet OR14. Båda dessa verksamheter medförde höga kostnader som inte återfinns 2014. Under 2013 genomförde marinförbanden förberedelser inför insatsen ME 03 samt förberedelser för upprätthållandet av beredskapsförbandet OR14. Båda dessa verksamheter medförde stora kostnader som inte återfinns 2014.
- Jämfört med 2013 har kostnaderna för materielanskaffningar avseende de marina förbanden minskat något. Detta följer planen vilket innebär att det är stora variationer i utfallet mellan åren.
- Utfallet för vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar reducerades under 2014 vilket bl.a. beror på att systemstödet för ubåtar har minskat jämfört med tidigare år.
- De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats mot marinförbanden efter den totala omsättningen av förbandsverksamhet. Utfallet är jämförbart med föregående år trots att de lokala omkostnaderna har minskat jämfört med 2013 då de centrala har ökat något, se även text till tabell 6.

Flygvapenförband

Genomförd verksamhet och dess resultat

Såväl nationell som internationell beredskap upprätthålls med samtliga flygvapnets krigsförband.

Produktionen har i huvudsak genomförts enligt plan. Konsekvenserna av tidigare års anpassning av verksamheten avseende minskad flygtid kvarstår fortfarande. Detta innebär ett fortsatt efterläge på sex till åtta månader i utbildningen för eleverna på flygvapnets stridsflygdivisioner. Översyn av 2015 års verksamhet pågår i syfte att frigöra mer tid för utbildning och därigenom minska efterläget i utbildningen. Större övningar och efterhand mer tilldelad flygtid, har på ett positivt sätt bidragit till flygstridskrafternas förmåga att verka i såväl nationell som internationell miljö.

Försörjningen av bl.a. utbytesenheter och reservdelar har fortsatt förbättrats. Låg tillgänglighet avseende viss utrustning kvarstår inom vissa flygförband och är fortsatt besvärande. Gemensamt arbete med bl.a. FMV har åtgärdat en del av bristerna i tillgänglighet och arbetet fortsätter även under 2015.

Under del av året har flygplan Sk 60 haft restriktioner avseende nyttjandet, vilket har påverkat flygutbildningen negativt. Problemen är omhändertagna och Sk 60 används sedan tredje kvartalet utan restriktioner i utbildningen.

Två Tp 84, C 130 Hercules, har under året planenligt tagits ur drift. Tillgången på och tillgängligheten avseende fälthållningsmateriel är ansträngd.

Planering och genomförande av utökad verksamhet för flygstridskrafterna genomfördes under tredje och fjärde kvartalet. Vidare har ett omfattande stöd lämnats till samhället för bl.a. bekämpningen av branden i Västmanland. Uppbyggnaden av stöd till polisen, avseende beredskap med medeltung helikopterkapacitet, i enlighet med separat regeringsbeslut, har fortsatt enligt plan.

Insatsen i Afghanistan, som nu har avslutats med Helikopter 16, har bidragit till helikopterförbandets utveckling av operativ förmåga och ledningsförmåga. Flygvapenförbanden har även lämnat stöd i form av transportflygningar mellan Bamako och Timbuktu till stöd för uppbyggnaden av det svenska styrkebidraget till MINUSMA. Förberedelser för ME 04 har också genomförts.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

Bilaterala/trilaterala träningsflygningspass, *CROSS BORDER TRAINING*, har genomförts rutinmässigt tillsammans med övriga nordiska länder exklusive Island. Från kvartal 2 har flygvapnet deltagit i NBG övningsserie.

- *FINAL* – Finsk-svensk flygövning där flygvapnet gav stöd till finsk utbildning
- *GREEN FLAG* - Multinationell flygövning i USA med transport- och specialflygheter
- *JOINT WARRIOR* – Multinationell flygövning för stridsflyg som genomfördes i Storbritannien

Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp

Flygplanstyp	2014	2013	2012	Not
JAS 39	10 643	9 968	10 313	1
Sk 60	4 937	4 763	4 949	
Tp 84	2 250	2 250	2 436	
Fpl 100	1 495	1 516	1 234	
Fpl 102	1 599	1 888	1 692	2
Hkp 10	1 399	1 324	1 747	
Hkp 14	866	763	444	
Hkp 15	2 823	2 767	2 297	
Hkp 16	2 192	2 280	1 162	

Tabell 13. Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp 2012-2014

1. JAS 39: Tillförda flygtimmar under året möjliggjorde ett ökat flygtidsuttag
2. Minskade uppdragsflygningar har inneburit ett minskat flygtidsuttag

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Gångtidsförlängning Rb 15
- Avionikmodifierade Sk 60
- Modifierade JAS 39 C/D
- Flygplan S102B
- Helikopter 14 TTT-IM

Beställningar

- Strategisk transport 2014

Avvikelse

- Antal leveranser av avionikmodifierade Sk 60 har varit större än beräknat
- Tre modifierade flygplan JAS 39 C/D har levererats tidigare än planerat

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Flygvapenförband (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	3 309	3 451	3 094	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	755	341	1 684	2
Vidmakthållande	2 568	2 822	1 836	3
Forskning och teknik	17	0	0	
Avskrivningar mm	4 268	5 035	3 731	
Totalt direkta kostnader	10 917	11 649	10 345	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	14 165	14 366	13 312	4

Tabell 14. Utfall netto - Flygvapenförband 2012-2014

1. Förbandsverksamheten inom flygvapnet har under 2014 haft ökade kostnader för löner, tillägg och verksamhet som en följd av fortsatt nyrekrytering av gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS). Förbandsövningar och förbandsutbildningar har genomförts nationellt, såsom Flygvapenövning 14, och internationellt, Iceland Air Meet. Anslagsförstärkningen under 2014 möjliggjorde en ökad flygtidsproduktion innevarande år. Förändrad redovisningsprincip för skola och centra har inneburit att utfall flyttats från förbandsverksamheten till centrala omkostnader, vilket resulterat i minskade kostnader.
2. Jämfört med 2013 har kostnaderna för materielanskaffningar ökat med ca 413 Mnkr. De största anskaffningar har skett inom projekt för utvecklingen av JAS 39, helikoptersystem samt robotmateriel (mindre modifieringar).
3. Utfallet för vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar för flygförbanden har minskat med 255 Mnkr (9 %) jämfört med 2013. De största reduceringarna mellan 2013 och 2014 har skett inom de projekt som avser underhåll av stridsflyg- och helikoptersystem.
4. De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats efter den totala omsättningen av förbandsverksamhet. Det totala utfallet är jämförbart med föregående år trots att de lokala omkostnaderna har minskat jämfört med 2013 då de centrala omkostnaderna har ökat något, se även text till tabell 6.

Lednings- och underrättelseförband

Genomförd verksamhet och dess resultat

Beredskap har upprätthållits.

Produktionen har i stort genomförts enligt plan. Under första halvåret har övning *VIKING 14* genomförts där ca 2 500 personer deltog, varav ca 1 750 i Sverige och ca 750 utomlands. Försvarmakten deltog med ca 900 personer. Övningen uppnådde väl det övergripande målet; att möta framtida utmaningar i planering och genomförande av insatser enligt FN-stadgan kapitel 7.

Vidare har den multinationella stabsövningen *NBG MILEX 14*, som är en övning inom EU stridsgruppskoncept, genomförts under andra kvartalet med gott resultat. Under tredje kvartalet genomfördes *ILLUMINATED SUMMER 14*, (IS 14), vilken är FHQ:s valideringsövning. Delar av ledningsförbanden som ingår i NBG 15 deltog med gott resultat. Under andra halvåret har även tre fältövningar inom stridskraftsområdet genomförts med ett femtiotal deltagare representerade från samtliga stridskrafter och Högkvarteret. Ett omfattande stöd har lämnats till samhället vid bekämpningen av branden i Västmanland.

För att kunna genomföra officersutbildning inom ledningssystemområdet har, som tidigare redovisats, personella resurser omdisponerats från krigsförbanden till utbildningsverksamheten. Detta påverkar krigsförbandsutvecklingen negativt, men är nödvändigt för den långsiktiga kompetensförsörjningen.

Planeringen av NBG 15 och för deltagandet i MINUSMA har medfört resurskonflikter, både ur ett personellt och materiellt perspektiv. Exempel på detta är språktolkar och ledningssystemmateriel. Fortsatt kontinuerlig analys och arbete av möjliga åtgärder pågår och hanteras fortlöpande i de olika forum som hanterar dessa frågor.

Arbetet med införandet av Försvarmaktens ledningssystem för insatsorganisation 14 och materiel till NBG 15 har fortsatt även om förseningar av viss ledningssystemmateriel föreligger. Planeringen inför deltagandet i MINUSMA har påverkat NBG 15. Försvarmakten har sett över kravställningar och även prioriterat arbetet med att tillföra materiel.

Ledningsförbandens medverkan i den utökade verksamheten har positivt bidragit till utvecklingen av berörda krigsförband.

Delar av ledningsförbanden har under första halvåret deltagit i ISAF, vilket bidragit till kompetensutveckling vid förbanden.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

- *ILLUMINATED SUMMER 14* – Genomfördes med delar av ledningsförbanden som ingår i NBG 15
- *SLEIPNER 14* – Övningens karaktär var händelsestyrd och dubbelsidig och syftade till att öva underrättelseledning och koordinering av flera inhämtningsdiscipliner inom ramen för ett internationellt scenario (Mali 01)

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Kryptomateriel
- Rakom
- Uppgradering radaranläggning 870
- PC-DART HW-system
- IFF-antenn på korvett typ Visby
- Stabshytt/T och teknikhytt
- Kryptotelefoner samt kryptoapparater
- Intern-gruppradio-materiel

Beställningar

- Anskaffning kommunikationsnod steg 2
- Utveckling Telekrigbataljon 2015-2020
- Anskaffning SLB steg 2
- Anpassning telekom ledningsplatser 2014-2019

Avvikelser

- Leverans av Bevakningssystem anläggning har försenats på grund av ej färdig systemlösning
- Leverans av Utveckling Telekrigbataljon har försenats på grund av att framtagning av produkterna tar längre tid än planerat och upphandlingen drar ut på tiden

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Lednings- och underrättelseförband (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	1 071	1 041	736	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	515	450	602	2
Vidmakthållande	1 370	1 037	1 173	3
Avskrivningar mm	467	184	591	
Totalt direkta kostnader	3 423	2 712	3 102	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	4 482	3 640	4 001	4

Tabell 15. Utfall netto - Lednings- och underrättelseförband 2011-2013

1. Förbandsverksamheten för lednings- och underrättelseförband har under 2014 haft ökade kostnader jämfört med 2013. Detta beror bl.a. på ökade kostnader för löner, tillägg och verksamhetskostnader som en följd av fortsatt rekrytering av gruppchef, soldater och sjömän (GSS), samt ökad övningsverksamhet bl.a. VIKING 14. Beredskapsövningar har genomförts som en del av anslagsförstärkningen till Försvarsmakten.
2. I jämförelse med 2013 har kostnaderna för anskaffning av materiel ökat med ca 65 Mnkr (15 %). Detta är främst hänförligt till projekt "Omdaning försvarslogistik" samt signalskydds- och bevakningssystem. Materielanskaffningen följer planen vilket innebär stora variationer i utfallet mellan åren.
3. Utfallet för vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar har ökat i jämförelse med 2013 vilket är i enlighet med planerat vidmakthållande. De största posterna avser systemstöd och IT-säkerhet.
4. De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats mot lednings- och underrättelseförbanden efter den totala omsättningen av förbandsverksamhet. Utfallet är i paritet med föregående år trots att de lokala omkostnaderna har minskat jämfört med 2013 då de centrala omkostnaderna har ökat med motsvarande. Se även text till tabell 6.

Logistikförband

Genomförd verksamhet och dess resultat

Beredskap har upprätthållits.

Produktionen har i stort genomförts enligt plan. Det som påverkat planen är uppbyggnaden och förberedelserna för deltagandet i MINUSMA och ME 04 samt underrättelseoperationen i Stockholms skärgård vilket har medfört omplanering och prioritering av uppgifter. Under året har förestående deltagande i MINUSMA samt uppbyggnaden av NBG 15 inneburit ett intensivt år för logistikförbanden.

Ett stort arbete har genomförts kopplat mot PRIO införande 5-6 GoLive 2 men även mot det kommande införandet av PRIO 5-6 GoLive 3 2015.

Logistikförbanden har deltagit i övningarna ILLUMINATED SUMMER 14 kopplat mot NBG 15, NORTHERN COASTS 14, FÖRSVARSLLOGISTIK-CHEFENS FÄLTÖVNING samt JOINT ACTION 14.

Personalen i omstruktureringsstyrkan, OMS 04, som varit verksam i Afghanistan har avslutat sin verksamhet efter väl utfört arbete. Logistikförbandens enheter ingående i NBG 15 har utbildats och rekryterats löpande.

Materiellaget för logistikförbanden har under året varit ansträngt. Förberedelserna inför deltagandet i MINUSMA ökade det ansträngda materiellaget vilket även påverkade utbildningsverksamheten. De främsta bristerna är lastbilar, funktionscontainrar, truckar, hjullastare, lasthanteringsutrustning, reservdels- och verktygssatser samt sambands- och ledningssystemmateriel. Arbetet för att öka tillgängligheten på befintlig materiel, i syfte att till del täcka bristerna, har genomförts och situationen avseende NBG 15 har därefter förbättrats. Att helt täcka bristerna kommer först kunna lösas på längre sikt.

Hantering av hemtagen materiel från ISAF har genomförts vilket bidragit till kompetensutveckling.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

- ILLUMINATED SUMMER 14 – Utvecklad ledningsförmåga för de ledningsfunktioner som inom logistikförbanden ingår i NBG 15
- FMLOG LEDNINGSTRÄNINGÖVNING 2014 – Övning och utveckling av FMLOG insatsorganisation inom ramen för Försvarsmaktens Insats- och beredskapsplan i olika beredskapsnivåer
- LOGISTIKCHEFENS FÄLTÖVNING 14 - Belyste Försvarsmaktens logistikkoncept, lednings- och lydnadsförhållanden, mobilisering, operativa transporter vid en nationell insats
- NBG 15 LOGISTIC BN FORWARD OPERATING BASE EXERCISE 14 - Upprättande av logistikbas övades med ingående delar inför JOINT ACTION 14

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Klädespersedlar
- Kropsskydd 12
- Ballistiskskyddsglasögon/laserskyddslinser
- Övervakningsmonitor 5 T
- Container för livsmedel och elverk
- Säkerhetsmateriel för firning/klättring

Inga viktigare lagda beställningar eller avvikelser finns att redovisa.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Logistikförband (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	364	362	232	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	165	178	132	2
Vidmakthållande	777	454	984	3
Avskrivningar mm	224	199	172	
Totalt direkta kostnader	1 530	1 193	1 520	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	2 049	1 542	1 804	4

Tabell 16. Utfall netto - Logistikförband 2012-2014

- Den ökade förbandsverksamheten 2014 för logistikförbanden beror bl.a. på en personell och materiel uppbyggnad samt utbildning av 1 sjukhuskompaniet. Avvecklingsstyrkan har slutfört avveckling av camp i Afghanistan och inblandad personal återgått till ordinarie verksamhet vilket belastar förbandsverksamheten. Logistikförbanden har genomfört övningsverksamhet som en del av uppbyggnaden av NBG 15, bl.a. genom transportledningsförbandet MOVCON deltagande i COLD RESPONSE 14.
- Utfallet för anskaffningar av materiel har minskat något i jämförelse med 2013 vilket följer fastställd plan.
- I jämförelse med 2013 visar utfallet för vidmakthållande en ökning med ca 323 Mnkr (71 %). Ökningen avser framförallt projekt för vidmakthållande av förplägnads-, underhålls-, sjukvårds-, och beklädnadsmateriel.
- De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats mot logistikförbanden efter den totala omsättningen av förbandsverksamheten. De lokala och centrala omkostnaderna har ökat med anledning av ökad förbandsverksamhet, se not 1 samt text till tabell 6.

Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna

Genomförd verksamhet och dess resultat

Under året har verksamheten genomförts i enlighet med fastställd plan och Hemvärnets utbildningssystem. Krigsförbanden har 2014 genomfört 40 krigsförbandsövningar (KFÖ) och 82 särskilda övningar för förband (SÖF). Inom ramen för KFÖ har 19 hemvärnsbataljonstaber genomfört samlad ledningsträningsövning (LTÖ) uppdelat på två tillfällen. Hemvärnets musikkårer har genomfört spelningar vid 41 högvakter.

Central chefsutbildning av hemvärnspersonal har genomförts vid 45 kurser omfattande cirka 700 elever. Flera nyutvecklade kurser har introducerats bland annat sammanhållande plutonchefsutbildning omfattande fem veckor, för att svara mot hemvärnsförbandens utveckling och förmåga. Inspektioner och utbildningskontroller har genomförts vid fyra organisationsenheter, dessa påvisar en kvalitetshöjning på genomförda övningar. Implementeringen av Hemvärnets utbildningssystem har börjat visa en positiv förmågeutveckling av hemvärnsförbandens huvuduppgifter. Internationella utbyten har genomförts med Norge, Danmark, Estland, Lettland och Litauen. Hemvärnsförband har deltagit i beredskapsövningar som under hösten genomförts inom samtliga militärregioner.

Materielövningar med granatkastare har genomförts och under 2015 kommer organisations- och metodförsök ske.

Hemvärnet har under året genomfört ett flertal betydande och efterfrågade stödinsatser till samhället, omfattande drygt 99 000 timmar (2013 omfattade stödet 46 000 timmar). Bland de största stödinsatserna för Hemvärnet utmärker sig branden i Västmanland och höga vattenflöden i Halland. Dessa insatser har inte påverkat genomförandet av övrig inplanerad verksamhet.

Viktigare övningar utöver de som beskrivs i avsnittet Betydande övningsverksamhet:

RIKSHEMVÄRNSCHEFENS FÄLTÖVNING 2014 har genomförts med huvudsyfte att belysa logistik vid fred, kris och krig för hemvärnsförbanden

Större materielleveranser och viktigare lagda beställningar

Leveranser

- Gruppfordon till hemvärnet

Inga viktigare lagda beställningar eller avvikelser finns att redovisa.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	998	1 057	1 002	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	14	11	36	2
Vidmakthållande	-60	-32	-47	3
Avskrivningar mm	78	73	101	
Totalt direkta kostnader	1 030	1 109	1 092	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	1 611	1 709	1 735	4

Tabell 17. Utfall netto - Hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna 2012-2014

1. Hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna har under 2014 genomfört verksamheten enligt plan. Verksamheten har inrymt krigsförbandsövningar (KFO) och särskilda övningar förband (SÖF). Vidare har omfattande stöd till samhället lämnats inom ramen för LSO. Hemvärnsförbanden deltog även i underrättelseoperationen i Stockholms skärgård.
2. I jämförelse med 2013 har utfallet för anskaffning av materiel för Hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna ökat något och följer Försvarsmaktens fastställda plan.
3. Det negativa utfallet på 60 Mnkr beror på att en central justeringspost har fördelats till samtliga förband.
4. De lokala och centrala omkostnaderna har fördelats mot Hemvärnet och de nationella skyddsstyrkorna efter den totala omsättningen av förbandsverksamhet. Utfallet är jämförbart med föregående år trots att de lokala omkostnaderna har minskat i paritet med förbandsverksamheten på de nationella skyddsstyrkorna. Se även text till tabell 6.

Frivillig försvarsverksamhet

Genomförd verksamhet och dess resultat

I år har 24 st Grundläggande soldatutbildning för frivilliga (GU-F) och 22 st rekryteringshelger (*Military Weekend*) genomförts. GU-F är första utbildningssteget för en frivillig innan tecknande av avtal kan ske. Efter GU-F genomförs grundläggande befattningsutbildningar beroende på vilken specialistinriktning den frivillige ska ha.

Elevvolymen på GU-F har ökat med 12 procent relativt 2013 och antalet godkända elever uppgick till 429 (2013: 382). Antalet föranmälda men ej inryckta elever är fortsatt högt och i stort i nivå med tidigare år. Könsfördelningen är fortsatt gynnsam där 42 procent (2013: 48 procent) är kvinnor. En tydlig majoritet av eleverna är under 35 år och fördelade enligt följande:

Ålder	Procentandel (%)	
	2014	2013
18-25	45	53
26-34	25	23
35-44	20	12
45-54	10	8
55-60		2
Saknas uppgift		2

Tabell 18. Åldersfördelning på godkända elever

Grundläggande befattnings-, instruktörs- och vuxenutbildningar har genomförts inom områdena hemvärnssjukvård, mc, hundförare, ledarskap, fältkock, värdegrund, lastbils- och bandvagnsförare, flygförare, mekaniker, signalist samt ammunitionsmän. Svenska Försvarsutbildningsförbundet tog överhuvudmannaskapet för hemvärnssjukvård från Svenska Röda Korset vid årsskiftet 2013/2014. Ungdomsverksamhet i form av sommar- och vinterkurser har dessutom genomförts.

De frivilliga försvarsorganisationerna bidrar genom sin rekrytering till en jämnare könsfördelning inom Hemvärnet. En eftersträvad föryngring har också kunnat påbörjas av specialister genom en gynnsam åldersfördelning på eleverna vid den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga.

De frivilliga försvarsorganisationerna arbetar för att effektivisera och fylla upp erbjudna kurser. Resultatet avseende personaluppbyggnad är bättre än föregående år, men skillnaderna mellan antalet för-
anmälningar i förhållande till antalet individer som genomfört en kurs under 2014 visar att ytterligare arbete behöver genomföras för att öka attraktionskraften.

Insatser - internationellt och nationellt

Sammanfattning

Försvarsmaktens insatser har i stort genomförts enligt plan. Nationella insatser har genomförts i större omfattning än tidigare med anledning av den ökade verksamheten i närområdet. Det innebär att förmågan att upptäcka och avvisa kränkningar i luften och till sjöss huvudsakligen vidmakthållits.

Internationella insatser har genomförts inom ramen för ISAF/RSM och med påbörjandet av etableringen av den FN-ledda insatsen MINUSMA, vilket innebär att Försvarsmakten vidmakthållit förmågan att genomföra gemensamma markoperationer och att samverka med andra nationer.

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan/effekter

Att utveckla Försvarsmaktens förmåga genom internationella insatser bidrar sammantaget till att främja svensk säkerhet och därigenom förebygga och hantera kriser i vår omvärld. Insatserna nationellt och internationellt är en väsentlig del av Försvarsmaktens förmågeutveckling. Genom att de nationella insatserna har ökat i omfattning och att en stor del av Försvarsmaktens personal nu genomfört internationella insatser har förmågan att planera, leda och genomföra insatser utvecklats.

Erfarenheterna från de internationella insatserna är dock inte av den storhet och karaktär att de ökar markstridskrafternas krigsduglighet i lösande av huvuduppgifter. Detta avser bland annat strid i större förband och samordningen mellan olika strids-

krafter, vilket huvudsakligen inte genomförts där svenska förband verkat internationellt.

Ett flertal förband ur insatsorganisationen har under innevarande år bidragit med delar till Försvarsmaktens internationella insatser. Vidare har svensk bemanning av befattningar vid multinationella staber bidragit till kompetensutveckling för fortsatt nationellt och internationellt stabarbete.

Marinstridskrafterna har under året upprätthållit beordrad insatsberedskap. Försvarsmakten har under 2014 bemannat befattningar vid *Operation Atalanta Operational Headquarters* (OHQ) i Northwood och därmed bidragit till den maritima utvecklingen kring Afrikas Horn.

Förbanden insatta i Afghanistan har utvecklat grundläggande förmågor samtidigt som avvecklingen genomfördes. Utveckling av specifika delförmågor och införande av nya system såsom *Tactical Unmanned Aerial Vehicle* (T-UAV) har medverkat till förmågeutveckling inom underrättelsefunktionen. Inom funktionen flygunderstöd har förmågeutveckling skett avseende helikopterburen medicinsk evakuering (MEDEVAC) men även förmågan att leda indirekt bekämpning exempelvis stridsflyg, *Joint Terminal Attack Coordinator* (JTAC).

Från maj 2013 intill juni 2014 övergick det svenska bidraget till ISAF till ett multinationellt bidrag, med benämningen *Nordic Baltic Transition Support Unit* (NB TSU). Inom ramen för NB TSU har Försvarsmakten verkat i en nordisk-baltisk kontext med Norge, Finland och Lettland. Detta har bidragit till Försvarsmaktens förmåga att inom ramen för en planerings- och genomförandeprocess på strategisk, operativ och taktiskt nivå, kunna samverka med andra länder. Syftet med NB TSU har varit att genomföra rådgivning och mentorering av de afghanska säkerhetsstyrkorna (ANSF) i syfte att bygga upp egen kapacitet.

Försvarsmaktens utbildning och mentorskap av afghanska säkerhetsstyrkor har även bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att ge militärt stöd. Dessutom har insatsen i Afghanistan bidragit till förmågan att lösa uppgifter inom ramen för en operation syftande till upprorsbekämpning, *Counter Insurgency* (COIN), varvid förmågan till väpnad strid i en lågintensiv konflikt och förmågan att möta hot i form av mineldöverfall, *Counter- Improvised*

Explosive Devices (C-IED) har ökat. Utbildning, träning och insats av såväl svenska som afghanska enheter har gjort att sannolikheten för upptäckt av improviserade sprängladdningar har förbättrats markant.

Flygstridskrafterna har under året upprätthållit incident- och insatsberedskap nationellt. Internationellt har flygstridskrafterna under första halvåret varit insatta med Hkp16 i Afghanistan med uppgift MEDEVAC. Enstaka transportflygningar med Tp 84 har genomförts till stöd för Försvarmaktens insatser i Afghanistan och Mali.

Ett flertal förband ur insatsorganisationen har under innevarande år bidragit med delar till insatsen i Afghanistan samt till insatsen i Mali. Detta bidrar kontinuerligt till att utveckla förmågan att kunna planera för, delta i och nationellt leda internationella insatser. Delar ur ordinarie bataljons- och kompaniförband har nyttjats för tjänstgöring. Med beaktande av vilken insats som genomförts, så har en upp-

giftsanpassad organisation rekryterats, utbildats och tjänstgjort i insatsområdet. Denna tillfälliga organisation har sedan återgått till ordinarie krigsförband vid hemkomst. Den erfarenhet svenska officerare, soldater och sjömän erhåller genom internationell tjänst bidrar generellt till Försvarmaktens interoperabla förmåga.

De nationella insatserna som genomförts under året har sammantaget bidragit till att vidmakthålla Försvarmaktens förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet. Förmågan att upptäcka kränkningar i luften och till sjöss har bibehållits i och med de insatser som genomförts för att identifiera och avvisa kränkningar.

Inom ramen för nationella insatser har även det stora antalet tillfällen då Försvarmakten lämnat stöd till civil verksamhet i kombination med en ökad samverkan, planläggning och övning bidragit till en förmågeutveckling.

Internationella insatser

Försvarmakten ska redovisa: En bedömning av måluppfyllelse och operativ effekt av genomförda och pågående insatser givet fastställd operativ planering. I samband med multinationella insatser ska både den multinationella insatsen i stort och myndighetens verksamhet bedömas. Redovisningen ska innehålla exempel och vara såväl kvalitativ som kvantitativ. En bedömning avseende hur respektive insats bidragit till såväl Försvarmaktens förmågeutveckling i stort som för utvecklingen av berörda förband i insatsorganisationen I vilken mån ordinarie förband eller delar av förband ur insatsorganisationen nyttjas för tjänstgöring I de internationella insatserna samt i vilken mån dessa förband förblir intakta efter avslutad internationell insats.

Återredovisningar ska ske i enlighet med regeringens beslut 2012-09-27 (UF2012/56146/UD/SP) avseende genomförandet av den nationella handlingsplanen för FN:s säkerhetsråds resolution 1325 (2000) om kvinnor, fred och säkerhet samt i enlighet med regeringens beslut 2013-09-12 (UF2013/52812/UD/SP) om myndighets-samverkan för internationell fredsfrämjande verksamhet.

RB p 5

Resolution 1325

Samtliga förbandsinsatser har utsett en *Gender Focal Point* (GFP) alternativt en *Gender Field Advisor* (GFA) för att stöda insatsen i implementeringen av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet. Detta har bl.a. inneburit att särskild vikt har lagts vid att analysera vilken påverkan genomförda operationer har på kvinnor, män, flickor och pojkar samt hur dessa aktörer påverkar insatsen. En konkret erfarenhet av arbetet är att förband med blandad könsammansättning fått bättre kontakt med kvinnor i civilbefolkningen i de olika insatsområdena, vilket bl.a. bidragit till en bättre lägesuppfattning. Erfarenheten gör även gällande att våra egna soldater

och officerare har fått en ökad förståelse för vikten att särskilt beakta kvinnor som aktörer och deras behov av säkerhet i en konflikt. För att utveckla arbetet med implementeringen av resolution 1325 har Försvarmakten under 2014 analyserat konsekvenserna för den egna organisationen av de rekommendationer som utarbetats av Nato med anledning av 1325-översynen *”Practical implications of UNSCR 1325 for the conduct of NATO-led operations and missions”*. En plan för hur de för Försvarmakten relevanta slutsatserna ska implementeras har redovisats för Regeringskansliet.

MINUSMA

Status på förbandet

I Mali inom ramen för MINUSMA har Sverige inlett ett styrkebidrag med stabsofficerare i både central och regional stab inom ledningsstrukturen för FN i Mali och med stabsofficerare samt vaktgrupp i *All Sources Information Fusion Unit* (ASIFU).

Det planerade styrkebidraget med ett underrättelseförband (Mali 01) har genomfört förberedelser under 2014 och har i huvudsak genomfört nedrotation under januari 2015.

Etablering av camp NOBEL för det kommande styrkebidraget har påbörjats av en etableringsstyrka ur Försvarsmakten benämnd Mali 00.

Det svenska styrkebidraget uppgick vid årsskiftet 2014 till ca 150 personer.

Genomförd verksamhet och dess resultat (betydelsefulla erfarenheter)

Inledningsvis, under andra kvartalet tillfördes stabsofficerare till *Force Headquarters* (FHQ), *Sector West* HQ och ASIFU HQ.

Under tredje kvartalet tillfördes en vaktgrupp om tio man till ASIFU HQ samt en förrådsgrupp till Bamako.

Under fjärde kvartalet anlände stf chef *Sector West* samt en etableringsstyrka med uppgift att inom en större FN-camp etablera den svenska basen, Camp NOBEL, i Timbuktu. Materiel för byggnationen transporterades genom FN försorg via sjötransport till Dakar följt av landtransport till Timbuktu.

Under fjärde kvartalet har avlösning av vaktgrupp ASIFU HQ genomförts varvid avlöst grupp tillfördes till etableringsstyrkan i Timbuktu för att öka skyddet då den svenska enheten trots FN:s tidigare planering är ensamma på campen.

Betydelsefulla erfarenheter hittills har varit att etablering av infrastruktur på långa avstånd kräver stor samordning och inte enbart kan ses som logistisk verksamhet. För att säkerställa transport av känslig materiel har flygtransport genomförts mellan Bamako och Timbuktu med två Tp 84.

ISAF

Status på förbandet

I Afghanistan (ISAF) har det svenska styrkebidraget fortsatt uppdraget att stödja stabilisering och återuppbyggnad av samhällsstrukturer i Afghanistan. Sverige har sedan mars 2006 haft ledningsansvar för området kring staden Mazar-e Sharif (PRT MES). PRT MES transformerades under 2012 till en civil del, *Transition Support Team* (TST), MES respektive en militär del, *Task Force Northern Lights* (TF NL). Den militära delen (TF NL) transformerades 2013 till en multinationell styrka under namnet *Nordic Baltic Transition Support Unit* (NB TSU) med deltagare från Sverige, Finland, Norge och Lettland. Under 2014 har slutligen områdesansvaret och NB TSU avslutats.

Sverige bidrar fortsatt under 2015 med stabsofficerare vid ISAF:s centrala och regionala stab samt officerare som genomför stöd för de afghanska säkerhetsstyrkorna (ANSF). Sverige bidrog fram till årsskiftet med kvalificerad personal för sjukvård.

Omstrukturering av styrkebidraget har fortsatt. Under perioden har *Camp Northern Light* avvecklats och överlämnats till afghanska armén, ANA. I samband med detta överlämnades områdesansvaret för provinserna Balkh och Aybak till *Regional Command North* (RC N). All övrig svensk infrastruktur inklusive *Camp Birka* och gruppering för NSE inom *Camp Marmal*, har under året avvecklats och överlämnats till ISAF.

Det svenska bidraget reducerades under år 2014 från ca 300 befattningar till att vid årsskiftet omfatta ca 30 befattningar.

Det svenska styrkebidraget är nu anpassat till kommande uppgifter inom Natos *Resolute Support Mission* (RSM) vilken avlöst ISAF vid årsskiftet.

Genomförd verksamhet och dess resultat (betydelsefulla erfarenheter)

Under första kvartalet genomfördes förberedelser för FS 27 inklusive omstruktureringsstyrka och första delarna av FS 27 roterade till området.

Under andra kvartalet genomfördes avlösning av personal varvid det svenska truppbidraget SWECON FS 26 hemroterade och SWECON FS 27 övertog uppgiften. I samband med rotationen reducerades det svenska styrkebidraget till ISAF samtidigt som en omstruktureringsstyrka tillfördes.

Helikopterenheten SAE ISAF UH-60 med helikopter 16 avslutade sin insats i maj 2014 varefter avveckling och återtransport genomfördes. Förbandet har löst sina beredskapsuppgifter enligt plan och måluppfyllnad. Förbandet har bestått av 43 personer och totalt fyra stycken helikoptrar varav tre stycken ständigt varit operativa. I huvudsak har uppgiften sjuktransportberedskap hållits där tre stycken skarpa uppdrag genomförts under 2014 (totalt 16 sedan insatsstart 2013). Utöver sjuktransporter har fyra stycken transportuppdrag (personal/materiel) genomförts under 2014.

FS 27 Omstruktureringsenhet har efterhand hemroterats varvid styrkebidraget reducerats med ca 100 personer.

Under fjärde kvartalet genomförde FS 27 med del operativ verksamhet och rådgivning vid OCC-R. FS 28 har övertagit uppgiften och FS 27 har hemtransporterats.

Uppgiften att tillhandahålla personal för kvalificerad sjukvård avslutades.

Avveckling av infrastruktur kräver stor samordning och kan inte enbart ses som en logistiskverksamhet. Detta såväl i insatsområdet, i Sverige, som tillsammans med flera länders försvarsmakter.

Övriga insatser

Sverige har inom EUTM Somalia bidragit med sex stabsofficerare och tio utbildare under året. Sverige har bemannat befattningen DCOM EUTM (ställföreträdande chef för EUTM). Inom ramen för bidraget har uppdraget varit träning av den somaliska armén. Säkerhetsförutsättningarna har gjort att den effektiva tiden som på daglig basis kunnat användas för att utbilda somaliska armén har varit begränsad.

Vid EUTM Mali har Sverige bidragit med en stabsofficer och tio utbildare. Uppdraget har varit att stödja utbildning av den maliska armén. Utbildningen har generellt givit en god effekt.

Träningsinsatserna bidrar generellt till erfarenheter för Försvarsmaktens officerare avseende att bedriva utbildning i en utmanande miljö, där utbildning via tolk är en av utmaningarna. För stabspersonal och chefer ger insatserna viktiga erfarenheter för förmågan att verka i en multinationell kontext.

Humanitära transporter inom ramen för UNMISS och Centralafrikanska republiken har genomförts enligt plan.

Athena har utgjorts av betalningar till Sveriges procentuella andel i det gemensamma Finansieringssystemet för EU-insatser. Dessa utbetalningar har skett genom fakturering enligt ATHENA-mekanismen.

Försvarsmakten har genomfört det av Regeringen givna uppdraget att under 2014 bidra med medel till *ANA Trust Fund*. Fonden har upprättats av Nato för finansiering av uppbyggnaden av den afghanska armén.

Ekonomiskt utfall per insats och anslagspost under utgiftsområde 6, anslag 1:2

Insats (Mnkr)	2014			2013			2012		Not
	Ram	Utfall	Utfall/ Ram	Ram	Utfall	Utfall/ Ram	Utfall	Utfall /Ram	
Anslagspost 1:2.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena:									
ISAF	698	495	71 %	1 449	975	67 %	1 360	77 %	1
MINUSMA	370	327	88 %	3,5	1	37 %			2
ATALANTA ME 03	7	1	14 %	212	142	67 %			3
ATALANTA OHQ/FHQ	0	0	0	0	0	0	4	67 %	4
KFOR	0	0	0	90	56	62 %	81	77 %	4
UNIFIED PROTECTOR FL01/02, avvecklad	0	0	0	0	0	0	16	70 %	5
Övrigt	20	13,5	68 %	29	20	69 %	20	100 %	
ATHENA	30	22,5	75 %	30	14	47 %	4	13 %	
Summa Försvarsmaktsram	1 125	859		1 814	1 208	66 %	1 485	76 %	6
Totalt anslagspost 1:2.1	1 078	859	80 %						6
Anslagspost 1:2.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt:									
Internationellt flygstöd UNMISS	11	2,7	25 %						
Internationellt flygstöd Centralafrikanska Rep.	70	40,9	58 %						
EUTM Mali	14	11,1	79 %						7
EUTM Somalia	32	30	94 %						7
SSR, verksamhet	20	13,9	70 %						8
Personal vid insatsnära stab	8	1,8	23 %						9
Stöd till ANA Trust Fund	10	2,7	25 %						
Övrigt		2,6							10
Summa Försvarsmaktsram	165	113							11
Totalt anslagspost 1:2.2	150	113	76 %						11

Tabell 19. Ekonomiskt utfall per insats under utgiftsområde 6, anslagspost 1:2.1 och 1:2.2

Not:

- Ram innehåller uppskattad kostnad för en totalavveckling av *Camp Northern Lights*. Beslut om överlåtelse resulterade i kraftigt sänkt kostnad, främst relaterat till minskat transportbehov samt minskad omfattning infrastrukturella åtgärder. En konsekvens av fördröjd hemtagningstakt och underleverantörer i flera led är att kostnaden för materielåterställning är svår att prognostisera. Detta har inneburit en förskjutning av kostnader till kommande år.
- Underutnyttjande med anledning av senarelagda rotationer och behov av transporter.
- Planerad avvecklingskostnad belastade anslaget 2013.
- Insats hanteras inom anslagspost 6.1:2.2, gäller SSR-verksamhet och personal vid insatsnära stab.
- Insatsen är avvecklad
- Total ram anslagspost 6.1:2.1 sänktes i december till 1 078 Mnkr med utgångspunkt i prognostiserat kostnadsutfall. Ramen för respektive insats summerar till ett högre belopp, 1 125 Mnkr.
- Insatserna EUTM Mali och EUTM Somalia genomfördes under 2013 på anslag 1:2 utgiftsområde 5. Utfall för 2014, har till viss del, felaktigt belastat utgiftsområde 5. Totalt för utgiftsområde 5 och 6 uppgår utfall för EUTM Mali till 11,7 Mnkr och EUTM Somalia till 31,3 Mnkr.
- Mer detaljerad redovisning framgår av tabell 37 Regeringsbeslut avseende SSR verksamhet, ram samt utfall.
- Avser stabspersonal vid FHQ Larissa UNOPCW samt ATALANTA.
- Felaktig anslagsbelastning med anledning av den, för internationella insatser 2014, förändrade anslagsstrukturen och därtill hörande justeringar i system PRIO.
- Anslagsposten är ny inför 2014 med total ram 150 Mnkr. Ramen för respektive insats och verksamhet summerar till ett högre belopp, 165 Mnkr. Stöd till *ANA Trust Fund* om 10 Mnkr tillkom i december genom regeringsbeslut men skulle lösas inom ram.

Ram avser det som Försvarsmakten disponerar, de delar av anslaget som regeringen särskilt beslutar om per insats eller uppgift. Anslagsposten Övrigt består i huvudsak av åtgärder föranledda av Försvarsmaktens uppföljningsansvar efter att insatserna genomförts. Här ingår kostnader för PREHAB och REHAB som kan uppstå efter att insatserna är genomförda och andra åtgärder som inte kan kopplas direkt till någon specifik insats.

Utfallet i ovan tabell avser endast så kallade särutgifter enligt den tillämpning som beslutades av regeringen i RB 2013 ändring den 24 oktober 2013.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Internationella insatser (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	211	877	1 307	1
Väpnad insatsverksamhet internationellt	859	1 207	1 485	2
Övriga insatser internationellt	98	0	0	3
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	0	60	1	4
Vidmakthållande	-55	126	10	4
Avskrivningar mm	13	169	1	
Totalt direkta kostnader	1 126	2 439	2 804	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	1 497	3 047	3 961	5

Tabell 20. Utfall netto – Internationella insatser 2012-2014

- Kostnaderna minskar i takt med att färre individer tjänstgör i internationella insatser. Grundlönen för internationella insatser belastar, enligt särkostnadsprincipen, förbandsverksamheten.
- Omfattning av väpnad internationell insatsverksamhet har under året totalt sett minskat trots en etablering under hösten inom MINUSMA. Minskningen beror till allra största del av reducering i Afghanistan.
- Övriga insatser internationellt är ny indelning av verksamheten under 2014 som avser bland annat EU:s träningsinsatser i Mali och Somalia, samt internationellt flygstöd till Sydsudan och Centralafrikanska republiken.
- Utfallen för 2014 beror på eftersläpning i materielanskaffning och vidmakthållande, vilket främst hänförs till ISAF.
- De centrala och lokala omkostnaderna fördelas baserat på den totala omsättningen av förbandsverksamheten. Minskningen av omkostnader 2014 jämfört med 2013 består av lägre centrala omkostnader som fördelats till de internationella insatserna med anledning av den lägre omsättningen av förbandsverksamhet under året.

Nationella insatser

Genomförd verksamhet och dess resultat (betydelsefulla erfarenheter)

Beredskap har upprätthållits med grundorganisations resurser i enlighet med författningar och regeringens särskilda beslut för hävdande av den territoriella integriteten.

Ledningsberedskap för tidig insats med Försvarsmaktens tillgängliga resurser har under året kontinuerligt upprätthållits.

På land har beredskapsstyrkor och bevakningsresurser ständigt funnits avdelade och Försvarsmakten har genomfört ca 450 bevakningsinsatser under 2014, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2013. I huvudsak omfattar insatserna bevakningsuppgifter vid skyddsvärd verksamhet, främst vid transportverksamhet men även vid stationära objekt.

Sjöterritoriet har övervakats med fasta sensorer och sjöövervakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande mot överträdelser av tillträdesbestämmelserna. Frivilliga flygkåren (FFK) har även utnyttjats som stöd för identifiering.

I oktober genomförde Försvarsmakten en under rättelseoperation i Stockholms mellersta och södra skärgård mot främmande undervattensverksamhet. I operationen deltog enheter ur armé, marin- och luftstridskrafter, specialförband, logistikförband, FMLOG och hemvärnet. Operationen påbörjades den 17 oktober efter att uppgifter som bedömdes som trovärdiga inkommit från en privatperson. Under operationen inkom flera uppgifter om observationer från allmänheten. Försvarsmaktens fartygsburna och fasta sensorsystem registrerade också verksamhet som kunde tyda på främmande undervattensverksamhet. Operationen avslutades i huvudsak den 24 oktober. Den efterföljande analysen som genomfördes av Försvarsmaktens underrättelsefunktioner, med stöd av andra myndigheter, fastslog att främmande undervattensverksamhet hade förekommit på svenskt territorium.

I syfte att skapa en lägesbild i informationsmiljön har omvärldsbevakning samt bearbetning genomförts. Vidare har Försvarsmakten upprätthållit en CERT-funktion (*Computer Emergency Response Team*).

Luftrummet har övervakats med fasta sensorer kompletterade med rörlig radarspaning. Flygplan (rote) med incidentuppgifter har funnits tillgänglig med hög startberedskap enligt fastställd beredskapsorder. Incidentberedskapen har under vissa perioder anpassats med anledning av tidvis förhöjd övningsaktivitet i närområdet.

Under året har tolv bedömda överträdelser av bestämmelserna i tillträdesförordningen (1992:118) konstaterats vilket ligger i nivå med 2013, samtliga överträdelser har skett i luften. 44 händelser av arten utebliven förannmälan, enligt kraven om att föranmäla statsluftfartyg till svenskt territorium 48 timmar i förväg har registrerats, vilket är en halvering jämfört med 2013. Sverige har ouppsåtligen kränkt finskt territorium vid ett tillfälle.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Nationella insatser (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	47	38	29	1
Vidmakthållande	0	-1	0	2
Avskrivningar mm	0	1	0	
<i>Totalt direkta kostnader</i>	<i>47</i>	<i>38</i>	<i>29</i>	
<i>Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader</i>	<i>50</i>	<i>39</i>	<i>30</i>	

Tabell 21. Utfall netto – Nationella insatser 2012-2014

1. Försvarsmakten har under 2014 genomfört ca 450 bevakningsinsatser, främst vid skyddsvärd verksamhet, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2013. I oktober genomfördes en underrättelseinhämtningsoperation i Stockholms mellersta och södra skärgård.
2. Utfall på 1 Mnkr beror på en central justeringspost som fördelats till samtliga förband.

Fredsfrämjande insatser

Sammanfattning

De enskilda insatserna har under 2014 ökat, avseende antalet individer. Det har i vissa fall varit svårrekryterat till insatserna i Afrika. Cirka 20 procent av militärobservatorerna är eller har varit reservofficerare vilket gör att deras erfarenheter är svårare att omhänderta och omsätta i den dagliga verksamheten.

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan/effekter

Stödet med personal och kompetenser bedöms ha gett ett bra resultat för mottagarna och Försvarsmakten. Verksamheten har gett möjligheter till svensk insyn och påverkan i insatserna och dess genomförande.

Det är fortfarande eftersträvarsvårt att ett minimum av fem officerare tjänstgör inom respektive insats utifrån ett utbildnings- och logistikperspektiv.

Enskilda insatser (inkl. militärobservatorer)

Genomförd verksamhet och dess resultat (betydelsefulla erfarenheter)

Department for Peace Keeping Operations (DPKO) har tilldelat Sverige en extra stabsbefattning med placering UNTSO HQ under en 12 månaders period, aug 2014-aug 2015.

UNAMA (Afghanistan) har reducerats från två till en befattning från och med våren 2014.

Sammanställning över fredsfrämjande insatser 2014

Insats	Område	Styrka	Anm.
ALTHEA	Bosnien	2	
EEAS KENYA	Kenya	1	Avsedd för SOMALIA
EEAS MOLDAVIEN	Moldavien	1	
EEAS UKRAINA	Ukraina	1	
MONUSCO	Kongo-Kinshasa	5	
NNSC	Sydkorea	5	
UNAMA	Afghanistan	1	
UNMOGIP	Indien/Pakistan	5	
UNMISS	Syd-Sudan	5	
UNTSO	Mellanöstern	7	

Tabell 22. Pågående och avslutade insatser avs. bidragets styrka enligt regleringsbrev 2014

Ekonomiskt utfall per insats under utgiftsområde 5, anslag 1:2

Insats (Mnkr)	2014				2013		2012		Not
	Ram		Utfall	Utfall /Ram	Utfall	Utfall /Ram	Utfall	Utfall /Ram	
	Min	Max							
MONUSCO	6,7		8,6	93 %	8,0	114 %	7,4	89 %	
UNMIS, avslutad									
UNMISS	7,6		9,6	91 %	9,7	82 %	11,6	135 %	
EUTM Somalia					4,0	65 %	5,1	104 %	1
UNAMA	1,5		3,1	111 %	6,1	400 %	4,7	117 %	
UNMOGIP	7,0		8,6	93 %	7,9	88 %	8,5	88 %	
NNSC	12,1		13,4	91 %	14,8	135 %	11,6	95 %	
UNTSO	8,8		10,4	83 %	11,3	75 %	10,8	85 %	
ALTHEA	1,5		3,6	92 %	3,2	320 %	1,5	88 %	
UNSMIS, avslutad	0	-	-	-	-	-	1,8	N/A	
EUTM Mali	0	-	-	-	2,6	87 %			1
EEAS			1,1	85%					
MFO	0				0	0 %			
Gemensamma kostnader inkl. språksatsning	3,2		2,6	81 %	2,1	111 %	2,4	73 %	
Övrigt			2,2						1
Total	48,4		63,2	98 %	69,7	99 %	65,4	97 %	2

Tabell 23. Ekonomiskt utfall per insats utgiftsområde 5 anslag 1:2

Not:

1. Utfall avser insatser genomförda under 2014 som finansierats med anslag 1:2:2 inom utgiftsområde 6. Den felaktiga anslagsbelastningen inom utgiftsområde 5 avser insatserna EUTM Somalia (1,3 Mnkr), EUTM Mali (0,7 Mnkr) samt EU:s SSR verksamhet i Moldavien (0,2 Mnkr)
2. Ursprunglig ram enligt Regleringsbrev 73,7 Mnkr inkluderande ett outnyttjat belopp om ca 15 Mnkr. Ram reducerades med 9 Mnkr till 64,7 Mnkr under fjärde kvartalet

Ram avser det som Försvarsmakten disponerar, de delar av anslaget som regeringen särskilt beslutar om per insats eller uppgift. För utgiftsområde 5 anslag 1:2 tillämpas inte särkostnadsmodellen. Samtliga kostnader inklusive grundlönkostnader ingår i utfallet i ovan tabell.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Fredsfrämjande verksamhet (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	1	1	2	
Fredsfrämjande verksamhet	63	70	65	1
Övriga insatser internationellt	2	0	0	
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	0	0	0	
Vidmakthållande	-4	-4	0	2
Avskrivningar mm	1	2	0	
Totalt direkta kostnader	63	69	67	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	88	99	112	3

1. Kostnader för EU:s träningsinsatser i Mali och Somalia belastar fr.o.m. 2014 verksamheten för övriga insatser internationellt. Den fredsfrämjande verksamheten har i övrigt ökat något under 2014 avseende antalet individer.
2. Det negativa utfallet på 4 Mnkr för Fredsfrämjande verksamhet beror på en central justeringspost som fördelats.
3. De centrala och lokala omkostnaderna fördelas baserat på den totala omsättningen av förbandsverksamheten.

Tabell 24. Utfall netto – Fredsfrämjande verksamhet 2012-2014

Stöd till samhället

Sammanfattning

Verksamheten omfattar främst stöd till det civila samhället i fredstid inom ramen för olika författningar. Stödet är en relativt omfattande del av Försvarsmaktens nationella verksamhet.

Antalet insatser för stöd till samhället har varit i linje med tidigare år. Två enskilda insatser gör dock att den samlade omfattningen av det stöd som lämnats under året har varit mer omfattande än normalt. Den största stödinsatsen har varit stödet till räddningsinsatsen vid skogsbranden i Västmanland under sommaren. Även stödet vid sommarens höga vattenflöden i Halland var omfattande. Huvuddelen av antalet övriga insatser har utgjorts av stöd till polisen avseende ammunitionsröjning på land och i skärgården, deltagande i sjöräddningsoperationer samt eftersök av försvunna personer.

Under 2014 har Försvarsmakten intagit beredskap för att stödja polisen med transportresurs i form av helikopterförmåga samt förberett att kunna stödja Socialstyrelsen med flygtransportresurs med anledning med ebolasmittan i Afrika.

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan/effekter

Förmågan att samverka med andra myndigheter och att ställa efterfrågade resurser till förfogande är god, i hög grad beroende på de regionala staberna. Under året har de regionala staberna varit aktiva i regionerna inom områdena krisplanering, spel och övningar. Nätverk inom ett antal områden som funnits i respektive region har vidmakthållits och utvecklats.

Erfarenheterna från stödinsatserna under 2014 visar att uppgifterna där hemvärnet har verkat har lösts med korta insattider. Avgörande under genomförandet har varit det stöd som respektive utbildningsgrupp har levererat. Avseende samverkan kopplat till genomförda insatser har detta fungerat. Detta visar inte minst de stödinsatser som genomfördes vid branden i Västmanland.

Under året har ett antal regionala samverkanskonferenser genomförts med anledning av förestående påverkan av väder. Alla har inte lett till att Försvarsmakten genomfört insatser, men de har bidragit till att planering och förberedelser kunnat genomföras på ett bra sätt.

Stöd till civil verksamhet

Försvarsmakten ska redovisa:

RB p 12

- genomförda stödinsatser till samhället vad avser förmåga och resurser samt relaterade kostnader uppdelat mellan relevanta lagar och förordningar,
- Försvarsmaktens deltagande i övningar samt deltagande i samverkansområdena enligt krisberedskapsförordningen,
- erfarenheter från samverkan och inträffade händelser där de regionala staberna varit involverade.

Genomförd verksamhet och dess resultat

Marinstridskrafterna har under året lämnat stöd till andra myndigheter vid 429 (2013: 350) tillfällen, vilket bl.a. inkluderar stöd vid miljöinsatser samt delaktighet vid 58 sjöräddningsoperationer. Dessutom har 30 (2013: 18) marina ammunitionsröjningsinsatser genomförts samt 14 (2013: 3) stödinsatser till polisen.

För markstridskrafterna har stödet främst bestått av ammunitionsröjningsinsatser med ca 30 genomförda insatser under 2014 vilket är betydligt färre än 2013 (ca 80).

Luftstridskrafterna har lämnat stöd med helikopter vid fem tillfällen, vilket är i nivå med 2013. Vidare har två uppdrag med Tp 84 utförts åt MSB till Irak samt ett till Socialstyrelsen med en ECMO-transport (Lufttransport av bemannat ambulansfordon).

Stöd till Rikspolisstyrelsen

Försvarsmaktens stöd till polisen ska utvärderas kontinuerligt under hela uppbyggnadsperioden genom redovisning från Rikspolisstyrelsen respektive Försvarsmakten till Regeringskansliet av genomförd verksamhet. Försvarsmakten ska särskilt redovisa de konsekvenser som uppstått i myndighetens övriga verksamhet till följd av stödet med helikopterkapacitet.

SRB nr 28

Genomförd verksamhet och dess resultat

Under året har Försvarsmaktens stöd till polisen med medeltung helikopter utvecklats i enlighet med Regeringsbeslut nr 28, Fö2013/1312/MFI. Verksam-

het i form av övningar och förberedelser har skett i nära samarbete med Polismyndigheten och nödvändiga förutsättningsskapande processer är framtagna. Under hösten har helikopterkapacitet levererats och tillgängligheten kommer öka följande år.

Lag om skydd mot olyckor

Genomförd verksamhet och dess resultat

Försvarsmakten har lämnat stöd enligt lagen (2003:778) och förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor (LSO) markoperativt vid ett 80-tal tillfällen vilket motsvarar antalet 2013.

Hemvärnet har under året genomfört ett flertal betydande och efterfrågade stödinsatser till samhället, omfattande drygt 99 000 timmar (2013: 46 000 timmar). Bland de största stödinsatserna för Hemvärnet utmärker sig branden i Västmanland och höga vattenflöden i Halland.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Stöd till samhället (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	48	17	14	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	0	0	0	
Vidmakthållande	-3	-1	0	2
Avskrivningar mm	1	0	0	
Totalt direkta kostnader	46	17	13	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	67	26	23	3

Tabell 25. Utfall netto - Stöd till samhället 2012-2014

1. Stöd till samhället har med några undantag genomförts i normal omfattning. De enskilt största stödsatserna 2014 har varit stödet till räddningsinsatsen vid skogsbranden i Västmanland samt stödet vid de höga vattenstånderna i Halland.
2. Det negativa utfallet på 3 Mnkr beror på en central justeringspost som har fördelats till samtliga verksamheter.
3. De centrala och lokala omkostnaderna fördelas baserat på den totala omsättningen av förbandsverksamheten.

Utveckling

Utveckling omfattar forskning och utveckling (FoU) och materielutveckling.

Sammanfattning

Det primära syftet med forskning och teknikutveckling (FoT) är att vara kunskaps- och kompetensskapande genom att bygga upp en kunskapsbank. Kunskapsbanken ska tillämpas för att kompetensförsörja Försvarets utveckling av efterfrågade förmågor både på kort och på lång sikt. FoT är förutsättningsskapande verksamhet för att utveckla en förmåga.

Nedan finns en kort sammanfattning av genomförd verksamhet:

Genomförd FoU som nyttiggjorts under 2014: Under de senaste femton åren har stora investeringar gjorts i telekrigssystem, främst för skydd av strids- och transportflyg, helikoptrar och markförband. Under 2014 genomfördes funktionsanalys av motmedelssystemen på korvetterna samt kompetensbidrag vid upphandlingen av ny Teknisk Signalspaningsutrustning (TES) för telekrigsbataljonen.

Inom t ex FoT-område Vapen och skydd har sedan tidigare inhämtad kunskap om *Improvised Explosive*

Device (IED) inarbetats i tekniska specifikationer. Dessa specifikationer, som berör skyddsnivåer, har använts vid anskaffning av t ex Bandvagn 410 (Bv 410) och Pansarterrängbil 360 (Patgb 360) som levererats under 2014.

Forskning - exempel på prioriterade forskningsområden: Under 2014 har temaområdet⁷ "Obemannade farkoster och cyberhot" med särskild tillämpning mot territoriella övervakningssystem slutredovisats. Vidare har forskning inom området undervattens-teknik genomförts i syfte att stödja organisations-, taktik- och stridsteknikutveckling samt materielförsörjning inom undervattensområdet. Forskning om sensorteknik för marin spaning och övervakning har visat på intressanta, möjliga och operativt relevanta förmågor.

Teknikutveckling - exempel på prioriterade forskningsområden: Den teknikutveckling som genomförts tidigare år är idag relevant för tillämpning inom Försvarets makt. Exempelvis ligger den teknikutveckling som genomfördes för tio år sedan till grund för de val Försvarets makt gör avseende JAS 39. En mindre del av teknikutvecklingen kommer till användning samma år den genomförs.

Transferprogrammet: Under 2014 har antalet transferprojekt nedgått som en följd av neddragningar i anslag 1.5. Framgent planeras fortsättning på projektet Rotor *Unmanned Aerial System* (UAS) vars syfte är att skapa en leverande plattform som underlättar omvärldsuppfattningen för t.ex. fartygschefer.

Under 2014 har medel för Biojetbränsleprojektet⁸ avsatts inom transferprogrammet.

Studier: Under 2014 har en ny studiestruktur utvecklats som syftar till att skapa ett tydligare sammanhang mellan Försvarets maktens studier och konceptutveckling. Större studier som slutredovisats under 2014 är Försvarets maktens framtida sensorutveckling respektive framtida luftvärnssystem. Underlag från studie- och konceptutvecklingsverksamheten har även använts vid Försvarets maktens underlagsframtagning till Försvarets beredningen och Luftförsvarsutredningen.

⁷ FoT-områdena syftar till att öka kunskapsupbyggnaden och skapa förutsättningar för förmågeutvecklingen. Ett s.k. temaområde fokuserar på ett specifikt område under en viss period.

⁸ Inom ramen för projektet genomförs tester av biobaserat jetbränsle.

Övrig koncernövergripande FoU: Uppdragen inom denna verksamhet är av övergripande karaktär och utgör stöd till FoU och förmågeutvecklingen. Exempel på dessa är vidareutveckling av bl.a. Flygvapnets luftstridssimuleringscentrum (FLSC), Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet (NFFP) och Strategiskt Innovations Område flyg (SIO-flyg).

Nationella Flygtekniska programmet inom NFFP: Försvarmaktens medverkan i det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) har fortsatt i den fas, NFFP 6, som startade under 2013. Programmet har fortsatt bidragit till viktig såväl civil som militär nytta.

Forskning och utveckling gemensamt: Försvarmakten har under året befast och utökat samverkan med civil FoU inom områden där kostnadseffektivitet kan påvisas. Exempelvis har Försvarmakten fortsatt samverkansavtal med MSB och Rymdstyrelsen som rör deltagande i ESA *Space Situational Awareness* (SSA) fas 2. Programmet påbörjades 2013.

Internationella samarbeten: Försvarmaktens inriktning är att internationellt samarbete är möjligt inom i princip alla områden, och att det ska öka i omfattning vilket medför att Sverige kan anses vara en relevant partner internationellt. För närvarande har fler än 118 projekt i forsknings- och teknikutvecklingsplanen (FoT-plan) 2014 någon form av bilaterala-, multilaterala-, EDA- eller Nato-samarbeten. Ca 30 procent av projekten som genomförts under 2014 inom teknikutveckling bedöms ha inslag av kontrakterad eller överenskommen internationellt samverkan (dvs. nästan samma nivå som 2013). Försvarmakten ser dock en trend att antalet projekt nedgår något.

Verksamhetens bidrag till den operativa förmågan/effekter

Den forskning och utveckling som bedrivs med medel ur anslag 1:5 syftar främst till att säkerställa Försvarmaktens operativa förmåga och effekter på lång sikt genom kunskapsuppbyggnad och icke objektsbunden teknikutveckling. Uppbyggd kunskap används inom bl.a. följande områden:

- Studier och konceptutveckling
- Motståndarbedömningar

- Identifiering och prioritering av framtida egna förmågebehov
- Kravställning och teknikval i samband med modifiering och nyanskaffning
- Taktik- och hotbildsanpassning av nuvarande förmågor

Under året genomförda leveranser av resultat och kunskap, till förbandsproduktion och materieförsörjningsprocessen, ger effekt på såväl kort som lång sikt. Den kunskap som genereras ger Försvarmakten viktiga underlag för beslut om inriktning, bl.a. genom att besvara frågor såsom:

- Hur ser hotbilden ut och hur utvecklas den?
- Vad kan Försvarmakten göra i form av materiella motåtgärder?
- Vilka teknikval skall göras vid modifiering och nyanskaffning av materiel?
- Vad kan Försvarmakten göra avseende taktiskt uppträdande?
- Vilka medvetna risker tar Försvarmakten?
- Hur skall officersprofessionen utvecklas mot framtidens behov?

Långsiktighet i forskningen är en förutsättning för långsiktig förmågeutveckling.

Forskning och Teknikutveckling (FoT) genomförs långt före leverans och implementering av materielsystem, taktisk anpassning eller förändrad utbildning. Nedan ges några exempel på FoT som genomförts före 2014 men som nyttiggjorts genom konkreta leveranser till Försvarmakten under 2014.

Vid kravställning av ubåt NGU/A26 har tidigare genomförd FoT tillvaratagits inom områden som strömningsmekanik, ljudutbredning, och radarabsorberande beläggning av skrov i syfte att minska signaturen.

Under de senaste femton åren har stora investeringar gjorts i telekrigssystem, främst för skydd av strids- och transportflyg, helikoptrar och markförband. Under 2014 har bl.a. validering av helikopter 16 och funktionsanalys av motmedelssystem på korvetter genomförts. Uppbyggd kunskap har också bidragit med kompetens vid upphandling av ny Teknisk Signalspaningsutrustning (TES) för telekrigsbataljonen.

Under lång tid har FOI utvecklat både metoder och modeller för att kunna genomföra verkan, risk- och sårbarhetsanalyser. Under 2014 har dessa spelat en stor roll i bl.a. Försvarmaktens studie om skydd av flygbaser.

Inför planerad anskaffning har FoT om sårbarhet hos aktiva skyddssystem för fordonstillämpningar nyttiggjorts.

Tidigare genomförd FoT som bidragit till ökad kunskap om hot och verkan, inom t.ex. IED-området, har genererat krav som inarbetats i tekniska spe-

cifikationer. Detta har i sin tur har legat till grund för skyddsnivåer på fordon levererade till Försvarmakten under året, t.ex. i Bandvagn 410 (Bv 410) och Pansarterrängbil 360 (Patgb 360).

Tidigare genomförd FoT har medverkat till införande av 40 mm *Minimum Collateral Damage* (MCD) granater. Denna typ av granat kan tillverkas delbar vilket ger en billigare produktion, framför allt vid mindre tillverkningsserier.

Exempel på ett annat område är CBRN där C-stridsdräkter har levererats under 2014.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling omfattar forskning och teknikutveckling (FoT), transferprogram, studier och konceptutveckling samt övrig och koncernövergripande FoU.

Forskning

RB p 6

Försvarmakten ska redovisa vilka forskningsområden som är långsiktigt prioriterade för att tillgodose myndighetens behov, samt vilka större och viktigare projekt som genomförts under året.

Försvarmakten bedriver forskning och teknikutveckling i nio olika områden⁹. Därutöver finns ett särskilt samverkansprogram för övrig samverkan med utvalda institut och lärosäten. Högst prioriterade områden är de så kallade integritetskritiska områdena där det bedöms vara av nationellt strategiskt intresse att över tiden ha djup kunskap. Dessa områden är: Sensorer och Signaturanpassning, Undervattensteknik, Vapen och Skydd, Telekrig samt delar av Ledning och MSI (Människa-System Integration). Inom områdena Flygteknik och Undervattensteknik har Sverige en lång tradition och en värdefull nationell industribas. Försvarmakten har prioriterat även dessa områden för att bibehålla och vidareutveckla nationell kompetens i syfte att uppnå nationell handlingsfrihet för framtida materielförsörjning och stödja långsiktig förmågeutveckling.

Resultat och leveranser från genomförd forskning är i huvudsak av hög kvalitet. Inom flera områden håller forskningen internationell toppkvalitet och möjliggör därmed viktigt informations- och kun-

skapsutbyte med andra länder och organisationer. Betydelsen och behovet av internationellt samarbete ökar, såväl bi- som multilateralt för att effektivisera och reducera kostnader för nödvändig forskning. Ett viktigt mål med genomförd forskning är att bibehålla och vidareutveckla den nationella kunskapsbank som byggts upp under lång tid genom tidigare investeringar inom FoT. Denna kunskapsbank utnyttjas kontinuerligt för allt från långsiktiga beslut avseende Försvarmaktens förmågeutveckling och kravställning till beslut om nuvarande förmågor och dess utnyttjande.

Leveranser sker såväl i form av metod- och sakstöd till Försvarmaktens studier och konceptutveckling som via teknikutveckling och materielanskaffning innan den kan till tillgodogöras i Försvarmakten. Därför redovisas mer konkreta exempel nedan under rubriken teknikutveckling.

För att kunna möta kunskapsbehov, som inte naturligt omhändertas i den ordinarie struktur för forskning och teknikutveckling finns ett s.k. temaområde som pågår under en viss period. Området nyttjas där behov identifierats av att öka kunskapsuppyggnaden

⁹ FoT-områdena är: Modellering och Simulering, Ledning och MSI, Militära Professionen, Sensorer och Signaturanpassning, Undervattensteknik, Vapen och Skydd, Telekrig, Förvarsrelaterad Medicin, Flygteknik med Elektronik och Byggsätt. Förutom dessa områden lämnar Försvarmakten förslag på inriktning till FOI rörande CBRN-forskning.

och skapa förutsättningar för förmågeutveckling. Under 2014 har temaområdet obemannade farkoster och cyberhot med tillämpning mot territoriella övervakningssystem slutredovisats.

Utöver temaområdet obemannade farkoster och cyberhot har bl.a. följande viktigare forskningsprojekt genomförts:

Inom ramen för FoT-området undervattens teknik har forskning genomförts i syfte att stödja organisations-, taktik- och stridsteknikutveckling, samt materielförsörjning inom undervattensområdet. Forskning om sensorteknik för marin spaning och övervakning har påvisat möjliga intressanta och operativt relevanta förmågor. Om forskningsresultaten implementeras ger dessa marina förband, ubåtar såväl som ytfartyg, en utvecklad förmåga till att lösa huvuduppgifter och klara fördelar i duellen mot en motståndare. Forskning kring undervattenssignaturer har starkt bidragit till att utveckla de marina krigsförbandens förmåga till egenskydd och är viktig för utveckling av sensortekniker, analysmetoder och värderingsverktyg. Utvecklingen av framtida undervattensvapen och plattformar stöds genom den kunskapsuppbyggnad som sker inom ramen för verkansmodeller och sprängämnen, samt varnings- och motmedelssystem. Forskningen inom området undervattenskommunikation och de kunskaper forskningen genererar är fundamentala för utvecklingen av framtida marina system.

För att kunna stödja en framtida anskaffning av nytt luftvärn har det bedrivits flera aktiviteter. Analys- och simuleringsmodeller av luftvärnsrobotar och delsystem har utvecklats. Inför kommande systemvärderingar har verktyg för simulering av hela luftvärnssystem krävts ställt baserat på pågående och tidigare forskningsresultat.

Stridsdelsutvecklingen inom precisionsstyrda vapen med lång räckvidd har gjort fasta installationer mycket sårbara. För att öka skyddsförmåga hos fasta installationer mot denna typ av vapensystem har numeriska simuleringar av enkla tilläggsskydd i form av galler genomförts.

För att kunna möta en kvalificerad motståndare har analyser av avancerade koncept för reaktiva skyddssystem för pansarfordon genomförts, bl.a. för att studera effekter av motåtgärder och stridsdelar avsedda för bekämpning av sådana skyddssystem.

Teknikutveckling

Teknikutveckling är i grunden långsiktig verksamhet där realisering av resultat och nyttan sker vid senare tillfällen och ofta i ett annat sammanhang som exempelvis vid leverans av ett materielsystem, vid en modifiering eller anpassning av ett system. Exempel på dessa är:

- Leverans av Fartyget HMS Karlstad (Visby klass) där signaturanpassningskunskap legat till grund för utformning av skrov för minimering av radar- och infraröd signatur samt undervattenssignatur och utformningen av sonarsystem Hydra.
- Kontinuerligt stöd till Telekrigsstödsenheten (TKSE) inom telekrigsområdet. Resultaten ligger till grund för produktion av telekrigsbibliotek som används i strids- och transportflygplan, helikoptrar, fartyg, ubåtar och markförband vid insats och beredskap.
- FOI och FMV har under året deltagit med personal inom ramen för Försvarsmaktens deltagande i ett Nato samarbete om telekrigsrelaterad mätverksamhet. Den medverkande personalens kompetensuppbyggnad bygger i stor utsträckning på projekt som drivits inom FoT.
- Teknikutveckling inom FoT-området undervattens teknik har visat på god teknisk realiserbarhet för eventuellt framtida undervattensspaningssystem, såväl avseende system för områdesövervakning som för system burna av undervattensfarkoster. Tillsammans med utvecklad förmåga till undervattenskommunikation finns det förutsättningar för att öka krigsförbandens förmåga till undervattensspaning och därmed effektivare upptäcka och försvåra en motståndares uppträdande i den marina miljön.
- Ett inert reaktivt skydd framtaget för medeltungt stridsfordon har provats mot fem olika hot, inkluderande konventionella kinetiska hot (KE-hot), strålbildande hot (RSV-hot) samt slugbildande IED-hot. Försöken visar på en förmåga att kunna erbjuda förhöjd skyddsnivå på t.ex. Stridsfordon 90.

- Möjlighet att verifiera minskydd har förbättrats genom framtagning av hotminor samt validering av provsystem ”minlåda”.
- Nya lågkänsliga energetiska material har tagits fram för användning i nya vapenprodukter. En *Standard Nato Agreement* (STANAG) för det lågkänsliga sprängämnet GUDN har utarbetats på svenskt initiativ och beräknas vara klar för fastställande i närtid.
- Studier under året har visat på möjligheten att återta JAS 39 Gripens förmåga till ytbekämpning som förlorades i samband med avvecklingen av Bombkapsel 90 (BK 90).
- Under året har den lätta försökshelikoptern Humlan använts vid olika militära aktiviteter med syftet att visa på dess flexibla användning. Som exempel kan nämnas, stöd av kalibrering av marina radarsystem, stöd vid artilleriskjutningar i Vidsel, fältt förnödenheter till ”simulerad utsatt grupp”, m.m.

Transferprogram FoT

Transferprogrammet syftar till att med kortare tidsförhållanden kunna omhänderta resultat av Försvarmaktens FoU-satsningar och snabbt göra dessa tillgängliga för insats- och eller grundorganisationen när så är särskilt motiverat. Transferprogram genomförs inom flera av Försvarmakten prioriterade områden och spänner över samtliga operationsmiljöer. Under 2014 har en stor del av tillgängliga medel inom programmet använts för att finansiera icke forsknings- eller objektsobunden teknikutveckling avseende projektet Biojetbränsle¹⁰.

Under året har följande projekt genomförts:

- Rotor *Unmanned Aerial System* (UAS). Projektet syftar att skapa en eleverande plattform som underlättar omvärldsuppfattningen för t.ex. fartygschefer.
- Utveckling av *Reachback*/exploateringsförmåga nivå 3 har levererats till Försvarmakten. Projektet syftar till att öka förmågan att vidta effektiva taktiska och tekniska åtgärder mot fientlig vapenverkan samt att identifiera och lagföra eller bekämpa motståndare.

Studier och konceptutveckling

Studier och konceptutveckling syftar till kunskapsuppbyggnad och att ta fram beslutsunderlag avseende Försvarmaktens utveckling på både kort och lång sikt.

Under 2014 har en ny studiestruktur utvecklats som skapar ett tydligare sammanhang mellan de verksamheter som bedrivs inom Försvarmaktens studier och konceptutveckling. Försvarskonceptstudien (jämför perspektivstudie 2013) inriktar och koordinerar underliggande arena- och huvudstudier inom de olika operationsmiljöerna (mark, sjö och luft) samt funktionerna ledning, logistik och underrättelse/säkerhet. Dessa inriktar och koordinerar i sin tur underliggande taktiska och stridstekniska koncept och frågeställningar gällande förband och system inom respektive ansvarsområde.

Underlag från studier och konceptutveckling har använts vid Försvarmaktens underlagsframtagning inför den försvarspolitiska inriktningspropositionen samt till Luftförsvarskommittén. Vidare har resultat använts till Försvarmaktens förmågeutveckling och planering i övrigt.

Exempel på studier som slutredovisats och omhändertagits under 2014 är studierna om Försvarmaktens framtida sensorutveckling, framtida luftvärnssystem och ammunitionsstudie direkt och indirekt eld.

Övrig och koncernövergripande FoU

Under denna benämning bedrivs verksamheten av övergripande karaktär som stöd till FoU och förmågeutveckling. Exempel på detta är: Vidareutveckling av bl.a. Flygvapnets luftstridssimuleringscentrum, Nationella Flygtekniska Forskningsprogrammet och Strategiskt Innovations Område flyg, Operationsanalytiskt stöd till Högkvarteret, Sammanhållande av Försvarmaktens spelkortsbibliotek, inkl. metod, Sveriges medverkan i s.k. kategori A-program inom EDA R&T samt ledningsstöd till Försvarmaktens FoU-process.

Nationella Flygtekniska programmet inom NFFP

Försvarmaktens medverkan i det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) har fortsatt i den fas, NFFP 6, som startade under 2013. Programmet har fortsatt bidra till en viktig såväl civil som

¹⁰ Inom ramen för projektet genomförs tester av biobaserat jetbränsle.

militär nytta för statligt satsade FoU-medel. Statens medel inom NFFP går i huvudsak till finansiering av doktorander och forskning vid universitet och hög-

skolor. Programmet stärker, genom sin konstruktion, Försvarmaktens möjlighet att dra nytta av samhällets civila forskningsaktörer.

Forskning och utveckling gemensamt

Försvarmakten ska redovisa i vilken utsträckning civil forskning och utveckling (FoU) har tillgodogjorts inom myndigheten och den bedömda nyttan därav, samt hur det internationella samarbetet med andra länder har utvecklats och tillgodogjorts. RB p 6

Civil forskning och teknikutveckling

Den forskning och teknikutveckling som är möjlig att finansiera med medel ur anslag 1:5 är, i förhållande till behovet, begränsad. En naturlig utgångspunkt och nödvändig förutsättning för all forskning som finansieras med medel ur anslag 1:5 är därför att denna skall utgå från aktuell nivå i den civila forskningsfronten. För att bidra till att så sker så genomförs årligen en scanning av den civila forskningsfronten.

Försvarmakten har under året befast och utökat samverkan med civil FoU inom områden där kostnadseffektivitet kan påvisas. Nedan följer exempel på sådan samverkan.

Försvarmakten har ett samverkansavtal med MSB och Rymdstyrelsen, för delning av kostnad, som rör deltagande i ESA *Space Situational Awareness* (SSA) fas 2 för att erhålla fördjupad kunskap om *Space Surveillance and Tracking* (SST) och *Space Weather and Near Earth Objects*. Programmet påbörjades 2013.

Under 2014 har forskningssamverkan med universitet och högskolor, i syfte att utarbeta underlag för en säker och rationell informationshantering, fortsatt med bibehållen ambition. Detta samarbete bedöms av båda parter att vara av stort värde.

Inom teknikområdet används civilt driven teknikutveckling i samverkansprogram med USA, där svensk civil spetsforskning och Försvarmaktens behov medger kostnadseffektiva bilaterala samarbeten, t.ex. *Nanosatellite and Plug-and-play Architecture* 3.

Internationella samarbeten

Internationella samarbeten är värdefulla då de ger insyn i andra nationers forskning och utveckling och därmed en bättre omvärlds- och hotuppfattning. Vidare ger detta en ökad möjlighet till värdering av egna förmågor. Prioritering av forskning och teknikutveckling medför också att Sverige anses vara en

relevant partner internationellt. Detta kan eventuellt ge fördelar även inom ramen för andra utbyten, exempelvis militärt operativa eller försvarsindustriella. Försvarmaktens inriktning är att internationellt samarbete är möjligt inom i princip alla områden och ska öka i omfattning.

Ca 30 procent av projekten som genomförts under 2014 inom teknikutveckling bedöms ha inslag av kontrakterad eller överenskommen internationell samverkan (ungefär samma nivå som 2013). Försvarmakten ser dock en trend att antalet projekt nedgår något. Denna trend bedöms fortsätta även för år 2015.

Omfattningen av avtalsbundna forskningssamarbeten styrs främst av länders behov och villighet att samarbeta samt tillgänglig budget för detta. Den budgetminskning vi sett i flera länder har under de senaste åren lett till en längre tid från att behov identifierats tills samarbeten kunnat etableras trots att vilja och behov har funnits.

Även vissa studier genomförs som internationella samarbeten, t.ex. inom EDA och NORDEFECO.

Sverige har under 2014 blivit fullvärdiga medlemmar i arbetsgrupperna *Testing & Evaluation* (T&E) STANAG 4569 samt T&E STANAG 4686 vars uppdrag är att arbeta fram standardiserade nivåer och försöksförfaranden för kvalificering av min- och ballistiskt skyddade fordon samt fordon försedda med aktiva skyddssystem. Att Sverige är representerad i grupperna innebär att vi får god tillgång till andra nationers försöks- och studieresultat vilket bidrar till ökad kunskap, samtidigt som vi kan planera och genomföra egna studier mer effektivt. Under året har EDA-programmet *Future Production of New Energetic Materials* (FPNEM), med Sverige som sammanhållande, avslutats. Sex länder deltog i programmet som blev mycket framgångsrikt och som avslutades med fullskaleprov i form av "Arenatest" med olika lågkänsliga energetiska material.

Uppdrag beställda av FOI

RB p 6

Försvarmakten ska i samband med årsredovisningen redovisa antalet uppdrag som myndigheten beställt av Totalförsvarets forskningsinstitut. Av redovisningen ska även framgå kostnaden för uppdragen uppdelat per anslag samt en jämförelse med de två senaste åren.

Nedanstående tabell visar beställda antal uppdrag till FOI och dess kostnader de tre senaste åren avseende anslag 1:3 *Anskaffning, av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* samt 1:5 *Forskning och teknikutveckling*¹¹.

Anslag (Mnkr)	2014		2013		2012	
	Antal beställda uppdrag	Kostnader	Antal beställda uppdrag	Kostnader	Antal beställda uppdrag	Kostnader
1:3	6	14,2	3	8,9	8	21
1:4	8	48,9	16	56,9	12	24,3
1:5	18	344,2	27	370,8	39	427,5
Totalt	32	407,3	46	436,6	59	472,8

Tabell 26. Beställda antal uppdrag till FOI och dess kostnader per anslag 2012-2014

Jämfört med 2012 har antalet beställningarna till FOI minskat ca 47 procent. Detta beror på reduceringen av anslag 1:5 med ca 14 procent jämfört med 2012.

Särskilt om forsknings- och teknikutvecklingsanslaget (anslag 1:5)

Nedanstående tabell visar verksamhetsutfallet de tre senaste åren avseende anslag 1:5 *Forskning och teknikutveckling*. Observera att anslaget, trots benämningen, finansierar fler områden inom Forskning och utveckling (FoU) än bara Forskning och teknikutveckling (FoT).

Notera att Forskning och utveckling finansieras av fler anslag än 1:5, vilket framgår av tabell Utfall netto-Forskning och teknikutveckling 2012-2014.

Verksamhetsutfall anslag 1:5 per utförare

Utförare (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Forskning vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI	278,8	307,7	329,2	
Forskning vid Förvarshögskolan, FHS	24,1	18,9	23,3	
Forskning vid Kungliga Tekniska Högskolan, KTH och andra leverantörer	22,6	24,8	24,1	
Forskning vid Karolinska institutet, KI	14,4	11,7	12,5	
Teknikutveckling vid FMV (industri, FOI)	175,9	140,7	203,7	
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP	15,0	15,0	15,0	1
Forsknings- och utvecklingssamarbete inom den Europeiska försvarsbyrån, EDA	10,2	8,7	13,3	
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd	68,9	69,7	99,9	
Studier och konceptutveckling	20,3	15,4	23,8	
Totalt	627,2	612,6	744,8	

Tabell 27. Verksamhetsutfall anslag 1:5 fördelat på utförare

1. Finansiella villkor enligt Regleringsbrev

11 Försvarmakten köper även stöd från FOI för förbandsverksamhet och insatser, vars utfall belastar andra anslag

Verksamhetsutfall anslag 1:5 per FoT- och andra FoU-områden

Område (Mnkr)	Forskning 2014	Teknikutv. 2014	Totalt 2014	Totalt 2013	Totalt 2012	Not
Modellering och simulering	10,3	5,1	15,4	16,6	20,8	
Ledning och MSI (människa och systeminteraktion)	34,8	10,3	45,1	36,6	70,7	
Militära professionen	31,2	-	31,2	29,7	19,7	1
Sensorer och signaturanpassning	57,5	22,7	80,2	99,2	87,3	
Undervattensteknik	39,6	6,6	46,2	46,1	49,3	
Vapen och skydd	45,6	27,8	73,4	82,1	74,0	
Telekrig	59,0	15,8	74,8	67,8	88,2	2
Försvarsrelaterad medicin	24,5	-	25,7	22,2	19,8	
Flygteknik med elektronik och byggsätt	17,5	47,9	65,4	31,4	68,4	
CBRN och miljö	-	-	-	1,0	8,2	3
Logistik	-	-	-	2,2	5,1	4
Krigsvetenskap	-	-	-	-	3,2	
Temaområden (FOI)	8,5	-	8,5	8,8		
Scanning av forskningsfronten (FOI)	2,4	-	2,4	5,9	2,8	
Särskilda FoT-programmet (Samverkansprogrammet)	6,1	10,2	16,3	31,8	14,0	5
Delsumma FoT	337	146,4	483,4	481,4	531,5	
Forskning- och teknologitransfer	-	-	22,2	22,4	61,4	
Forsknings- och utvecklingssamarbete inom den Europeiska försvarsbyrån, EDA	-	-	17,4	8,7	13,3	
Nationella flygtekniska forskningsprogrammet, NFFP	-	-	15,0	15,0	15,0	6
Koncernstödsuppdrag, inkl. FLSC och OA-stöd	-	-	68,9	69,7	99,9	
Studier och konceptutveckling	-	-	20,3	15,4	23,8	
Totalt	337-	146,4-	627,2	612,6	744,9	7

Tabell 28. Verksamhetsutfall anslag 1:5 fördelat på FoT-områden, koncernstödsuppdrag samt studier m.m.

- Området Militära professionen hette tidigare Organisation, profession och personal.
- Fr.o.m. 2014 redovisas även FMV:s del inom FoT-området Telekrig.
- Begreppet CBRN omfattar skydd mot kemiska, biologisk, radiologiska och nukleära stridsmedel.
- Logistik beställs inom ramen för Samverkansprogrammet.
- Särskilda FoT-programmet syftar till att stärka Försvarsmaktens handlingsfrihet, bl.a. genom tillvaratagande av generisk forskning och teknikutveckling samt användning av civil kunskap och kompetens.
- Högsta finansiella villkor enligt Regleringsbrev.
- Summering baseras på avrundade tre decimaler.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Forskning och utveckling (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	16	18	39	
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	4	0	0	
Vidmakthållande	-1	-1	0	
Avskrivningar mm	0	1	0	
Forskning och teknik	595	611	736	1
<i>Totalt direkta kostnader</i>	<i>614</i>	<i>628</i>	<i>775</i>	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	629	643	814	

Tabell 29. Utfall netto - Forskning och utveckling 2012-2014

- Utfallet speglar forskning inom flygvapenområdet

Materielutveckling – genomförd verksamhet och dess resultat

Materielutveckling omfattar också organisations- och metodförsök (OMF).

Materielutveckling för arméförband, marinförband, flygvapenförband, lednings- och underrättelseförband, logistikförband samt för insatsorganisationen gemensamt syftar till att stödja krigsförbandens långsiktiga operativa krav och realiseringen av IO 14. Här utgör samordning av utvecklingsplaner för olika operationsmiljöer en viktig del. Omfattningen av materielutvecklingen har minskat även 2014 i enlighet med gällande materielförsörjningsstrategi. Exempel på materielutveckling under 2014 utgörs av delförmågor inom stridsflygdivisionen JAS 39 inom flygförbanden och delförmågor inom manöverbataljon med amfibisk förmåga inom marinen.

Ingen viktigare verksamhet inom Organisations- och metodförsök (OMF) har genomförts.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Materielutveckling (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	143	162	162	
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	5	70	93	1
Vidmakthållande	-8	8	21	2
Avskrivningar mm	3	15	8	
Forskning och teknik	0	3	7	
<i>Totalt direkta kostnader</i>	<i>143</i>	<i>258</i>	<i>291</i>	
<i>Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader</i>	<i>287</i>	<i>385</i>	<i>489</i>	<i>3</i>

Tabell 30. Utfall netto - Materielutveckling 2012-2014

1. Utfallet för materielutveckling har minskat i enlighet med Försvarsmaktens investeringsplan.
2. Det negativa utfallet på 8 Mnkr beror på en central justeringspost som har fördelats till samtliga verksamheter.
3. De centrala och lokala omkostnaderna fördelas baserat på den totala omsättningen av förbandsverksamheten.

Övrig verksamhet

Verksamheten omfattar ITÖ (Internationell militär test-, utbildnings-, och övningsverksamhet) i Sverige, exportstöd och exportåtaganden samt statsceremoniell verksamhet med högvakt.

Sammanfattning

Verksamheten har stort skett enligt plan. Exportstödet/-åtaganden har genomförts gentemot Tjeckien, Ungern och Thailand i enlighet med ingångna avtal. I inledningen av året även med stort fokus på Schweiz vilket avslutades i samband med den genomförda folkomröstningen. Statsceremoniell verksamhet har som tidigare genomförts med hög kvalitet och med stor omfattning.

Internationell militär test- utbildnings- och övningsverksamhet (ITÖ)

Genomförd verksamhet och dess resultat

Under 2014 har ITÖ genomförts vid fem tillfällen under totalt nio veckor med 103 elever från nationerna Storbritannien, Holland och Danmark.

Exportstöd och exportåtagande

Genomförd verksamhet och dess resultat

Exportstöd har genomförts enligt uppdrag från Förvarsexportmyndigheten (FXM) där stort fokus varit på den med Schweiz gemensamma anskaffningen av JAS 39 E och den inkluderade interimspenoden med JAS 39 C/D. Verksamheten avslutades efter den genomförda folkomröstningen. Vidare har Förvarsmakten medverkat som stöd åt FXM avseende;

- Danmark JAS 39 E (avslutad)
- Brasilien JAS 39C/D interimslösning (pågående) samt
- Slovakien JAS 39 C/D (pågående)

Exportåtagande mot Thailand, Tjeckien och Ungern har genomförts enligt plan. Förvarsmakten har genom ett omfattande arbete, periodvis med riktade insatser, gett den materiellstöd som gjort att såväl Thailand, Tjeckien som Ungern i huvudsak har nått uppställda produktionsmål.

Statsceremoniell verksamhet

Genomförd verksamhet och dess resultat

Under året har i genomsnitt 55 soldater, inklusive vaktbefäl, bedrivit högvaktstjänst på Stockholms och Drottningholms slott per dygn. Huvuddelen av organisationsenheterna, förutom skolor och centra, har deltagit. Livgardet har svarat för ca 150 vaktdygn.

Utöver högvakt och ordinarie salutskjutningar har Förvarsmakten, främst med Livgardet, deltagit i den statsceremoniella verksamheten vid följande tillfällen:

- I februari genomfördes salutskjutning från Skeppsholmens salutbatteri och Te Deum i Slottskyrkan med anledning av H.K.H. Prinsessan Madeleines nedkomst
- På veterandagen
- Vid H.K.H. Prinsessan Madeleine och herr Christopher O'Neill's dotters, H.K.H. Prinsessan Leonores dop
- De officiella besöken av statscheferna från Belgien och Österrike
- Den 13 augusti genomfördes kransnedläggning vid statens veteranmonument i samband med finskt besök

- Nio mottagningar av främmande sändebud, s.k. högtidliga audienser
- Arrangemang vid utländska örlogsbesök samt
- Mottagande av flera försvarsministrar, generalspersoner och flaggmän i nivån arméchef eller högre under året.

Förvarsmakten har dessutom högtidlighållit Hans Majestät Konungens födelsedag, Nationaldagen och Riksmötets öppnande.

Utfall netto (kostnader och intäkter)

Övrig verksamhet (Mnkr)	2014	2013	2012	Not
Förbandsverksamhet	138	213	107	1
Anskaffning beredskapsinventarier (belopp upp till 250 Tsek)	0	3	0	
Vidmakthållande	-15	-6	0	
Avskrivningar mm	4	17	0	
Totalt direkta kostnader	127	227	107	
Totalt utfall, inkl. fördelade omkostnader	274	401	314	2

Tabell 31. Utfall netto - Övrig verksamhet 2012-2014

1. Förbandsverksamheten inom övrig verksamhet är kopplad till antalet statsbesök och officiella besök. Utfallet för 2014 är 75 Mnkr lägre än 2013 som utmärktes av några större händelser, bl.a. ett omfattande statsbesök från USA, begravning av H.K.H. Hertiginnan av Halland Prinsessan Lilian samt bröllopet mellan H.K.H. Prinsessan Madeleine och Herr Christopher O'Neill.
2. De centrala och lokala omkostnaderna fördelas baserat på den totala omsättningen av förbandsverksamheten. De centrala har ökat något, se även text till tabell 6.

Rustningskontroll

I enlighet med Wiendokumentet har det anordnats ett flygbas- och förbandsbesök i Sverige. Deltagande har skett vid sju tillfällen i andra staters genomförande av motsvarande verksamhet. Det har tagits emot tre områdesinspektioner, från Polen, Ryssland och Grekland samt en förbandsutvärdering från Ryssland (kap 9). Det har genomförts en förbandsutvärdering i Kirgizistan samt en områdesinspektion i Vitryssland (kap 9). Avseende verksamhet i Ukraina har deltagande skett under två veckor i den besöksverksamhet som Ukraina på frivillig basis bjudit in till (kap 3). Under tio dagar har det genomförts en av Sverige ledd inspektion i Ukraina (kap 10). Vidare har deltagande med gästinspektör skett under knappt åtta veckor (sex tillfällen) i andra staters genomförande av inspektioner i Ukraina (kap 10).

I enlighet med fördraget om observationsflygningar har det i utbildningssyfte genomförts en bilateral observationsflygning i Sverige tillsammans med Finland. Det har genomförts en observationsflygning över Ryssland tillsammans med Finland, en observationsflygning över Ryssland tillsammans med Tyskland, en observationsflygning över Slovenien samt en observationsflygning över Portugal. Det har tagits emot en observationsflygning från Tyskland. Avseende verksamhet i Ukraina har det genomförts en extraordinär observationsflygning (tillkommet uppdrag). En observationsflygning har ställts in med anledning av säkerhetsläget.

Övrig resultatredovisning

Införande av system PRIO

Genomförd verksamhet och dess resultat

Införandet av System PRIO har under 2014 fortgått enligt plan och ett flertal produktionssättningar har genomförts under året. I februari versionsuppdaterades systemlösningen inför fortsatta införanden. I maj produktionssattes det första införandesteget inom Införande 5-6 som innefattade *Business Objects*, HANA samt en teknisk uppgradering. I september produktionssattes det andra införandesteget som innefattade SAP Lön, kompletterande HR-funktionalitet (EHP6), stöd för hantering av Fastighet och Anläggningar samt stöd till de delar av Materielunderhåll, Konfigurationsstyrning och Materiel- och Förnödenhetsförsörjning som ej var beroende av pågående förändringar av försvarslogistiken.

Utvecklingsarbetet med den sista produktionssättningen i Införande 5-6 har fortgått under 2014 i form av design och uppsättning av systemlösningen

och påbörjad testverksamhet. Införandesteget innefattar logistikstöd för de områden som krävt ytterligare analys av FMV m.a.a. beslutade förändringar av försvarslogistiken. Härefter innefattas kompletterande delar av Materielunderhåll/Tekniskt Systemstöd, Konfigurationsstyrning samt Materiel- och Förnödenhetsförsörjning. Detta införande ska produktions-sättas i maj 2015 och efterföljs av en utrullning under 12-18 månader, då en successiv migrering sker av materielinformation från de system som ska avlösas.

Sammantaget har 2014 inneburit en mycket omfattande verksamhet för PRIO-projektet som genom en strikt och detaljerad resurs- och tidplanering kunnat genomföras enligt liggande plan. Den funktionella utbyggnaden av systemet i kombination med en stark volymtillväxt har dock medfört att prestandan i systemet successivt har försämrats. Analyser har därför genomförts för att identifiera och genomföra trimningsåtgärder, vilket resulterat i förbättringar. Vidare initierades under december en tredjepartsgranskning av aktuell systemlösning med fokus på att konkretisera ytterligare såväl kortsiktiga åtgärder inför det slutliga införandesteget i maj 2015 som mer långsiktiga åtgärder.

Överföringen av Materielsystemkontor Flyg från Försvarsmakten till FMV per den 1 januari 2015 har endast fått en marginell påverkan på system PRIO, primärt kopplat till ändrade behörigheter.

PRIO budget för Införande 5-6 har under 2014 fortsatt följt plan.

De projektrisker som identifierats för 2014 avseende bl.a. tillgång till expertkompetens inom Försvarsmakten och FMV samt tillgång till tekniska miljöer för de olika införandestegen, har kunnat hanteras genom en detaljerad planering och en löpande uppföljning.

Miljöredovisning

Försvarmakten ska redovisa hur arbetet med strategiska miljöbedömningar i planerings- och beslutsprocessen har utvecklats. RB p 11

Strategiska miljöbedömningar

Försvarmaktens miljöarbete präglas av ambitionen att miljöhänsyn ska vara en naturlig del i myndighetens strategiska processer. Det tidigare högst styrande dokumentet för interna miljöbestämmelser, Försvarmaktens Miljöledningsinstruktion (FM MLI), har integrerats in i nya Handbok Miljö¹². De två publikationerna är därmed sammanslagna till ett dokument. Den nya handboken är en viktig del av Försvarmaktens miljöledningssystem och innehåller bestämmelser för Försvarmaktens interna miljöarbete.

Miljödelar har reviderats i myndighetsamordningsavtalet¹³ mellan FMV och Försvarmakten.

I den nya Försvarslogistikplanen¹⁴ för 2015 har miljökrav införts, exempelvis krav på strategisk miljöbedömning vid upphandlingar.

Under 2014 har ett antal miljöprojekt för att driva det strategiska miljöarbetet framåt startats/avslutats vilka en del redovisas i korthet nedan:

- En arbetsgrupp inom Försvarssektorn för samverkansprojekt inom energieffektivisering har tillsatts
- Projektet ”Sustainable Military Compounds-Towards a Zero Footprint Compound” avslutades under våren
- Miljöutredning avseende Försvarmaktens miljöpåverkan har genomförts¹⁵

12 FM Handbok Miljö (FM2014-5801:5)

13 SAMO 2015 (FM2014-6942:4)

14 Försvarslogistikplan 2015 (FLP 15) (FM2014-6914:1)

15 Försvarmaktens miljöutredning 2014-09-23 (FM2014-8102)

RB p 11

Uppföljning av Försvarsmaktens miljömål

Försvarsmakten ska, med beaktande av vad som sägs i 5 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, redovisa hur myndigheten verkar för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås och hur arbetet integreras med genomförandet av myndighetens kärnverksamhet.

Miljöredovisning utifrån Etappmålens rubriker

Begränsad klimatpåverkan¹⁶

För att arbeta aktivt med minskad energiförbrukning har Försvarsmakten antagit ett internt miljömål om att minska sin energiförbrukning. Det har även bildats en samarbetsgrupp inom försvarssektorn som utvecklar fokusområden, projekt och insatser för att hantera bland annat energi effektivisering. Försvarsmakten har genomfört en energiinventering för att kartlägga myndighetens totala energiförbrukning samt se över var potentiella besparingsåtgärder kan sättas in.

Avfall¹⁷

För att arbeta aktivt med att minska andelar osorterat avfall (som går till förbränning och deponi) har Försvarsmakten antagit ett internt miljömål om att minska andelen avfall som inte går till materialåtervinning. Försvarsmakten har inlett ett samarbete med stiftelsen "Håll Sverige Rent" (HSR), i syfte att förbättra hänsynen till den skog och mark man vistas i samt att värna om allemansrätten. Under 2014 genomförde Försvarsmakten en expedition som gick ut på att bestiga Kebnekaise och samla in sopor och skräp längs vägen.

Biologisk Mångfald¹⁸

Studier av Försvarsmaktens övningsfält har påvisat en positiv situation för rödlistade arter som har få naturliga miljöer kvar att existera vid annat än vid Försvarsmaktens övningsfält. Kombinationen av begränsad bebyggelse och kontinuerliga störningar från exempelvis markfordon, bränder och skadad vegetation som får ligga kvar utgör en unik levnadsmiljö för ej konkurrenskraftiga arter.

För att minska den negativa påverkan som Försvarsmaktens övningsverksamhet kan ha på den biologiska mångfalden till sjöss har Försvarsmakten tagit fram en biologisk kalender för planering av övningsverksamhet i marina miljöer. Den marinbiologis-

ka kalendern tar hänsyn till naturskyddsområden, häckningsperioder för sjöfåglar, sälar och fiskar, samt var de olika känsliga arterna befinner sig under olika delar av året. På så sätt kan övningar planeras till de platser och tider på året som lämpar sig bäst sett med hänsyn till dessa djur och växtarter.

Farliga ämnen¹⁹

För att minimera miljöpåverkan strävar Försvarsmakten att såväl minska användningen av kemiska produkter som att begränsa mängden farliga ämnen i den materiel som anskaffas. Som verktyg till detta har försvarssektorn tagit fram ett kriteriedokument för kemiska ämnen, kemiska produkter och varor. Kriteriedokumentet är ett verktyg för Försvarssektorn att ställa arbetsmiljö- och miljökrav vid upphandling och inköp av kemiska produkter och varor samt tjänster.

Luftföroreningar²⁰

Försvarsmakten arbetar med att minimera utsläpp av kväveoxider, partiklar samt svaveldioxid som genereras av tjänsteresor genom att anta mötespolicys där telefonmöten och videotelefonkonferenser (VTC) rekommenderas. En annan åtgärd är att Försvarsmakten vid övningsverksamhet med sjöfartsfordon använder fartygsdiesel med låg svavelhalt ca 0,1 %.

Minskad energiförbrukning

Försvarsmakten har som mål att minska sin el- och värmeförbrukning med 10 % till och med 2015, jämfört med 2011 års förbrukning.

Utfallet 2014 är en minskning med 4,27 % jämfört med 2011 års energiförbrukning.

16 Försvarsmaktens miljömål 2014 (FM2013-958:2)

17 Försvarsmaktens miljömål 2014 (FM2013-958:2)

18 Maringeografisk biologisk kalender version 1 (24611:10647)

19 Försvarssektorns Kriteriedokument 2014-03-13 (FM2014-2407)

20 HKV interna VU Bilaga 1 (HKV Direktiv 007/14)

Däremot är årets utfall en ökning med 2,08 % jämfört med 2013. Värt att notera är att beräkningarna för värme är graddagsjusterad²¹ och skiljer sig ifrån den verkliga förbrukningen. Även att vi har förskjutit perioden för statistik. Detta är alltså preliminära uppgifter för perioden 1 dec 2013-30 nov 2014, dvs. december månads förbrukning inte är inkluderad. Fullständig redovisning för 2014 kommer att presenteras i Försvarsmaktens miljöredovisning 2014.

Miljöanpassad upphandling

Försvarsmakten har som mål att minska sin andel avfall som inte går till materialåtervinning med 5 % till och med 2015, jämfört med 2013 års andel.

Statistik från avfallsleverantörerna har ej inkommit och utfallet för miljömålet redovisas istället i Försvarsmaktens miljöredovisning 2014. Efter miljömålets ikraftträdande, den 1 januari 2014, fick Försvarsmaktens organisationsenheter i uppdrag att ta fram handlingsplaner och återredovisa arbetet med avfallshantering för att minska andelen som inte går till materialåtervinning. Exempel på rapporterade åtgärder från organisationsenheterna är:

- Utbildning av samtlig personal i källsortering av verksamhetsavfallet
- Källsorteringsmöbler har införts i samtliga byggnader
- Rutin för avfallshantering finns i egenkontrollprogramet
- Entreprenörerna genomför stickprovskontroller, avseende att avfallet är rätt sorterat

Miljöhänsyn vid övningar och insatser

Vid alla övningar och insatser, nationellt som internationellt, ska det i ordern finnas ett miljöannex. Andelen övnings- och insatsordrar som under 2014 innehållit ett miljöannex var 78 %. Även i år ser vi en positiv utveckling och en ökning med 5 %, då utfallet 2013 var 73 %. Efter miljömålets ikraftträdande fick samtliga förband i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att redogöra för hur miljöannex ska tillföras övnings- och insatsordrar. I vissa fall är övningen av sådant slag att ett miljöannex är överflödigt. Exempelvis vid små övningar där miljöbestämmelserna istället upprättas på annat sätt.

Vind och vågkraft

Försvarsmakten ska till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) årligen redovisa myndighetens medverkan i beredningen av ärenden rörande vind- och vågkraft samt de åtgärder myndigheten har vidtagit för att bidra till att nå den nationella planeringsramen för vindkraft. Förordning (2010:650).

SFS 2007:1266 5b§

Det finns två kategorier av riksintressen/intressen för totalförsvaret, dels öppna exempelvis i form av skjutfält och flotttilflygplatser, dels sådana som inte kan redovisas öppet på karta eller helt omfattas av förordnanden enligt Plan- och bygglagen.

Försvarsmakten genomför en egen s.k. hinderprovning av alla höga objekt (över 20 meter) utanför samt över 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, master, vindkraftverk och byggnader m.m. Den görs mot bakgrund av övnings- och skjutverksamhet, militär luftfart samt de olika kommunikations- och sensor-system som Försvarsmakten och andra myndigheter har inom försvarssektorn. Kommunikationssystem har även en stor andel civila abonnenter inom ramen för vitala samhällsfunktioner, civilförsvarssamordning och räddningstjänst.

Remisserna utgörs huvudsakligen av myndighetsremisser, planer, bygglov och miljötillståndsärenden samt vindkraftsremisser i tidigt skede från privatpersoner och företag. Det sistnämnda utgör en kostnadsfri service. En översiktlig bedömning görs om det finns konflikter med totalförsvarets intressen inom ett geografiskt område eller på en specifik plats. Information om samhällsplanering och remisser återfinns på Försvarsmaktens hemsida.

Remissvar avseende vindkraftsprojekt

Det är fortsatt sällan som konflikter mellan Försvarsmaktens, totalförsvarets och andra parter intressen uppstår. För mer än 80 procent av alla ärenden har Försvarsmakten inget att erinra.

²¹ Korrigerad energianvändning för uppvärmning för att få värden som går att jämföra mellan olika år utan att väderleken påverkar resultatet.

Remisser i tidigt skede, där vindkraftsbolag och enskilda entreprenörer skickar en förfrågan till Försvarsmakten avseende om myndigheten ser några hinder med att etablera vindkraft i de lägen som entreprenören önskar, har minskat under 2014. Antalet vindkraftsremisser under året 2014 uppgick till ca 300 ärenden vilket är ca 350 färre än 2013. Även under 2014 ligger tyngdpunkten på ärendena i likhet med 2013 på bygglov och miljöprövningsärenden.

Antal remisser avseende vågkraftsprojekt var under 2014 obefintliga. Försvarsmakten noterar dock att vågkraft återkommer begreppsmässigt i översiktsplaner varför ett fortsatt samhällsintresse för vågkraft kan konstateras.

Andelen vindkraftpotential i årets remisser motsvarar ca 2 600 st konfliktfria specifika etableringar och ca 750 st i form av uppskattad potential inom områden (boxmodellprövning, kommunalt vind-

bruksområde etc.). Boxmodellområdena i årets remisser har varit mer projektspecifika än tidigare vilket föranleder att siffran 750 st bör användas med viss försiktighet. Jämfört med 2012 då motsvarande sammanlagd potential var ca 14 542 verk så har den prövade vindkraftpotentialen nedgått med ca 80 procent.

Utredningar, pågående och avslutade

Under 2014 har ett ännu inte avslutat arbete skett med att överse det analysinstrument (*Wrap Obsman*) som används för att göra analyser mot planerad vindkraft. Syftet är att utreda möjligheten att tillgodose analysbehoven vid bland annat vindkraft-etableringar med en andra Gotländsk väderradar i linje med resultaten av SMHI fördjupade studie 2012 som var en följd av utredningen "Vindkraft och försvarsintressen på Gotland" från 2011 av SMHI och Försvarsmakten tillsammans med länsstyrelsen Gotlands län och Region Gotland.

Generalläkarens tillsynsverksamhet

SFS 2007:1266 21§ *Generalläkaren ansvarar inom Försvarsmakten för tillsynen över miljöskyddet, hälso- och sjukvården m.m. samt för offentlig kontroll av djurhälsovården, djursjukvården och djurskyddet. Generalläkaren är därvid behörig myndighet att utöva offentlig kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 882/2004 av den 29 april 2004 om offentlig kontroll för att säkerställa kontrollen av efterlevnaden av foder- och livsmedelslagstiftningen samt bestämmelserna om djurhälsa och djurskydd. Generalläkaren får meddela interna föreskrifter för Försvarsmakten för efterlevnaden av gällande bestämmelser inom området. När generalläkaren utövar sin tillsyns- eller kontrollfunktion, är generalläkaren inte underställd överbefälhavaren.*

Genomförd verksamhet och dess resultat

Generalläkaren (GL) har under verksamhetsåret utövat tillsyn och offentlig kontroll i enlighet med uppdraget i 21 § förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten och i enlighet med beslutade planer. Inspektioner har genomförts av Försvarsmaktens myndighetsledning, Livgardet, Försvarsmaktens telenät- och markteleförband, Hemvärnets stridsskola, övningen *COLD RESPONSE 14*, NBG 15 samt följande garnisoner: Linköping, Enköpings, Haninge, Ronneby. Tillsyns- och kontrollbesök har genomförts enligt tillsynsplan.

Inspektionsmetodikerna som introducerades under 2013 har vidareutvecklats. Tillsyn och kontroll har numera genomförts och rapporterats innan inspektionsdagen, vilket medfört att huvuddelen av påtalade brister redan har åtgärdats vid inspektionstillfället. Det nya arbetssättet har även medfört att tillsyn och kontroll i större utsträckning genomförs i verksamheten såsom till exempel vid övningar och på fartyg.

Under året har GL deltagit i Försvarsdepartementets utredning avseende GL. På grund av förseningar och de extra arbetsresurser som krävts vid införandet av Försvarsmaktens nya dokument- och ärendehanteringssystem samt GL eget dito, Miljöreda, har ett visst produktionsbortfall från den operativa tillsynen skett.

Tillsyn av perfluorerade ämnen (PFAS) från släckskum har under året intensifieras eftersom Försvarsmakten inventering fortsatt och påverkade brandövningsplatser identifierats. Denna tillsyn som inledningsvis endast rörde miljö- och hälsoskydd involverar nu även tillsyns- och kontrollområdena livsmedelssäkerhet och hälso- och sjukvård.

Inom miljöbalkstillsynen har oklara gränssytor gentemot andra tillsynsmyndigheter identifierats och samverkan kring detta har påbörjats. GL har deltagit i Tillsyns- och föreskriftsrådets sammanträden. Vidare har stor del av arbetstiden använts till handläggning av inkommande ärenden (anmälningar, klagomål, samråd m.m.)

Livsmedelsverket har under året genomfört en revision av GL livsmedelskontroll utifrån kraven på en offentlig kontrollmyndighet reglerat i förordning (EG) nr 882/2004. GL har deltagit i den nationella Samordningsfunktionen inom livsmedelskedjan samt den nationella Samrådsgruppen för revision i livsmedelskedjan.

GL tillsyn av Försvarsmaktens hälso- och sjukvård har fokuserats på frågor om Försvarsmaktens ledning, styrning, egenkontroll och uppföljning av verksamheten. Vidare har GL granskat införandet av nytt vårdokumentationssystem samt följt upp förekomst av utsedda verksamhetschefer inom samtliga delar av Försvarsmakten där hälso- och sjukvård bedrivs.

ÖVRIG REDOVISNING MED ÅTERRAPPORTERINGS-KRAV

Nordiskt samarbete

Aktiviteter och bedömda effekter för Försvarsmakten under 2014 inom det nordiska försvarssamarbetet (NORDEFCO)

Nedanstående tabell redovisar genomförda aktiviteter inom Försvarsmakten och ger en beskrivning av aktivitetens innehåll, med vilken nation den genomförts, och den bedömda effekten av samarbetet. Med kostnadsbesparing avses att verksamheten skulle ha varit dyrare att bedriva nationellt.

Exempel på beskrivna effekter i samarbetet	Kostnadsbesparing	Operativ-effekt	Ökad kompetens	Redundans
HKV				
Genomförande av NORDEFCO i linjeorganisationen. Innehållande planering, möten och avtalsfrågor.	x		x	x
Armén				
Övning <i>COLD RESPONSE</i> 14 i Norge. Svenskt deltagande med 1400 soldater.	x	x	X	
I19 utbyte med dansk pansarbataljon Jydske Dragon Regiment, två plutoner med stridsvagnar och pansarskyttefordon deltog i övning <i>vintersol</i> 2014.		x	X	
Övning <i>NIGHT HAWK</i> med dansk jägarbataljon.		x	X	
<i>Nordic tank Challenge</i> med två stridsvagnsbesättningar.			X	x
Planläggning med finskt förband om samövning med I19 2015.			X	
Nordiskt ingenjör inspektörsmöte (NIM) med Norge, Danmark och Finland	x	x	X	
Reginal stab Väst Stabspersonal deltog i <i>GRENSEÖVNING 2014</i> Halden, krishantering (flygplansolycka).		x	X	x
Utbildning i Norge på camp-materiel för etableringsstyrka Mali (MA-00)	x	x		x
Deltagande i <i>PPF LOC</i> i Norge. Logistikkurs.			X	
Tungtransport till och från övning <i>COLD RESPONSE 14</i>		x		
Förberedelsearbete, stabsträning för genomförande av NBG 15		x	X	
METOCC Vädertjänststöd till <i>FINSWEEK15</i> med Finland. Kompetensutvecklingsveckor med Danmark.	x			x
Lv6 deltagande i luftvärnsövningen <i>NORDIC HELMET</i> i Finland.		x	X	
Lv6 deltagande i Finlands <i>NASAM</i> -slutövning nov 2014.			X	
Chefen Lv6 besök av finsk luftvärnsfältövning i Lohtaja Finland.			X	
14 kurser och 4 WG vid SWEDINT med lärare från Finland, Norge och Danmark. Finland, Norge och Sverige har fast stationerade lärare vid kompetenscentra i respektive land.	x	x	x	x
FHTE genomfört fem aktiviteter i form av kurser, möten.	x		x	x
Deltagande i <i>WG digital aided CAS</i>	x		x	x
Initial planeringskonferens <i>Nordic Artillery exercise</i>			x	
Marinen				
Planeringsmöten med Finland avseende <i>Swedish Finnish Amphibious Task Unit (SFATU)</i>			x	x
Deltagande i <i>Northern Coast</i> med 9 st fartyg varav 4 Visby-korvetter.	x	x	x	
SWEFINEX tillsammans med 2 FI enheter utgjorde B-styrka i FVÖ-14.	x	x	x	x

Exempel på beskrivna effekter i samarbetet	Kostnadsbesparing	Operativ-effekt	Ökad kompetens	Redundans
Samövning vid ledningsträningsövning <i>DYNAMIC MOVE 2014</i>		x	x	
Elever i utbildning vid norska Minvapnets Skola.	x		x	
Samgruppering av nordisk taktisk stab på HMS Trossö.	x		x	
Utbyte stridsteknik mellan finska och svenska förband och <i>Mine Warfare Center (MWDC)</i>		x	x	
Möte avseende marin logistik inom ramen för <i>Swedish Finnish Task Group (SFNTG)</i>			x	
Övning Västerhav samverkan mellan norska och svenska minröjningsfartyg i Oslofjorden		x	x	
Övning <i>OPEN SPIRIT</i> , minröjningsoperation med deltagande ur Sverige, Norge och Finland.		x	x	
Flygvapnet				
<i>Cross Border Training (CBT)</i> 30 tal flygpass med svenska, finska och norska enheter under 2014.	x	x	x	x
<i>Arctic Air Fighter Meet</i> har genomförts med förband ur Sverige, Norge och Finland baserade i Rovaniemi.		x	x	x
<i>Cold Response 14</i> : Svenskt deltagande med personal i <i>Control Report Center (CRC)</i> och högkvarteret i Reitan samt reciprokt mottagit norsk personal i CRC Hästveda.		x	x	x
Deltagit med svensk personal i danskt rörligt CRC under övning <i>NOBLE ARROW</i> i Frankrike.		x	x	
Utvecklingsmöte med danska <i>Air Control Wing</i> i Uppsala.			x	
Huvudplaneringskonferens för <i>ACE 15</i> med norskt, svenskt och finskt deltagande. Norge har ansvaret 2015.			x	
Fortsatt utbyte av luftlägessymboler mellan Norge och Sverige (<i>CAPDE</i>).		x	x	x
Danskt utbildningsbesök ur <i>Air Control Wing</i> vid CRC Hästveda.			x	
Deltagande i <i>NORECAS</i> studien.		x	x	
Ledning/Und				
Nordiskt språklärsseminarium vid FM Undsäck C syftande till erfarenhetsutbyte. Deltagare ur Danmark och Finland.		x	x	
Hemvärn				
22. Hvbat deltog i fältskjutning i Odense Danmark			x	
15 svenska hemvärnschefer har genomfört sammanlagt fyra chefskurser, två i Danmark och två i Norge. Reciprokt har nio norska och två danska hemvärnschefer genomfört chefskurser vid HvSS		x	x	
Skolor				
StrilS genomförde besök vid <i>Air Wing Training and Education</i> , Karup Danmark avseende utbyte av information avseende kurser, metoder och pedagogik.	x		x	
Flygskolan deltog med 6 flygplan i finska flygskolans övning <i>FINAL 2014</i> vid Kauhava.			x	x
SSS har deltagit i studiebesök och kadettbal i respektive Norge, Danmark och Finland, reciprok utbyte.			x	
SSS deltar med marina kadetter i Nordiskt marinkadettmöte (<i>NOCA</i>) roterande värdskap mellan Sverige, Finland, Norge och Danmark sedan 1948.			x	
SSS och MHS H deltar i <i>SKANFORUM</i> , nätverk för forskning och utveckling av militärt ledarskap. Roterande värdskap mellan Sverige, Norge och Danmark.			x	x
Sjölivräddning för svenska kadetter i Danmark Fredrikshamn i en anläggning vi saknar i Sverige.	x		x	x
Gemensam minkurs för OF 2 ur SS med Norge i Bergen.			x	x
Samarbete avseende dykeri. Försvarsmakten har skickat personal till Norge och Danmark.	x		x	x
Försvarsmakten DNC har deltagit i undervattenskonstruktion i Danmark.	x		x	
Försvarsmakten DNC har deltagit i dykledarutbildning i Danmark.	x		x	
Försvarsmakten DNC verifiering av TRIMAX dyktabeller i Danmark.			x	x
Utbyte av erfarenheter och information avseende haverier och dykolyckor.			x	
Utbyte av erfarenheter avseende dyksystem OMD 10 med Danmark.			x	
MHS H har inom uppdrag CIOR har genomfört möten avseende reservofficersutveckling. Man har även deltagit i mästerskap i mångkamp samt förberedelser för NM RO mångkamp.	x		x	

Exempel på beskrivna effekter i samarbetet	Kostnadsbesparing	Operativ-effekt	Ökad kompetens	Redundans
MHS H har inom uppdrag OR systemutveckling besökt Markstridsskolan och Logistikskolan i Finland.			x	
MHS K har haft utbyte i form av kadettbal med Finland, Norge och Danmark reciprokt.			x	
MHS K deltar i <i>Nordic Military Sport Leaders Conference</i> med syfte till utbyte av erfarenheter om idrott, utbildning och forskning.				
Nordiska militära mästerskap.			x	
MSS har haft sju norska elever på kompanieffektkursen. Reciprokt utbyte.			x	
LSS har genomfört NBG slutövning <i>JOINT ACTION 14</i> .		x	x	
Centrum				
SWEDEC har haft utbildningsutbyte med <i>Forsvarets Ammunitions och EOD Skole</i> (FAES) i Norge.			x	
FAES besökte SWEDEC för att utbyta erfarenheter om robotar.			x	
<i>SWEDEC EOD Exercise</i> (SEE 2014) hade besök från FAES Norge.			x	
FörmedC har haft utbyte med Danmark avseende utbildningsstöd, utveckling och erfarenhetsutbyte inom ramen för BATLS.		x	x	
FörmedC har utbyte med Danmark genom försvarsspsykiatrikern.			x	x
FörmedC har deltagit som observatörer i krigskirurgikurs i Norge.		x	x	
FörmedC deltog i kurs <i>MEDEVAC Coordinator</i> (PECC) vid FSAN i Norge.			x	x

Tabell 32. Aktiviteter och bedömda effekter inom NORDEFCO

Materieluppföljning

RB p 4 *Försvarmakten ska särskilt redovisa de större materieförsörjningsprojekt som bedöms påverka istandsättandet av insatsorganisationen samt vilka åtgärder myndigheten föreslår i syfte att hantera detta.*

RB p 16 *Försvarmakten ska i samband med budgetunderlaget för 2015, i samverkan med Försvarets materielverk, redovisa en uppföljning av pågående anskaffningsprojekt. Motsvarande resultatredovisning för 2014, och därefter, ska redovisas i samband med myndighetens årsredovisning. Redovisningen ska innehålla en konsekvensanalys och avvikelser i förhållande till redovisningen för 2012 ska särskilt kommenteras. Anskaffningsobjekt som slutlevererats till Försvarmakten under året ska slutredovisas.*

Redovisningen ska inkludera:

- *anskaffningsobjektets placering i insatsorganisationen, tidpunkt för planerad driftsättning och en övergripande systembeskrivning,*
- *en prislägesjusterad finansiell uppföljning mot den beslutade utgiftsramen samt*
- *väsentliga avvikelser i exempelvis kvalitet, kvantitet och leveransläge jämfört med den planering som låg till grund för regeringens anskaffningsbeslut. (Vilka anskaffningsobjekt som ska omfattas framgår av regleringsbrev)*

Försvarmakten ska jämlikt regleringsbrevet för budgetåret 2014 avseende Försvarmakten återredovisa specificerade anskaffningsobjekt. Samtliga objekt omfattas av att Försvarmakten har gjort en hemställan till regeringen om att få beställa dem samt att regeringen har beslutat om att så får ske.

Denna redovisning baseras på det i BU 15²² inlämnade underlaget och beskriver händelser under 2014 som påverkat objekten och görs i en version som endast innehåller öppen information.

Redovisningarna är uppbyggda på följande sätt:

- *Resultatredovisning 2014*- Kortfattad redovisning av objektets status avseende ex. eventuella leveranser, om objektet har beställts under året eller när det planeras att beställas. Avvikelse som inträffat under 2014, exempelvis omplanerad driftsättning, redovisas här.
- *Finansiell redovisning* – Redovisning av hur stora belopp som belastat anslaget 6.1:3 (Stridsledningscentral anslaget 6.1:4). Prisbilden är uppräknad till prisläge 2014, dock är tidigare utfall redovisade i dåvarande prisläge.

Grunderna för redovisningarna är framtagna i samverkan med FMV och bygger på enskilda alternativt grupper av beställningar för tidpunkten den sista december 2014.

Resultatredovisning

Anskaffningsobjekt	Resultat	Avvikelse	Förändring
Artillerisystem 08 (Archer)	Norge har skriftligen 2014-01-14 via Forsvarets logistikorganisation (FLO) meddelat att man vill säga upp avtalet gällande samarbetet med Archer och avbeställa sina 24 pjäser. Norge vill ha ett fortsatt samarbete med Sverige inom ramen för MoU Indirekt Eld.	Det avbrutna samarbetet med Norge gör att det i dagsläget svårt att överblicka vilka konsekvenser detta har fått för projektet. Detta gäller främst tidsförhållanden för olika leveranser samt livscykelkostnader.	Förändringar i planerad driftsättning: Det råder en divergens mellan avtalad tidplan och en verklig tidplan för projektet. Projektets bedömning om leverans till Försvarsmakten är: <ul style="list-style-type: none"> • För serie om fyra pjäser är levererad till A 9 2013-10-18. Överenskommelse om användning är tecknad under FMV säkerhetsansvar • Seriepjäs tidigast hösten 2015 • Serie ammunitions-hanteringsfordon tidigast hösten 2015
Bandvagn 410	Under 2014 har 19 st fordon i olika konfigurationer levererats till Försvarsmakten.		
Pansarterrängbil 360	Under 2014 har 109 st fordon i olika konfigurationer överlämnats till Försvarsmakten.		
Radarjaktrobot METEOR	Följer leveransplan.		
Helikopter 14	Under 2014 har 4 st Hkp 14 levererats till Försvarsmakten. Ny leveransplan har framarbetats under 2014 för resterande Hkp 14.		
Helikopter 16	Under 2014 har FMV påbörjat förberedelser inför leverans av extra materiel till Hkp 16-systemet i enlighet med plan.		
Korvett typ Visby	Under 2014 har en korvett typ Visby levererats i version 5 (4 av 5 är därmed levererade).		
Nästa generations ubåt (NGU)	Under 2014 har objektet NGU varit föremål för omarbetning då en ny industrilösning tog form. Ny hemställan om bemyndigande att anskaffa NGU är inskickad till Regeringskansliet/Försvarsdepartementet under 2014. Pågående uppdrag är under avslutning och Försvarsmakten avser slutredovisa uppdraget under 2015.		
HTM ubåt typ GOTLAND	Under 2014 har objektet HTM GTD varit föremål för omarbetning, då en ny industrilösning tog form. Regeringen tog under december 2014 beslut om ett nytt HTM ubåt typ Gotland-uppdrag. Försvarsmakten har lagt beställning hos FMV på det nya uppdraget under 2014 efter regeringens nya beslut. Det gamla uppdraget är under avslutning och Försvarsmakten avser slutredovisa uppdraget under 2015.	Förändrad tidpunkt för driftsättning. Systemet är planerat för slutleverans under 2019 med slutredovisning av projektet under 2020. Parallellt med leveranser sker driftsättning.	

Anskaffningsobjekt	Resultat	Avvikelse	Förändring
Ersättning av lätt torped	Projektet har försenats ytterligare, dock har förprojektningen inför uppdraget fortlöpt under 2014. Under 2014 har industrin inkommit med offert utifrån vilket FMV har kunnat offerera Försvarmakten i slutet av 2014.	Förändrad tidpunkt för driftsättning till 2022-23. Planeringen bygger på en slutleverans under år 2023.	
Insatsförmåga luftvärn	Leverans av robotar påbörjad 2014.	Försvarmakten har beslutat att ändra inriktningen vad avser sensorer inom insatsförmåga luftvärn så att PS 90 ersätts med PS 91.	
Stridsflygplan JAS 39 E	Uppdraget Utveckling JAS 39 E har omförhandlats under året med anledning av Ändring av regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Försvarmakten, 2014-12-11. Totalbelopp och årsvis utfall har ändrats för att hantera den uteblivna affären med Schweiz, verksamhet och tidplan avseende utveckling har inte förändrats.	Driftsättning av materielsystemet är förskjutet från 2018 till 2019. Plan för operativa divisioner kvarliggjer med första division 2023 och sista division 2025.	
Halvtidsmodifiering av dykarsfartyg typ Spårö	Projektet har försenats cirka ett år, i huvudsak kopplat till en ny industrilösning under 2014.		
Anskaffning av skyddsmateriel (CBRN-materiel 13-16)	Försvarmakten har under 2014 fått leverans av 12 000 st C-stridsdräkt 12, 12 000 st skyddsmaskväska 90C, 4 000 st varningsinstrument och 30 st tillpassningstestare samt instruktionsböcker.		
Informationsinfrastruktur	Under 2014 har endast förberedelser inför kommande beställning skett.		
Satellitkommunikation	Under 2014 har endast förberedelser inför kommande beställning skett.		
Uppgradering av stridsbåtar	Under 2014 har endast förberedelser inför kommande beställning skett. Planerad beställning framflyttad ett år till 2015.		
Uppgradering av stridsvagn 122	Under 2014 har det pågått offertframtagningsarbete.	Ny plan för placering i insatsorganisationen avseende RENO Strv 122 genomförs under 2015.	Driftsättning av renoverade fordon är planerad till perioden 2017 – 2020.
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, KomNOD)	Under hösten 2014 har "Ansk SLB etapp 2" beställts, med första planerade utfall 2015 och leveranser 2015-2017. I och med att "Ansk SLB etapp 2" försenades, ändrades tidpunkten för "Ansk SLB etapp3" så att insändande av hemställan avses ske 2016. "Ansk KomNod steg 2 14-16" beställdes våren 2014. Första planerade utfall 2015 och leveranser 2015-2017. Beställning av "Ansk GTRS 14-18" har förskjutits till 2015 med anledning av att ekonomin skjutits bortåt i tiden för att inrymma andra materielprojekt enligt LEDS beslut. Planerade leveranser 2017-2020.		
Stridsledningscentral	Under 2014 har det genomförts vidmakthållande i enlighet med plan.		
Materiel till Telekrigsbataljonen	Objektet beställdes hösten 2014. Leveransplanen är förskjutet ett år i starten och utdragen tre år i tid. Första materielleveranser planeras 2017 och slutlig leverans planeras till 2020.		
Anskaffning lastbilar	Anskaffningsförfarandet följer den efterhand justerade planen.		
Mörkerstridsutrustning för grupp/pluton	Uppdraget har under året (efter beslut att flytta fram uppdraget, beskrivet under punkten avvikelser) sammanslagits med anskaffningen av mörkerstridsutrustning soldat, då dessa sammanfaller i tid. Detta har genomförts i syfte att rationalisera beställningarna i enlighet med den omdaning som är under genomförande i Försvarmaktens uppbyggnad av mörkerstridsförmåga på grupp- och plutonsnivå förskjuts framåt tre år.		.
Mörkerstridsutrustning:	Fram till 2021 kommer grupper och plutoner att använda befintlig mörkerstridsutrustning med befintliga aktiva metoder för att belysa stridsfältet.		Ny preliminär planerad driftsättning.
• Lätt IRV-sikte			2019-2021
• Medeltungt IRV-sikte			2019-2021
• Tungt IRV-sikte			2019-2021

Anskaffningsobjekt	Resultat	Avvikelse	Förändring
• Laseravståndsinstrument			2018-2019
• IRV-kikare/kamera för observation på långa avstånd			2019-2020
Anpassning telekom ledningsplats	Uppdraget beställdes sent 2014 och följer den utsträckt tidsplan som angavs i BU15.		
Spaningsfartyg	Uppdraget har försenats ytterligare ett år med anledning av ny industrilösning (leverantör till FMV). Den av regeringen beslutade tilläggsekonomi har under året inarbetats i huvuduppdraget i syfte att redovisa det som en helhet när leverans har skett.	Omförhandling av uppdraget har skett i samband med inarbetande av tilläggsekonomi. Omförhandlingen innebär en avvikelse från redovisad tidsplan i kompletterade hemställan så tillvida att leverans sker med förskjutning ett år. Konsekvensen är att nuvarande fartyg, HMS Orion, vidmakthålls ytterligare en säsong.	

Tabell 33. Resultatredovisning per anskaffningsobjekt

Finansiell redovisning

Anskaffningsobjekt	Anslag	Utfall		Kommentar
		2014	Före 2014	
Artillerisystem 08 (Archer)	1:3	0	1 210 231	
Bandvagn 410	1:3	268 429	420 877	
Pansarterrängbil 360	1:3	2 359 640	1 004 454	
Radarjaktrobot METEOR	1:3			Projektets plan och ekonomisk ram följs.
Helikopter 14	1:3	693 388	4 301 433	I BU 15 omfattade redovisningen av Hkp 14 även andra projekt knutna till hkp-systemet. Så är fallet även i denna redovisning. Nedan visas den huvudsakliga anskaffningsraden.
Anskaffning Helikopter 14	1:3	696 968	4 301 433	Ekonomi inom ramen för Riksdags- och regeringsbeslut.
Helikopter 16	1:3	12 315	2 721 145	I BU15 omfattade redovisningen av Hkp 16 även andra projekt knutna till hkp-systemet. Så är fallet även i denna redovisning. Nedan visas den huvudsakliga anskaffningen.
Anskaffning Helikopter 16	1:3	0	2 661 145	Ekonomi inom ramen för Riksdags- och regeringsbeslut.
Korvett typ Visby	1:3	99 031	10 537 699	
Nästa generations ubåt	1:3	94 000	171 057	
HTM ubåt typ GOTLAND	1:3	11	122 969	
Ersättning av lätt torped				Projektet är planerat att beställas tidigt under 2015.
Insatsförmåga luftvärn	1:3	25 833	0	Kopplat till objektet, men utom ramen för beslut, beställdes modifiering EldE 97 samt vidmakthållande av GBAD 1.0 under 2014. Inga utfall under 2014. Kompletteringsanskaffning robotar IRIS-T avses att beställas under 2015 (om regeringen fattar beslut om dylik anskaffning).
Stridsflygplan JAS 39 E	1:3	2 375 953	1 713 292	
Halvtidsmodifiering av dykarfartyg typ Spårö				Projektet är planerat att beställas under 2015.
Anskaffning av skyddsmateriel (CBRN-materiel 13-16)	1:3	75 531		
Informationsinfrastruktur				Projektet är planerat att beställas under 2015.

Anskaffningsobjekt	Anslag	Utfall		Kommentar
		2014	Före 2014	
Satellitkommunikation				Projektet är planerat att beställas under 2016.
Uppgradering av stridsbåtar				Projektet är planerat att beställas under 2015. Inget utfall under 2014.
Uppgradering av stridsvagn 122				Projektet är planerat att beställas under 2015.
Ledningsförmåga mark (SLB, GTRS, KomNOD)				Inget av uppdragen som omfattas av objektet har haft utfall 2014.
Stridsledningscentral	1:4	172 458		
Materiel till Telekrigsbataljonen				Inget utfall 2014.
Anskaffning lastbilar				Inget utfall 2014.
Mörkerstridsutrustning för grupp/pluton				Projektet är förskjutet i tid efter 2013 års avvägning och är planerat att beställas under 2018.
Anpassning telekom ledningsplats	1:3	6 000		
Spaningsfartyg	1:3	0	30 082	

Tabell 34. Finansiell redovisning per anskaffningsobjekt (Tkr)

Rationaliseringar och överföringar²³

Rationaliseringar och effektiviseringar

Försvarmakten ska i årsredovisningen redovisa vilken omfördelning av medel som under 2014 respektive 2015 skett från så kallad stödverksamhet till operativ verksamhet. Redovisningen ska omfatta minskningar och öökningar inom olika kostnadsslag.

RB 15 p 3.1
ersätter
RB 14 p 23
(bilaga 2)

Under 2014 har arbetet med rationaliseringar och effektiviseringar främst berört minskningar av löne- kostnader i enlighet med regeringsbeslut 5²⁴ samt effektiviseringar inom försvarets materiel- och logistik- försörjning i enlighet med regeringsbeslut 8²⁵.

I regeringsbeslut 5 den 14 mars 2013 fick Försvarmakten i uppgift att redovisa en planering som, med start 2014, från 2019 sänker myndighetens bedömda lönekostnader med 500 miljoner kronor. En planering som löser den ställda uppgiften har genomförts men resultatet leder till så stora operativa och produktionsmässiga konsekvenser att Försvarmakten starkt avråder från att genomföra den till fullo. I en komplettering till budgetunderlaget för 2015 föreslår därför Försvarmakten en organisationsstruktur (FM Org 18) med fler befattningar än genomförd planering och att lönekostnadsminskningen begränsas till 225 miljoner kronor.

Den 1 januari 2014 genomfördes en organisationsförändring inom Högkvarteret (HKV 14). Denna förändring omhändertog bland annat del av reduceringar inom ramen för regeringsbeslut 5 och del av verksamhets- övergångar inom ramen för regeringsbeslut 8.

Effektiviseringar inom försvarets materiel- och logistikförsörjning (regeringsbeslut 8) redovisas under rubriken Reformert och andra verksamhetsförändringar i Försvarmakten.

Avgifter till stödmyndigheter

Redovisningen ska vidare beskriva hur de avgifter som Försvarmakten betalar till de s.k. stödmyndigheterna har förändrats.

För stödmyndigheterna²⁶ FMV, FOI, FHS och TRM och FORTV, har avgifterna (kostnaderna) för varor och tjänster relativt 2011 förändrats enligt nedan.

Kostnadsutveckling (avgifter) Försvarmaktens stödmyndigheter relativt 2011

Myndighet	2014	2013	2012
FMV	7,7%	0,8%	-2,9%
FOI	-8,6%	-0,4%	1,8%
FHS	7,6%	3,7%	-4,2%
TRM	5,0%	2,8%	-5,7%
FortV	-1,8%	1,3%	3,3%

Tabell 35. Kostnadsutveckling Försvarmaktens stödmyndigheter

Källa: Statsredovisningssystem HERMES. Jämförelsen är i respektive års prisläge.

²³ Kostnader förknippade med förbandsreserven uppdelat per anslag redovisas i Bilaga 3

²⁴ Uppdrag till Försvarmakten angående personalförsörjning, regeringsbeslut 5, Fö2103/612/MFI, 2013-03-14

²⁵ Uppdrag att förbereda och genomföra överföring av viss verksamhet till Försvarets materielverk, regeringsbeslut 8, Fö2011/613/MFU (delvis), 2012-06-28

²⁶ Försvarmaktens främsta leverantörer av varor och tjänster mätt i kostnader och som varit berörda av regeringens beslut.

Övningsverksamhet och incidentberedskap

Andel förbandsanslaget

RB 15 p 3.1
ersätter RB 14
p 23 (bilaga 2)

Försvarmakten ska i årsredovisningen för 2014 respektive 2015 redovisa den del av anslag 1.1 Förbandsverksamhet och beredskap, undantaget lönekostnader²⁷, som avser övningsverksamhet. Kostnaderna ska särredovisas för vad som avser internationella övningar, större nationella övningar och övrig övningsverksamhet på generell förbandsnivå.

²⁷ Avses att exempelvis lön, fast tillägg och LKP inte ingår i övningskostnader men däremot de tillägg och merkostnader som direkt följer av övningsverksamheten ingår.

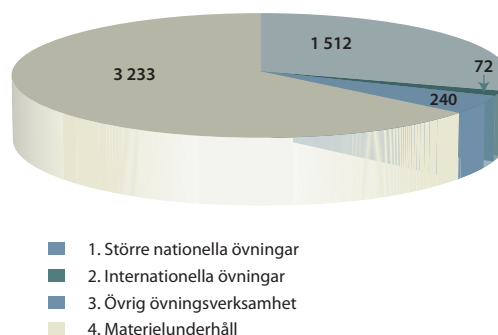
I tabell Betydande övningsverksamhet (avsnitt Uppbyggnad av insatsorganisation samt beredskap) redovisas ett antal större nationella och internationella övningar som genomförts under året. Vissa övningar genomfördes med flera olika deltagande stridskrafter och förmågor medan andra bidrog till ökad ledningsträning eller interoperabilitet.

För att kunna genomföra övningar med successivt ökande svårighetsgrad, som dessutom taktar med ökande personalvolym av framför allt tidvis tjänstgörande personal, krävs omfattande övning och utbildning från grupps nivå och uppåt. Denna övning och utbildning, som även inbegriper hemvärnet, ianspråktar en ansevärd mängd tid och resurser inklusive materielunderhållsproduktion under både uppbyggnads- såväl som vidmakthållandefasen av krigsförbandet. Kostnaden för övrig övningsverksamhet samt materielunderhåll utgör därför en stor del av den totala kostnaden för förbandsverksamhet och beredskap.

- Övningskostnader för större nationella övningar är kostnaden för övningarnas genomförande, materielunderhållskostnader

exkluderat

- Övningskostnader för internationella övningar är kostnaden vid övningarnas genomförande, materielunderhållskostnader exkluderat
- Kostnader för övrig övningsverksamhet på generell förbandsnivå inkluderar bl.a. övningsdygn, drivmedel, förbrukningsvaror, ammunition samt materielunderhållskostnader

Figur 5 Fördelning av övningskostnader (Mnkr)

Effekten av tillförda medel till anslag 1.1

RB 15 p 3.1
ersätter RB 14
p 23 (bilaga 2)

Myndigheten ska vidare särskilt redovisa hur de medel som från år 2014 och från år 2015 tillförs anslag 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap används för att öka övningsverksamhet, incidentberedskapen samt antal rekryterade och anställda. Inom ramen för detta ska myndigheten särskilt redovisa de vidtagna åtgärdernas effekt avseende att rekrytera, utbilda och behålla tidvis tjänstgörande personal.

Det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2009 var underfinansierat. Kostnadsökningen för att vidmakthålla och utveckla insatsorganisationen med högre beredskap och det nya personalförsörjningssystemet har varit högre än vad som förutsågs. De medel som tillfördes anslaget 1.1, dels genom regleringsbrevet 2014, dels genom ändring till regleringsbrevet under 2014 har därför varit en förutsättning för att kunna genomföra den verksamhet som beskrivs i årsredovisningens kapitel Uppbyggnad av

insatsorganisationen och beredskap och bilaga 2 Personalberättelse.

Ändringen till regleringsbrevet 2014 har särskilt finansierat verksamhet enligt nedanstående:

Tillförda medel har bl.a. möjliggjort ökad övningsverksamhet under det andra halvåret. Övningarna har skett stridskraftsvis såväl som i mer komplexa beredskapsövningar med flera deltagande strids-

krafter. Några övningar var inledningsvis inte planerade att genomföras medan andra har förlängts eller ökat i komplexitet med fler deltagande förband.

Flertalet övningar har skett i områdena Gotland, Mälardalen samt Östersjön, men bl.a. hemvärnet har övat i hela landet. Ett antal staber på olika nivåer har övats och lett verksamhet i ordinarie samt tilldelade geografiska områden, vilket ökat ledningsförmågan och terrängkännedom i olika delar av landet.

Några övningar som särskilt kan nämnas är amfibieförbandets tilltransport till och skarpskjutning på Gotland med stöd av sjö – och luftstridskrafter samt Gotlands hemvärn. Delar av det förrådsställda stridsvagnskompaniet på Gotland användes till skarpskjutning med, av flygvapnet ditflugen, personal ur olika arméförband.

I Mälardalsområdet har luftförsvarsövning samt säkrande och skyddande av vital infrastruktur genomförts med armé- och hemvärnsförband.

I Östersjön har mineringsövningar, luftförsvarsövningar, försvar av skärgårdsområden samt ökad verksamhet till sjöss bedrivits. Tillfällig basering av sjöstrids- och minröjningsförband har skett mer frekvent i södra skärgården och på Gotland.

Flygstridskrafterna har ökat sin verksamhet huvudsakligen i södra och mellersta Sverige samt över Östersjön och därigenom kunnat öva olika strids- och målläggesscenarion med armé- och marinstridskrafter. Baserings- och incidentberedskapen har skett mer framskjutet inklusive markpersonal.

Andra effekter som uppnåtts med de tillförda medlen är ökad materielunderhållsproduktion för att öka materielens tillgänglighet samt utbildning på vapensystem och fordon genomförts med ökad ambition.

Försvarsmakten har under året avdelat resurser och genomfört verksamhet syftande till att rekrytera, utbilda och behålla tidvis tjänstgörande personal. Den interna rörligheten mellan olika personalkategorier har bland annat påverkat årets underskridande av anställda GSS/T. Därutöver har ett otillräckligt antal av de GSS/K som slutat sin kontinuerliga anställning valt fortsatt engagemang som GSS/T.

Försvarsmakten har genomfört repetitionsutbildningar och krigsförbandsövningar med tidvis tjänstgörande personal med gott resultat. Generellt uppfattas den ökade övningsverksamheten positivt och det har delvis genomförts mer komplexa övningar vilket sannolikt bidragit till ökat intresse för fortsatt tjänstgöring.

Ökat informationsarbete mot såväl förband som målgrupp för tidvis tjänstgörande har bedrivits vilket syftar till att tydliggöra vad ett engagemang inom Försvarsmakten innebär. På sikt bedöms det ökade samarbetet med civila arbetsgivare ge resultat i form av en fungerande helhetslösning för individer som då kan kombinera en civil- och militär anställning.

Tillsyn av militär luftfart

RB p 20 *Försvarsmakten ska redovisa vidtagna åtgärder i delårsredovisningen och årsredovisningen.*

Inom myndigheten har såväl organisation som vissa bestämmelser gjorts om för att tydligare skilja på driftansvar och tillsynsansvar inom militär luftfart. Överbefälhavaren har utfärdat föreskrifter som ålägger produktionschefen driftansvaret och flygsäkerhetsinspektören tillsynsansvaret. Flygsäker-

hetsinspektören med den militära flyginspektionen organiserats direkt under Överbefälhavaren, helt oberoende från produktionschefen, och ingår inte längre i säkerhetsinspektionen. Överbefälhavaren har det yttersta ansvaret, men utövar själv ingen drift- eller tillsynsverksamhet.

Omlokalisering Järfälla Barkarby

RB p 21 *Försvarsmakten ska i delårsredovisningen och i årsredovisningen redovisa vidtagna åtgärder gällande planering, tidplan samt bedömda kostnader.*

Försvarsmakten har under 2014 påbörjat förberedelser för att kunna lämna Barkarby så att Fortifikationsverket kan överlämna fastigheten till Järfälla kommun senast den 31 december 2016. Viktigare vidtagna åtgärder under 2014 är inköp av tälthallar med inredning och entresolplan samt förberedelser för markarbeten. Försvarsmakten tar fram behovshandlingar och planerar för förhyrning alternativt inköp via Fortifikationsverket av en lagerlokal.

Försvarsmakten har fått indikation från Fortifikationsverket att Järfälla kommun och Stockholms Lokaltrafik vill ha tillgång till fastigheten tidigare. Försvarsmakten bedömer att det inte är möjligt överlämna fastigheten före den 31 december 2016 för att tillmötesgå dessa krav utan att ytterligare stora kostnader uppstår.

Under 2014 har ca 30 miljoner kronor använts för åtgärder enligt ovan vilket följer plan. De största kostnaderna utgörs av personal, hyra för mellanlagring, kostnader för återställning samt direktavskrivningar. Försvarsmakten planerar med en anslagsfinansiering för framtida kostnader.

Planerade kostnader framgår nedan:

Beräknade kostnader Järfälla - Barkarby

Mnkr	2014	2015	2016	2017	2018	2019-2026
Summa beräknade kostnader	30	28	28	21	41	91

Tabell 36. Kostnader omlokalisering Järfälla – Barkarby, 2014-2026

Särskild återrapportering avseende SSR verksamhet

Sammanfattning

I enlighet med separata regeringsbeslut har Försvarsmakten under 2014 lämnat stöd till säkerhetssektorreformverksamhet i Georgien, Moldavien, Ukraina, Bosnien och Hercegovina, Kosovo och Serbien, liksom till uppbyggnaden av den östafrikanska fredsstyrkan East African Standby Force (EASF). Verksamheten har innefattat sekundering av samverkans- och

utbildningspersonal, genomförande av seminarier samt utbildnings- och instruktörsutbyten, inte minst rörande resolution 1325: s roll vid genomförande av internationell insats. I enlighet med de olika regeringsbesluten har finansiella bidrag till internationella fonder utbetalats.

Sammanställning regeringsbeslut

Region	Regeringsbeslut	(Tkr)			Not
		Bemyndigande	Utfall	Över-, (-) under- (+) skridande	
Georgien	RB 7, Fö2014/950/SSP (2014-05-15)	1 200	589	611	
Moldavien	RB 7, Fö2014/950/SSP (2014-05-15)	300	6	294	1
Ukraina	RB 7, Fö2014/950/SSP (2014-05-15)	500	138	362	
Bosnien och Hercegovina	RB 8, Fö2014/653/MFI (2014-04-03)	400	24	376	
Kosovo	RB 7, 2014-03-13 Fö2014/504/MFI	11 400	8 502	2 898	
Serbien	RB 5, Fö2014/322/SSP (2014-02-20)	1 400	129	1 271	
EASF	RB 27, Fö2013/2296/MFI (2013-12-19)	5 200	4 507	693	
Summa		20 400	13 895	6 505	

Tabell 37. Regeringsbeslut avseende SSR verksamhet, ram samt utfall

1. Totalt utfall uppgår till 157,3 tkr, varav 151,3 tkr felaktigt belastat utgiftsområde 5 anslag 1:2 istället för utgiftsområde 6 anslag 1:2.2, där själva finansieringen av SSR-verksamheten sker. I ovan tabell ingår enbart utfall för utgiftsområde 6 anslag 1:2.2 (ingår i utfall rad SSR, verksamhet i tabell 19). Se vidare not 1 tabell 23 Ekonomiskt utfall per insats utgiftsområde 5 anslag 1:2.

Georgien, Moldavien och Ukraina

Stöden till länderna omfattade under året erfarenhetsutbyten mellan förband, enheter och skolor, kursverksamhet med fokus på bland annat internationell stabstjänst och 1325-frågor samt besök.

Förutom ovan och det som framgår av regeringsbeslut från den 15 maj 2014 har Försvarsmakten genomfört stöd till ammunitionsröjningsprojektet vid en ammunitionsdepå i Skra i Georgien, en depå som förstördes av Ryssland 2008. Stödet koordineras med *Nato Trust Fund Georgia IV EOD Clearance* i Skra.

Bosnien och Hercegovina

Måluppfyllnaden av de för 2014 inplanerade aktiviteterna har i det närmaste varit hundra procentig. Verksamheten har i huvudsak inbegripit utbildnings- och instruktörsutbyten på stabstjänst- och genderområdet. Vidare har *Nordic Centre for Gender in Military Operations* (NCGM) under året bistått *Peace Support Operations Training Centre* (PSOTC) i Sarajevo att erhålla Nato-ackreditering för en av centrets genderkurser. Försvarsmakten har, tillsammans med Österrike och Schweiz, fortsatt deltagit i en utbildningsinsats för säker ammunitions- och vapenförrådshållning, som bedrivs inom ramen för ett av EUFOR ALTHEA: s *Mobile Training Teams* (MTT). Våren 2014 överlämnades den ammunitionsguide som Försvarsmakten uppdrogs att genom regeringsbeslut Fö2013/298/MFI ta fram under 2013.

Kosovo

Försvarsmakten har under 2014 lämnat stöd till Kosovos säkerhetsstrukturer genom sekundering av åtta befattningar vid: *Nato Advisory Team* (NAT) tjänstgörande i *Ministry for Kosovo Security Force* (tre rådgivare); *Nato Liaison and Advisory Team* (NLAT) tjänstgörande i *Kosovo Security Force Operational Support Brigade* (en rådgivare); högkvarteret för Natos Kosovo Force (KFOR HQ, tre stabsofficerare) samt bemannat befattningen som svensk, militär samverkansofficer (MLO) till KFOR HQ grupperad vid den svenska ambassaden i Pristina. Ytterligare har Försvarsmakten lämnat finansiellt bidrag till Folke Bernadotteakademien (FBA) för sekundering av en rådgivare vid sekretariatet för Kosovos säkerhetsråd (eng. *Kosovo Security Council Secretariat*, KSCS).

Utöver detta har Försvarsmakten lämnat finansiella bidrag till diverse projekt inom ramen för de svenska SSR-rådgivarnas verksamhet. Här kan särskilt nämnas; stöd till: röjning av oexploderad ammunition sedan kriget 1999; planering och projektering av en kosovansk *Search And Rescue*-utbildningsanläggning; infrastrukturstöd till etniskt minoritetsområde. Vidare har utbildningsinsatser på dessas tjänstgöringsställen omfattande bl.a. engelskautbildning på nybörjar- till avancerad nivå, deltagande i såväl FBA SSR-kurs som i längre analys- och rapporteringskurs genomförts. Viss planerad verksamhet har ej kunnat genomföras då lokala beslut har låtit vänta på sig till följd av den kosovanska regeringskrisen juni-december.

Serbien

Året har präglats av en lägre bilateral aktivitet än planerat, resulterandes i ett underutnyttjande av anslagna medel. Detta förklaras framförallt av ett fördröjt/inställt genomförande av i Sverige inplanerade utbildningsinsatser. Fokus för 2014 års SSR-stöd har legat på aktiviteter syftandes till att anpassa den serbiska försvarsmakten till internationell standard och öka dess interoperabilitet. Verksamheten har bland annat innefattat utbildningsutbyten med tonvikt på internationell stabstjänst och gender, samt svenskt expertstöd rörande EU:s stridsgrupper och ekonomisk planering och uppföljning.

I syfte att överenskomma aktiviteter inom ramen för 2015 års SSR-stöd genomfördes i november 2014 ett uppföljnings- och planeringsmöte med det serbiska försvarsdepartementet och den serbiska generalstaben i Belgrad. De inplanerade aktiviteterna innebär en halvering av antalet aktiviteter jämfört med 2014, vilket ligger väl i linje med Försvarsmaktens ambition att skifta SSR-stödet mot ett mer renodlat mentorskap. Denna ambition, liksom dess inverkan på Försvarsmaktens disponering av 2015 års samlade SSR- anslag, är avstämd med Försvarsdepartementet.

East African Standby Force (EASF)

Det fortsatta stödet till uppbyggnaden av den östafrikanska fredsstyrkan EASF har bland annat skett genom placering av en samverkansofficer vid EASF:s sekretariat i Nairobi, vilket utgör del av *Nordic Advisory and Coordination Staff* (NACS), liksom genom kursverksamhet.

Den av NACS/Sverige genomförda verksamheten har medverkat till att EASF tagit ytterligare steg mot att under 2015 uppnå full operativ förmåga. Nordens och Sveriges kunskaper och erfarenheter att med begränsade resurser delta i såväl FN- som EU- och Nato-ledda insatser gör oss till en särskilt värdefull och uppskattad partner på kapacitetsuppbyggnadsområdet.

FINANSIELL REDOVISNING

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

Väsentliga uppgifter	2014	2013	2012	2011	2010	Not
Beviljad låneram	3 690 000	3 485 000	3 400 000	3 400 000	3 300 000	
Utnyttjad låneram vid årets slut	3 191 813	3 127 175	3 047 225	3 226 743	2 587 164	
Beviljade kontokrediter hos Riksgäldskontoret	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 500 000	2 443 000	
Maximalt utnyttjade kontokrediter	1 148 901	0	0	257 231	0	
Räntekostnader på räntekonto	467	0	0	0	0	
Ränteintäkter på räntekonto	5 879	36 834	64 029	59 077	24 558	
Avgiftsintäkter, beräknat belopp i regleringsbrev	-	-	-	975 000	725 000	1
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar	1 388 660	1 482 367	1 353 971	1 395 763	1 182 879	2
Anslagsavräkning anslagen 1:1 och 1:2	24 455 122	24 161 070	23 504 925	22 589 087	22 794 245	
Anslagsavräkning anslagen 1:3, 1:4 och 1:5	18 055 275	15 909 974	16 461 325	16 199 176	17 543 674	
Beviljad anslagskredit	1 384 298	1 380 672	1 368 551	1 354 821	1 372 414	3
Utnyttjad anslagskredit	8 228	327 744	280 232	38 449	0	4
Summa utgående reservationer	0	0	0	0	0	
Summa utgående anslagssparande	550 506	1 091 384	993 482	1 507 281	909 516	5
Summa tilldelade bemyndiganden	91 500 000	96 200 000	62 500 000	59 900 000	55 100 000	6
Totalt gjorda åtaganden	78 133 097	78 808 339	43 397 338	47 096 144	52 268 059	7
Antalet årsarbetskrafter	18 678	18 159	19 512	19 557	17 297	
Medelantalet anställda	20 680	19 983	20 348	20 338	17 764	
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 899	1 949	1 784	1 745	1 994	
Driftkostnad	35 465 032	35 393 790	34 803 442	34 125 024	34 484 943	
Årets kapitalförändring	-9 348 965	-9 652 391	-7 466 781	-6 475 253	-6 664 720	
Balanserad kapitalförändring	361	1 435	6 022	6 022	6 022	

- Det finns inget beräknat belopp angivet i regleringsbrevet för 2014.
- I avgiftsintäkter som myndigheten disponerar ingår intäkter av avgifter som tagits ut med stöd av 4§ avgiftsförordningen (1992:191) med 268 278 tkr.
- Beviljad anslagskredit avser anslagen 1:1, 1:2, 1:3, 1:4 och 1:5. Fördelningen framgår av "Anslagsredovisning - Finansiella villkor".
- Utnyttjad anslagskredit avser anslaget 1:5. Fördelningen framgår av "Anslagsredovisning - Redovisning mot anslag" och "Anslagsredovisning - Finansiella villkor".
- Utgående anslagssparande avser anslagen 1:1, 1:2, 1:3, 1:4 och UD-anslag 1:2 ap.1. Fördelningen framgår av "Anslagsredovisning - Redovisning mot anslag".
- Summa tilldelade bemyndiganden avser beställningsbemyndiganden för anslagen 1:3 och 1:4. Fördelningen framgår av "Anslagsredovisning - Redovisning av beställningsbemyndigande".
- Totalt gjorda åtaganden avser beställningsbemyndiganden för anslagen 1:3 och 1:4. Fördelningen framgår av "Anslagsredovisning - Redovisning av beställningsbemyndigande".

Resultaträkning

Belopp (tkr)	2014	2013	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	33 101 659	32 391 579	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 388 660	1 482 367	2
Intäkter av bidrag	9 982	15 710	3
Finansiella intäkter	12 420	49 459	4
Summa Verksamhetens intäkter	34 512 721	33 939 115	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-12 494 559	-12 570 087	5
Kostnader för lokaler	-2 350 866	-2 527 703	6
Övriga driftkostnader	-20 619 607	-20 296 000	7
Finansiella kostnader	-32 542	-48 338	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-8 363 976	-8 148 304	9
Summa Verksamhetens kostnader	-43 861 550	-43 590 432	
Verksamhetsutfall	-9 348 829	-9 651 317	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	591	-998	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-727	-76	
Saldo	-136	-1 074	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	106 980	55 152	
Lämnade bidrag	-106 980	-55 152	11
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-9 348 965	-9 652 391	12

Balansräkning

Tillgångar (tkr)	Utgående balans 2014-12-31	Utgående balans 2013-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	1 430 190	1 320 719	13
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	0	0	13
Summa Immateriella anläggningstillgångar	1 430 190	1 320 719	
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	269 105	265 118	14
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 407 391	1 464 466	14
Pågående nyanläggningar	111 982	109 443	14
Beredskapstillgångar	93 061 752	93 121 519	15
Summa Materiella anläggningstillgångar	94 850 230	94 960 546	
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	398 752	383 056	16
Pågående arbeten	0	35 336	17
Summa Varulager m.m.	398 752	418 392	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	63 541	87 814	
Fordringar hos andra myndigheter	547 694	634 969	18
Övriga kortfristiga fordringar	23 027	16 425	19
Summa Kortfristiga fordringar	634 262	739 208	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	114 333	75 684	20
Upplupna bidragsintäkter	1 621	4 048	21
Övriga upplupna intäkter	32 027	12 854	22
Summa Periodavgränsningsposter	147 981	92 586	
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	700 773	1 512 828	23
Summa Avräkning med statsverket	700 773	1 512 828	
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	7 189 003	3 611 833	24
Kassa och bank	8 429	5 851	
Summa Kassa och bank	7 197 432	3 617 684	
Summa Tillgångar	105 359 620	102 661 963	

Kapital och Skulder (tkr)	Utgående balans 2014-12-31	Utgående balans 2013-12-31	Not
Myndighetskapital			25
Statskapital	102 419 601	102 781 857	26
Balanserad kapitalförändring	361	1 435	27
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-9 348 965	-9 652 391	
Summa Myndighetskapital	93 070 997	93 130 901	
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	300 570	452 878	28
Övriga avsättningar	529 846	625 586	29
Summa Avsättningar	830 416	1 078 464	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	3 191 813	3 127 175	30
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	5 428 184	2 759 111	31
Leverantörsskulder	835 490	658 626	
Övriga kortfristiga skulder	200 162	268 136	32
Summa Skulder m.m.	9 655 649	6 813 048	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	1 802 290	1 634 617	33
Oförbrukade bidrag	268	0	34
Övriga förutbetalda intäkter	0	4 933	35
Summa Periodavgränsningsposter	1 802 558	1 639 550	
Summa Kapital och Skulder	105 359 620	102 661 963	

Ansvarsförbindelser
Övriga ansvarsförbindelser

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Not	Ingående överförings- belopp	Årets till- delning enligt regle- rings- brev	Omdis- pone- rade anslags- belopp	Utnytt- jad del av medgi- vet över- skridan- de	Indrag- ning	Totalt dispo- nibelt belopp	Utgifter	Inkom- ster	Saldo	
Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6											
1:1.1	Förbandsverksamhet och beredskap	37	-218 990	23 211 825	11 179		-50	23 003 964	-24 046 233	1 290 700	248 431
1:1.4	Militära underrättel- se- och säkerhets- tjänsten	37	11 179	731 490	-11 179			731 490	-727 495		3 995
1:2.1	Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	37	1 065 612	1 159 628	-81 600		-1 065 612	1 078 028	-869 926	10 815	218 917
1:2.2	Försvarsmaktens övriga insatser inter- nationellt	37	0	68 000	81 600			149 600	-112 984	1	36 617
1:3.1	Anskaffning av mate- riel och anläggningar	37	13 636	10 856 194				10 869 830	-10 863 796		6 034
1:4.1	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anlägg- ningar	37	-105 053	6 704 249				6 599 196	-6 673 695	109 479	34 980
1:5.1	Forskning och teknik- utveckling	37	-3 701	622 736				619 035	-627 263		-8 228
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5											
1:2.1	Freds- och säkerhets- främjande verksam- het (UD)	37	957	73 700	-9 000		-957	64 700	-63 236	68	1 532
S:a			763 640	43 427 822	-9 000		-1 066 619	43 115 843	-43 984 628	1 411 063	542 278

Redovisning mot inkomsttitel (tkr)

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
4525 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor		727

Redovisning av beställningsbemyndigande (tkr)

Anslag		Not	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år ¹⁾				
				2014	2014	2015	2016	2017	2018	Efter 2018
1:3.1	Anskaffning av materiel och anläggningar	38	72 700 000	63 460 665	62 587 861	9 260 000	7 790 000	6 349 000	5 410 000	33 778 861
1:4.1	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	38	18 800 000	15 347 674	15 545 236	5 870 000	5 470 000	2 560 000	1 380 000	265 236

1. Fördelningen avser utestående åtaganden uppdelade på de år när infrianden (redovisning mot anslag) beräknas ske. Beräkningen är gjord med hänsyn tagen till de prognoser för leveranser (infrianden) som respektive leverantör lämnar Försvarsmakten. I princip baseras beräkningen på historik/statistik avseende leveranssäkerhet med justering för av leverantören meddelade särskilda uppdragsvisa förseningar som inte omhändertagits genom ändring av avtal vid prognostillfället.

Andra åtaganden (tkr)

Åtagandena avser tjänster inom forskning och studier (anslag 1:5). Det som beställs tillförs inte insatsorganisationen utan används för forskning och studier. I flera fall avser åtagandet löpande, årligt återkommande, uppdrag som av administrativa skäl beställs för flera år i taget. Nedan framgår summan av gällande beställningar för denna typ av åtaganden.

Åtaganden FoT- verksamhet	2015	2016	2017-2020	Totalt
Försvarets Materielverk	193 743	121 690	37 278	352 711
Kungliga tekniska högskolan	10 859	0	0	10 859
Karolinska institutet	10 400	9 400	9 400	29 200

Finansiella villkor (tkr)

Anslag	Anslagskredit	Anslagsbehållning som disponeras 2014	Indrag av anslagsbelopp	Utnyttjat	Överdrag
Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6					
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	689 995	3 %	50	0	0
1:1.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten	21 345	3 %	0	0	0
1:2.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	187 463	0	0	0	0
1:2.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt	0	0	0	0	0
1:3.1 Anskaffning av materiel och anläggningar	265 686	3 %	0	0	0
1:4.1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	201 127	3 %	0	0	0
1:5.1 Forskning och teknikutveckling	18 682	3 %	0	8 228	0
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5					
1:2.1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD)	1 531	Inget	0	0	0

Redovisning av utfall mot villkor i regleringsbrev och regeringsbeslut för 2014 (kr)

Nr	Villkor för anslag	Utfall
Anslag inom Försvarsdepartementets utgiftsområde nr 6		
	1:1 ap.1 Förbandsverksamhet och beredskap	
4	Högst 2 500 000 kronor får användas till stöd för utländskt deltagande vid PFF-aktiviteter samt aktiviteter i andan av PFF och motsvarande i Sverige och utlandet.	668 043
5	Högst 92 000 000 kronor får användas för uppdragssättning till de frivilliga försvarsorganisationerna för deras utbildningsverksamhet, inklusive ungdomsverksamhet. Ersättningen ska i högre grad än tidigare gå till uppdrag som stöder Försvarsmaktens personalförsörjning.	92 000 000
6	Högst 45 400 000 kronor får användas till organisationsstöd enligt 5§ förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet. Organisationsstödet ska ges i form av organisationsbidrag och verksamhetsbidrag. Verksamhetsbidraget ska bidra till organisationernas förmåga att ta emot och genomföra uppdrag och leverera efterfrågad resurs, vilket innebär administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt verksamhetsutveckling. Av dessa medel får högst 1 700 000 kronor användas för bidrag till Försvarets civila idrottsförbund och till vissa militära tidskrifter.	45 384 000 1 684 000
7	Högst 37 000 000 kronor får användas till statsbidrag till frivilliga veteransoldat- och anhörigorganisationer för verksamhet som stödjer Försvarsmaktens personal före, under och efter tjänstgöring i internationella militära insatser samt anhöriga till sådan personal.	31 000 004
8	Högst 2 500 000 kronor får användas för generalläkarens tillsynsverksamhet exklusive lönekostnader. Erforderlig personal ska ställas till generalläkarens förfogande så att tillsynsuppgiften kan lösas enligt lag och andra föreskrifter.	1 302 932
9	Högst 500 000 kronor ska utbetalas till Geneva Center for Security Policy (GCSP).	500 000

Nr	Villkor för anslag	Utfall
10	Försvarsmakten får använda högst 37 572 500 kronor som abonnemangsavgift för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel. Beloppet ska betalas efter fakturering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.	37 572 500
11	Försvarsmakten får använda högst 54 238 410 kronor för grundavgiften för Strategic Airlift Interim Solution (SALIS).	54 461 149 ¹⁾
12	Högst 112 000 000 kronor får användas för att betala avgifter till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, varav 11 000 000 kronor avser beräknade kostnader för Totalförsvarets rekryteringsmyndighet kopplat till nytt rekryteringsstödsystem. Högst 91 000 000 kronor får användas för urval av rekryter för den grundläggande militära utbildningen.	102 697 329 14 166 360 ²⁾ 77 215 477
13	Högst 5 000 000 kronor får användas för förtroende- och säkerhetsskapande verksamhet i enlighet med bilaga 5.	3 353 799
	1:2 ap.1 Försvarsmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	
1	För respektive insats får Försvarsmakten använda högst följande belopp per insats (beloppen avser särutgifter):	
	ISAF	698 000 000
	MINUSMA	370 000 000
	Atalanta	7 000 000
	Övrigt	20 000 000
2	Försvarsmakten ska till Europeiska unionen (EU) inbetala belopp enligt de fakturor som kommer avseende både Sveriges nationella kostnader och Sveriges del av de gemensamma kostnaderna inom Athena. 30 000 000 kronor får betalas för Athena under 2014.	22 408 329
	1:2 ap.2 Försvarsmaktens övriga insatser internationellt	
2013/227	Försvarsmakten får placera officerare, till antalet motsvarande fem årsarbetskrafter, vid EU:s operativa högkvarter och styrkehögkvarter för EU:s insats i Somalia, Operation Atalanta. Placeringen får som längst pågå till och med den 31 december 2014. Försvarsmaktens kostnader för placeringen får uppgå till högst 6 000 000 kronor och ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	718 116
2014/1	Regeringen uppdrar åt Försvarsmakten att bidra med flygtransportstöd till FN:s insats i Sydsudan, United Nations Mission in the Republic of South Sudan, (UNMISS). I första hand ska stödet lämnas genom det multilaterala flygtransport-samarbetet SALIS. Vid behov får flygtransportstöd även lämnas genom inköp av flygtransporttjänst från en annan aktör eller genom uttag av flygtimmar inom samarbetet om strategiska flygtransporter, (SAC). Försvarsmaktens särkostnader för stödet ska med högst 11 000 000 kronor belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	2 684 440
2014/63	Regeringen uppdrar åt Försvarsmakten att under 2014 bidra till den fond som upprättats av Nato för finansiering av uppbyggnad av den afghanska armén (ANA Trust Fund). Försvarsmakten får använda högst 10 000 000 kronor för sitt bidrag till den nämnda fonden. Kostnaderna för verksamheten ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	10 000 000
2013/263	EUTM Somalia FM deltar och får placera 18 årsarbetskrafter i EU TM Somalia till stöd för den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor. Stödet får längst pågå till 2014-12-31. Försvarsmaktens kostnader för placeringen i EUTM under 2013 ska sammanlagt rymmas inom en ekonomisk ram om högst 20 800 000 kronor. Ytterligare tilldelning för infrastruktur camp 11 600 000 kronor.	30 022 724
2014/158	Försvarsmakten får delta med högst 15 årsarbetskrafter under högst 12 månader från det att rådet beslutat att förlänga Europeiska unionens militära insats för bidragande till utbildning av Malis försvarsmakt. (EUTM Mali). Försvarsmaktens kostnader för deltagandet ska med högst 14 400 000 kronor belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	11 094 174
2014/318	Försvarsmakten får placera tre officerare vid EU:s operativa högkvarter i Larissa, Grekland. Placeringen får som längst pågå till och med den 31 december 2014. Försvarsmaktens kostnader för placeringen får uppgå till högst 1 600 000 kronor och ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	544 373
2014/322	Regeringen uppdrar till Försvarsmakten att lämna stöd till säkerhetssektorsreformprojekt i Serbien 2014. Kostnaderna får uppgå till högst 1 400 000 kronor och ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	129 237
2014/492	Försvarsmakten får förlänga sitt stöd till EU:s insats i EUFOR RCA i Centralafrikanska republiken med strategiskt transportflyg. Stödet får användas för att transportera i insatsen deltagande länders personal och materiel som längst till och med den 31 december 2014. Medel finns sedan tidigare avsatta för Försvarsmaktens stöd till EUFOR RCA i enlighet med regeringsbeslut den 16 april 2014. (Fö2014/492). Inom denna ram får kostnaderna för stödet under perioden 1 juli - 31 december uppgå till maximalt 35 000 000 kronor och ska belasta utgiftsområde 6 1:2. Sveriges bidrag till strategiskt transportflyg till EUFOR RCA under perioden 20 april till 30 juni i enlighet med regeringsbeslut. Kostnaderna för Sveriges bidrag får uppgå till maximalt 70 000 000 kronor under 2014.	40 913 719
2014/504	Regeringen uppdrar till Försvarsmakten att lämna stöd till säkerhetsreformprojekt i Kosovo 2014. Försvarsmakten ska också lämna finansiellt bidrag till Folke Bernadotteakademien (FBA) för sekundering av en rådgivare vid sekretariatet för Kosovos säkerhetsråd. Försvarsmakten får använda högst 750 000 kronor för detta ändamål. Den totala kostnaden får uppgå till högst 11 400 000 kronor under 2014, varav maximalt 750 000 kronor får användas för stödet till FBA. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	8 502 023 437 599
2014/653	Regeringen uppdrar till Försvarsmakten att lämna stöd till säkerhetssektorsreformprojekt i Bosnien och Hercegovina 2014. Kostnaderna får uppgå till högst 400 000 kronor och ska belasta anslag 6.1:2.2.	24 387
2014/950	Regeringen uppdrar till Försvarsmakten att lämna stöd till säkerhetssektorsreformprojekt i Ukraina, Moldavien och Georgien 2014. Högst 500 000 kronor får användas för Försvarsmaktens samlade stöd till Ukraina Högst 300 000 kronor får användas för Försvarsmaktens samlade stöd till Moldavien Högst 1 200 000 kronor får användas för Försvarsmaktens samlade stöd till Georgien. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	138 342 6 079 589 078

Nr	Villkor för anslag	Utfall
2013/2296	EASF/Kenya, Sveriges del av det nordiska samarbetet i Kenya (NACS) och utbildnings- och träningsverksamhet för EASF. Försvarsmaktens kostnader för verksamheten ska rymmas inom en ekonomisk ram om 5 200 000 kr och belasta utgiftsområde 6 1:2.2.	4 506 911
	1:4 ap. 1 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	
2	Försvarsmakten ska efter rekvisition betala högst 422 000 kronor till Försvarets materielverk för tillsyn av efterlevnaden av förordningen (1993:1067) om elektromagnetisk kompatibilitet samt föreskrifter med stöd av förordningen.	422 000
	1:5 ap.1 Forskning och teknikutveckling	
1	Högst 15 000 000 kronor får användas för det strategiska samverkansprogrammet för flygteknisk forskning, i enlighet med de beslut som fattas inom ramen för programmet.	15 000 000
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5		
	1:2 ap. 1 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	
	Insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik	
	Försvarsmakten ska ställa personal till förfogande för insatser inom ramen för EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Av medlen får 8,4 miljoner kronor användas för personalbidrag inom ramen för GSFP till följande insatser:	3 617 715
	EU:s insats i Bosnien och Hercegovina (ALTHEA), minst 1,5 miljoner kronor.	3 617 715
	EU:s maritima insats vid Afrikas Horn (EUCAP Nestor), minst 1,0 miljoner kronor.	0
	EU:s insats för säkerhetssektorreform i Moldavien, minst 1,1 miljoner kronor.	0
	FN:s fredsbevarande insatser med flera	
	Försvarsmakten ska ställa personal till förfogande för FN:s fredsbevarande insatser och till andra insatser som specificeras nedan. Av medlen får 53,1 miljoner kronor användas för personalbidrag till följande:	53 692 586 ³⁾
	FN:s stabiliseringsinsats i Demokratiska republiken Kongo (MONUSCO), minst 6,7 miljoner kronor.	8 597 395
	FN:s insats i Sydsudan (UNMISS), minst 7,6 miljoner kronor.	9 622 187
	FN:s insats i Afghanistan (UNAMA), minst 1,5 miljoner kronor.	3 078 336
	FN:s militära observatörsgrupp i Indien och Pakistan (UNMOGIP), minst 7,0 miljoner kronor.	8 571 557
	FN:s kommission för stilleståndsovervakning i Mellanöstern (UNTSO), minst 8,8 miljoner kronor.	10 424 228
	Neutrala nationernas övervakningskommission i Korea (NNSC), minst 12,1 miljoner kronor.	13 398 883
	Insatsnära verksamhet	
	Av medlen får högst 2,5 miljoner kronor användas för annan insatsnära verksamhet i form av t.ex. insatsförberedande utbildning, samverkan mellan myndigheter, bidrag till internationella organisationers policy och metodutveckling eller annan internationell samverkan på insatsområdet, till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet.	2 535 301 ⁴⁾
	Försvarsmakten ska bidra till att förstärka kunskaperna i franska språket hos sådan utvald personal som avses för tjänstgöring i internationella krishanteringsinsatser där sådana kunskaper är nödvändiga. Försvarsmakten får avsätta högst 0,7 miljoner kronor för de merkostnader som denna utbildning skapar.	51 303

- 222 739 kr avser valutakursdifferens.
- Av utfallet består 13 608 000 kr av driftkostnader och avskrivningskostnader för Atlas sedan systemet driftsattes i april 2014. Resterande består av konsultkostnader.
- Insatser under året har planerats utifrån ursprungligt villkor. Nytt villkor i regleringsbrevsändring daterad 2014-12-11.
- Extra avgifter för administrativa kostnader, bl.a. kostnader för visum.

Finansieringsanalys

Belopp (tkr)	2014		2013		Not
Drift					
Kostnader		-34 423 587		-33 914 982	39
Finansiering av drift:					
Intäkter av anslag	33 101 659		32 391 579		
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 388 602		1 482 336		40
Intäkter av bidrag	9 982		15 710		
Övriga intäkter	12 420		49 459		
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		34 512 663		33 939 084	
Ökning (-) av lager		-15 696		-20 071	
Minskning (+) av beredskapsvaror i lager		350 266		366 529	
Minskning (+) av kortfristiga fordringar		84 751		-19 946	41
Ökning (+) av kortfristiga skulder		1 596 014		-1 506 232	42
Kassaflöde från/till drift		2 104 411		-1 155 618	
Investeringar					
Investeringar i materiella tillgångar	-9 638 053		-7 814 783		
Investeringar i immateriella tillgångar	-412 711		-473 923		
Summa investeringsutgifter		-10 050 764		-8 288 706	
Finansiering av investeringar:					
Lån från Riksgäldskontoret	765 806		922 362		
- amorteringar	-701 168		-842 412		
Ökning/minskning av statskapital med medel som erhållits från/tillförts statens budget	9 289 061		7 565 362		
Försäljning av anläggningstillgångar	171		164		
Överföring av anläggningstillgångar till annan myndighet	15 220		0		
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		9 369 090		7 645 476	
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		1 344 957		-1 344 359	
Kassaflöde från/till investeringar		663 283		-1 987 589	
Uppbördsverksamhet					
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	591		-998		
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	136		1 074		
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		727		76	
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-727		-76	
Kassaflöde från/till uppbördsverksamhet		0		0	
Transfereringsverksamhet					
Lämnade bidrag	-106 980		-55 152		
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-106 980		-55 152	
Finansiering av transfereringsverksamhet:					
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	106 980		55 152		
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		106 980		55 152	
Kassaflöde från/till transfereringsverksamhet		0		0	
Förändring av likvida medel		2 767 694		-3 143 207	
Specifikation av förändring av likvida medel					
Likvida medel vid årets början		5 130 512		8 273 719	
Ökning (+) av kassa och bank		2 578		625	
Ökning (+) av tillgodohavande RGK		3 577 170		-2 576 438	
Minskning (-) av avräkning med statsverket		-812 054		-567 394	
Summa förändring av likvida medel		2 767 694		-3 143 207	
Likvida medel vid årets slut		7 898 206		5 130 512	

Tilläggsupplysningar och noter

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp anges i tusen kronor (tkr) om inte annat anges särskilt.

Värdering av anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar består av programvaror, licenser och utveckling som är av väsentligt värde för verksamheten under kommande år. Programvaror och licenser aktiveras i de fall anskaffningsutgiften överstiger 25 tkr. Utveckling aktiveras om de sammanlagda utgifterna överstiger 1 000 tkr.

Avskrivningstider för immateriella anläggningstillgångar:

3 år	Licenser till dataprogram
3-5 år	Egenutvecklade IT-system

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

Materiella anläggningstillgångar

Alla anskaffningar (undantaget beredskapstillgångar) med en ekonomisk livslängd om minst tre år och ett anskaffningsvärde av minst 25 tkr redovisas som anläggningstillgång. På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning utifrån den bedömda ekonomiska livslängden.

Avskrivningstider för materiella anläggningstillgångar för verksamheten:

25 år	Fartyg och flygplan
15 år	Båtar
10 år	Verkstads- och tillverkningsutrustning, telefonväxlar, utbildningsanläggningar, simulatorer, tävlingsvapen, viss köksutrustning, tyngre transportmedel, förbättring på annans fastighet, datornät, stordatorer, möbler och inredning
5 år	Lätta transportmedel, kommunikationsmedel, minidator, kontorsapparater, djur och övrigt
3 år	Persondator med kringutrustning

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

Beredskapstillgångar

Förnödenheter för krigsändamål och beredskap, som har anskaffats för att klara landets behov vid kris och krig, definieras som beredskapstillgångar. Beredskapstillgångarna indelas i beredskapsinventarier och beredskapsvaror. Beredskapsinventarier skrivs av linjärt på anskaffningsvärdet i förhållande till den bedömda ekonomiska livslängden. För beredskapsinventarier är gränsen för aktivering 250 tkr.

Avskrivningstider för beredskapsinventarier:

15 år/25 år	Stridsfordon, fartyg, flygplan och helikoptrar (individredovisade materielsystem)
10 år	Modifiering av materiel
10 år/5 år/3 år	Övriga beredskapsinventarier

Avskrivningstiden kan i förekommande fall variera inom en anläggningsklass beroende på att individuella bedömningar gjorts i samråd med sakkunniga.

Beredskapsvaror i lager värderas enligt principer för lagerredovisning, trots att dessa ingår under rubriken anläggningstillgångar. Försvarsmakten tillämpar, för de lager som redovisas i system PRIO, först-in-först-ut-principen (FIFU). För de lager som ännu inte överförs till system PRIO beräknas anskaffningsvärdet enligt principen vägd genomsnittspriser.

Varulager

Varulager värderas huvudsakligen till anskaffningsvärde. För lager i PRIO samt drivmedel exkl. fartygsdiesel utgörs anskaffningsvärdet av genomsnittspriser.

Pågående arbeten

Från och med 2014 redovisas ej fakturerade intäkter som övriga upplupna intäkter i balansräkningen under posten "Periodavgränsningsposter" (tidigare redovisades ej fakturerade intäkter som pågående arbeten under posten "Varulager").

Fordringar

Fordringar värderas till det belopp som bedöms komma att inflyta.

Periodavgränsningsposter

Som periodavgränsningspost bokförs huvudsakligen belopp överstigande 50 tkr.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Tillgångar och skulder i utländsk valuta redovisas i bokslutet omräknade till balansdagskurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader.

Avsättningar

Avsättning för pensionsförpliktelser redovisas till det försäkringstekniska värdet av pensionsåtaganden, beräknade med ledning av den beräkningsmodell SPV fastställt.

Avsättningar för framtida utgifter för omstrukturering är angivna i dagens prisläge utan nuvärdesberäkning.

Undantag från ekonomiadministrativa regelverket

Enligt regleringsbrevet för 2014 gäller följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket:

1. Försvarsmakten undantas från 12 § anslagsförordningen (2011:223) enligt nedan.

a) Försvarsmakten får, vad avser förstagångsanskäffning (dvs. första lageruppbyggnad) för nya materielsystem, anskaffa ammunition, reservdelar m.m. under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Försvarsmakten får under anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* återanskaffa ammunition och reservdelar m.m. Efter hand som förbrukning av förnödenheter sker i förbandsverksamheten ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* eller anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*. Denna princip får även tillämpas vad gäller förnödenheter, inklusive drivmedel, anskaffade före 1 januari 2008.

b) När Försvarsmakten förbrukar ammunition m.m. vid insatser internationellt ska kostnaden för detta föras mot anslaget 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt och motsvarande belopp föras som intäkt mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* eller 1:4 *Vidmakthållande och avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

c) Försvarsmakten får vad avser tjänster som genomförs inom verksamhetsgrenarna Insatser, Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap, Utveckling samt Övrig verksamhet, och där slutprodukten finns planerad och beslutad inom någon annan av dessa verksamhetsgrenar, föra kostnaden för tjänsten till det anslag där slutprodukten finns planerad och beslutad samt föra intäkten till det anslag som bekostar den verksamhetsgren inom vilken tjänsten utförts.

2. När Försvarsmakten tillämpar de principer för redovisning av beredskapstillgångar som framgår av regeringsbeslut den 7 december 2000 (Fö nr 11) får myndigheten direktavskriva beredskapsinventarier i de fall anskaffningsutgiften per styck understiger 250 000 kronor.

3. Försvarsmakten behöver inte finansiera investeringar i anläggningstillgångar som används eller kommer att användas i samband med fredsfrämjande förbandsinsatser med lån i Riksgäldskontoret enligt 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

Ledande befattningshavare i Försvarsmakten

Lön och andra ersättningar har av Försvarsmakten utbetalats till ledande befattningshavare under 2014 enligt nedanstående tabell. I tabellen redovisas även uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Titel	Namn	Lön och andra ersättningar (kr)	Förmåner (kr)	Uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag
Överbefälhavaren	Sverker Göranson	1 741 339	10 614	Ledamot i Arbetsgivarverkets styrelse
Generaldirektören	Peter Sandwall	1 244 928	920	Ledamot i insynsråden för Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Ekonomistyrningsverket och Kustbevakningen Ledamot i Statskontorets råd
Chefen för ledningsstaben ¹⁾	Dennis Gyllensporre	105 400		
Förre chefen för ledningsstaben ²⁾	Jan Salestrand	978 071		
Produktionschefen	Anders Silwer	1 166 778	240	
Insatschefen	Göran Mårtensson	1 196 630	1 113	Ledamot i styrelserna för Försvarets materielverk och Försvarshögskolan
Chefen för enheten för underrättelse- och säkerhetstjänst	Gunnar Karlson	1 082 062		
Chefsjuristen	Carin Bratt	1 130 980	80	
Ekonomidirektören	Helena Thunander Holmstedt	1 375 370		Ledamot i styrelserna för Dedicare AB, Bo Holmstedt Consulting AB och Danderyds sjukhus AB
Personaldirektören	Per-Olof Stålesjö	1 182 261		Ledamot i överstyrelsen för Kåpan pensioner och i styrelsen för Trygghetsstiftelsen
Chefen för säkerhetsinspektionen	Ronald Månsson	922 009	159 265	
Generalläkaren	Seigfrid De Joussineau	1 025 529		

1. Från och med den 27 november 2014

2. Till och med den 6 oktober 2014

Ledamöter i Insynsrådet vid Försvarsmakten

Regeringen har utsett följande personer att vara ledamöter i insynsrådet vid Försvarsmakten från och med den 4 oktober 2012 till och med den 30 september 2015.

Titel	Namn
Riksdagsledamot	Staffan Danielsson
Konsult	Catharina Lagerstam
Kammarrättspresident	Thomas Rolén
Riksdagsledamot	Cecilia Widegren

Inga ersättningar har utgått under 2014.

Riksdagsledamot Peter Hultqvist med samma förordnandetid har under året avgått som ledamot.

Noter till resultaträkningen

1. Intäkter av anslag

Posten består av de kostnader och intäkter som avräknats mot anslag i Försvarmaktens redovisning. Utgifter för anskaffning av beredskapstillgångar redovisas mot statskapital och utgifter för lämnade bidrag redovisas mot medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag.

2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

(tkr)	2014	2013
Intäkter av avgifter och andra ersättningar, varav:	1 388 660	1 482 367
avgiftsbelagd uppdragsverksamhet ¹⁾	1 095 951	1 138 889
avgifter som tagits ut med stöd av 4§ avgiftsförordningen (1992:191) ²⁾	268 278	293 100
offentligrättsliga avgifter	5	2
intäkter från försäljning av övertalig materiel	22 377	35 712
intäkter enligt 6 kap. 1§ kapitalförsörjningsordningen (2011:210)	202	9 028
intäkter av övriga ersättningar	1 847	5 636

1. Den avgiftsbelagda uppdragsverksamheten redovisas i resultatredovisningen under avsnittet "Avgiftsfinansierad verksamhet"

2. Varav tjänsteexport 65 (678) tkr

Av intäkterna avser 1 045 756 tkr (1 037 090 tkr) intäkter från Försvarets materielverk 162 487 tkr (243 127 tkr) av posten består av intäkter där Försvarmakten både varit beställare och underleverantör till Försvarets materielverk.

3. Intäkter av bidrag

Intäkterna (tkr) har erhållits från	2014	2013
Arbetsförmedlingen	3 076	3 297
Försäkringskassan	138	1 375
Kammarkollegiet	3 512	1 810
Länsstyrelsen Norrbotten	1 621	9 048
Trafikverket	1 450	0
Kungliga hov- och slottsstaten	0	61
Maritime Surveillance Cooperation Project	0	96
Övriga bidrag	185	23
Summa	9 982	15 710

4. Finansiella intäkter

(tkr)	2014	2013
Ränta på konto hos Riksgäldskontoret	5 879	36 834
Övriga finansiella intäkter	6 541	12 625
Summa	12 420	49 459

5. Kostnader för personal

(tkr)	2014	2013
Lönekostnader exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-8 261 961	-8 222 433
Sociala avgifter enligt lag och avtal samt pensionskostnader	-3 768 491	-3 808 700
Övriga personalkostnader	-464 107	-538 954
Summa	-12 494 559	-12 570 087

Antalet personal i internationella insatser har under året varit lägre än 2013. Detta har balanserats av en tillväxt av GSS och löneökningar. Under 2014 är övriga personalkostnader lägre där en orsak är lägre kostnader för kompetenshöjande utbildning.

6. Kostnader för lokaler

(tkr)	2014	2013
Hyror	-2 222 031	-2 372 349
Övriga lokalkostnader	-128 835	-155 354
Summa	-2 350 866	-2 527 703

7. Övriga driftskostnader

(tkr)	2014	2013
Kostnader för rekryter, officersaspiranter och hemvärnet	-323 809	-341 824
Materiel- och varukostnader	-4 310 291	-4 320 177
Tjänster m.m.	-15 985 507	-15 633 999
Summa	-20 619 607	-20 296 000

Beredskapsinventarier till ett bokfört värde om 1 321 572 tkr (1 986 586 tkr) har utrangerats (se även not 15 – Beredskapstillgångar). Samtidigt har kostnaderna för inköp av materiel ökat, främst anskaffning av provrobot. Till följd av uppbyggnad camp i Mali, GLOB2 och uppdrag gällande materiellnära tjänster har kostnaderna för köpta tjänster ökat.

8. Finansiella kostnader

(tkr)	2014	2013
Ränta på lån och räntekonto hos Riksgäldskontoret	-15 207	-31 544
Övriga finansiella kostnader	-17 335	-16 794
Summa	-32 542	-48 338

9. Avskrivningar och nedskrivningar

(tkr)	2014	2013
Anläggningstillgångar för verksamheten		
Lånefinansierade immateriella anläggningstillgångar	-300 738	-459 708
Lånefinansierade materiella anläggningstillgångar	-386 248	-390 394
Summa Anläggningstillgångar för verksamheten	-686 986	-850 102
Beredskapsinventarier	-7 676 990	-7 298 202
Summa	-8 363 976	-8 148 304

10. Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras

(tkr)	2014	2013
Ersättning från Förenta Nationerna ¹⁾	591	-998
Summa	591	-998

1. Förenta Nationerna har under perioden inbetalat 727 tkr (76 tkr). I övrigt avser posten upplupna uppbördsintäkter avseende krav som Förenta Nationerna inte betalat.

11. Lämnade bidrag

(tkr)	2014		2013	
	Lämnat	Reglerings- brev/motsv.	Lämnat	Reglerings- brev/motsv.
Bidrag till frivilliga försvarsorganisationer	-43 700	-43 700	-43 651	-43 651
Bidrag till militära tidskrifter och idrottsförbund	-1 684	-1 700	-1 533	-1 560
NATO	-10 000	-10 000	0	0
Vinnova	-15 000	-15 000	0	0
EASF NACS Kenya	-3 353	0	0	0
Geneva Center for Security Policy (GCSP)	-500	-500	-500	-500
Internal Security Sector Review (SSR)	0	0	-2 112	-37 500
Multinational Helicopter Initiative (MHI)	0	0	-5 302	-6 000
Statsbidrag Veteranstöd	-31 000	-37 000	0	0
Sveriges reservofficersförbund	-1 529	0	-1 200	0
Övrigt	-214	0	-854	0
Summa	-106 980	-107 900	-55 152	-89 211

12. Årets kapitalförändring

Årets kapitalförändring utgörs av förändring av beredskapsvaror i lager med 350 266 tkr (366 529 tkr), avskrivningar och nedskrivningar på beredskapsinventarier med 7 676 990 tkr (7 298 202 tkr), avyttringar av beredskapsinventarier med 1 321 572 tkr (1 986 586 tkr) samt periodisering av uppbördsverksamhet med 136 tkr (1 074 tkr).

Noter till balansräkningen

13. Immateriella anläggningstillgångar

(tkr)	Balanserade utgifter för utveckling ¹⁾		Rättigheter och andra immateriella tillgångar	
	2014	2013	2014	2013
IB Anskaffningsvärde	2 912 959	2 439 036	108 027	108 027
Årets anskaffningar	412 711	473 923	0	0
Byte av anläggningssklass	-2 502	0	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	0	0
UB Anskaffningsvärde	3 323 168	2 912 959	108 027	108 027
IB Ackumulerade avskrivningar	-1 592 240	-1 132 540	-108 027	-108 020
Årets avskrivningar	-300 738	-459 700	0	-7
Årets försäljningar/utrangeringar	0	0	0	0
UB Ackumulerade avskrivningar	-1 892 978	-1 592 240	-108 027	-108 027
Summa	1 430 190	1 320 719	0	0

1. Huvuddelen av beloppet avser utveckling av System PRIO.

14. Materiella anläggningstillgångar för verksamheten

(tkr)	Förbättringsutgifter på annans fastighet		Maskiner, inventarier, installationer m.m.		Pågående nyanläggningar	
	2014	2013	2014	2013	2014	2013
IB Anskaffningsvärde	750 896	645 788	5 191 385	4 810 088	109 443	340 495
Årets anskaffning	38 581	77 387	205 601	102 295	104 808	78 759
Omföring från pågående nyanläggningar till färdigställda	38 960	27 721	63 309	282 090	-102 269	-309 811
Byte av anläggningssklass	0	0	2 502	0	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar ¹⁾	-8 484	0	-744 364	-3 088		
UB Anskaffningsvärde	819 953	750 896	4 718 433	5 191 385	111 982	109 443
IB Ackumulerade avskrivningar	-485 778	-408 921	-3 726 919	-3 416 124		
Årets avskrivningar	-72 521	-76 857	-313 727	-313 537		
Årets försäljningar/utrangeringar ¹⁾	7 451	0	729 604	2 742		
UB Ackumulerade avskrivningar	-550 848	-485 778	-3 311 042	-3 726 919		
Summa	269 105	265 118	1 407 391	1 464 466	111 982	109 443

1. För att förbereda införandet av utrustning kopplad till de ekonomiska anläggningarna i System PRIO, vilket kommer att påbörjas under 2015, har Försvarmakten utrangerat anläggningstillgångar vilka inte med säkerhet uppfyller kraven för en anläggning. Utrangeringen avser endast anläggningstillgångar anskaffade med lån och anskaffningsvärdet uppgår till 679 203 tkr med ett sammanlagt bokfört värde om 429 tkr.

Under 2014 har, i samband med verksamhetsövergång från Försvarmakten till Försvarets materielverk, materiella anläggningstillgångar med ett sammanlagt bokfört värde om 15 220 tkr överförts till Försvarets materielverk.

15. Beredskapstillgångar

Beredskapsvaror i lager till exempel ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel redovisas i balansräkningen som beredskapstillgång. De omsätts i varierande grad i förbandsverksamheten och hanteras därför med nödvändighet som omsättningstillgång i den löpande redovisningen. Årets lagerförändring ingår i Årets kapitalförändring men omförs i början av nästa år till statskapital.

(tkr)	Beredskapsinventarier		Beredskapsvaror i lager	
	2014	2013	2014	2013
IB Anskaffningsvärde	161 304 542	160 683 031		
IB Bokfört värde lager			16 749 407	16 635 174
Årets anskaffning inventarier	8 510 435	7 075 579		
Årets försäljningar/utrangeringar1)	-4 494 538	-6 454 068		
Årets anskaffning lager			778 626	480 762
Årets lagerändring			-350 266	-366 529
UB Anskaffningsvärde	165 320 439	161 304 542	17 177 767	16 749 407
IB Ackumulerade avskrivningar	-84 932 430	-82 101 710		
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-7 676 990	-7 298 202		
Årets försäljningar/utrangeringar1)	3 172 966	4 467 482		
UB Ackumulerade avskrivningar	-89 436 454	-84 932 430		
Summa	75 883 985	76 372 112	17 177 767	16 749 407

1. Under 2014 har beredskapsinventarier till ett bokfört värde om 1 321 572 tkr (1 986 586 tkr) utrangerats. Utrangeringen avser bl.a. FPL JAS 39A och STRV 121.

Under 2014 har ytterligare flygplan blivit avvecklade genom destruktion, fragmentering och kassation. Utrangering kommer att ske under 2015 när destruktionsintyg erhållits. Avseende kassationen har utrangering skett i februari 2015. Det bokförda värdet uppgår totalt till ca 572 000 tkr.

16. Varulager och förråd

(tkr)	2014	2013
Trycksaker	39 963	40 499
Drivmedel	347 898	331 049
Övrigt	10 891	11 508
Summa	398 752	383 056

17. Pågående arbeten

(tkr)	2014	2013
Pågående arbeten1),	0	35 336
Summa	0	35 336

1. Från och med 2014 redovisas ej fakturerade intäkter som övriga upplupna intäkter i balansräkningen under posten "Periodavgränsningsposter".

18. Fordringar hos andra myndigheter

(tkr)	2014	2013
Kundfordringar	286 923	420 559
Skattekonto ¹⁾	19 631	18 912
Ingående moms	241 140	195 498
Summa	547 694	634 969

1. Avser i huvudsak återkrav drivmedelsskatt.

19. Övriga kortfristiga fordringar

(tkr)	2014	2013
Fordringar på personalen	14 010	6 763
Athena	6 050	6 050
Övriga fordringar	2 967	3 612
Summa	23 027	16 425

20. Förutbetalda kostnader

(tkr)	2014	2013
Förutbetalda hyror	57 830	33 919
Övriga förutbetalda kostnader	56 503	41 765
Summa	114 333	75 684

21. Upplupna bidragsintäkter

(tkr)	2014	2013
Länsstyrelsen i Norrbotten ¹⁾	1 621	4 048
Summa	1 621	4 048

1. Avser bidrag för nedlagda kostnader avseende åtgärder för avhjälpande av föroreningsskada från dumpad ammunition. Resterande bidrag kommer att erhållas 2015.

22. Övriga upplupna intäkter

(tkr)	2014	2013
Exportåtagande	19 423	9 000
Krav mot FN	224	361
Försäljning övertalig materiel	5 855	0
Ersättning bistånd oljeläcka	1 644	0
Ej fakturerade utlandsmissioner	0	2 219
Övriga upplupna intäkter	4 881	1 274
Summa	32 027	12 854

23. Avräkning med statsverket

(tkr)	2014	2013
Uppbörd		
Ingående balans	0	-19 034
Redovisat mot inkomsttitel	-727	-76
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	727	76
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	0	19 034
Skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	189 285	539 409
Redovisat mot anslag	1 035 261	1 277 835
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-1 183 474	-1 627 959
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	41 072	189 285
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	902 929	1 010 910
Redovisat mot anslag	41 538 304	38 862 953
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-42 126 444	-38 977 204
Återbetalning av anslagsmedel	0	6 270
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	314 789	902 929
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	421 015	549 709
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-75 866	-128 694
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	345 149	421 015
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken		
Ingående balans	-401	-772
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	41 307	58 707
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-1 223 889	-1 686 219
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	1 182 746	1 627 883
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto i Riksbanken	-237	-401
Summa	700 773	1 512 828

I saldoto ingår 600 000 tkr avseende indragen likviditet från räntekontot, enligt regeringsbeslut 3 år 1997 (FO97/904/ESU), som under 2009 återfördes från balanserad kapitalförändring. Försvarsmakten redovisar från och med 2009 därför en fordran motsvarande den indragna likviditeten under avräkning med statsverket.

24. Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev uppgår till 2 500 000 tkr.

25. Myndighetskapital

Förändring av myndighetskapitalet (tkr)	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, upp- bördsverksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2013	102 781 857	1 435	-9 652 391	93 130 901
A Ingående balans 2014	102 781 857	1 435	-9 652 391	93 130 901
Föregående års kapitalförändring	-9 651 317	-1 074	9 652 391	0
Årets anskaffning av beredskapsinventarier	8 510 435	0	0	8 510 435
Årets anskaffning av beredskapsvaror i lager	778 626	0	0	778 626
Årets kapitalförändring	0	0	-9 348 965	-9 348 965
B Summa årets förändring	-362 256	-1 074	303 426	-59 904
C Utgående balans 2014	102 419 601	361	-9 348 965	93 070 997

26. Statskapital

(tkr)	2014	2013
IB Statskapital		
Beredskapsinventarier	85 656 900	86 233 426
Beredskapsvaror i lager	17 115 937	16 445 262
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	9 020	0
Summa IB Statskapital	102 781 857	102 678 688
Årets förändring		
Årets anskaffning beredskapsinventarier	8 510 435	7 075 579
Årets anskaffning beredskapsvaror i lager	778 626	480 762
Årets anskaffning konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	0	9 020
Avskrivningar och avyttringar föregående år	-9 284 788	-7 652 105
Förändring beredskapsvaror i lager föregående år	-366 529	189 913
Summa Årets förändring	-362 256	103 169
UB		
Beredskapsinventarier ¹⁾	84 882 547	85 656 900
Beredskapsvaror i lager ²⁾	17 528 034	17 115 937
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier ³⁾	9 020	9 020
Summa UB	102 419 601	102 781 857

1. Utgående balans motsvarar beredskapsinventariers bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning och årets invärdering och med avdrag för inventarier som under året, utan ersättning, överförts till annan myndighet. Avskrivningar och avyttringar bokförs mot statskapital först påföljande år.
2. Utgående balans motsvarar beredskapsvarors i lager bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning och årets invärdering.
3. Utgående balans motsvarar konst och andra ej avskrivningsbara inventariers bokförda värde i föregående helårsbokslut med tillägg av årets anskaffning och årets invärdering.

27. Balanserad kapitalförändring

(tkr)	2014	2013
Till och med föregående bokslut ackumulerade periodiseringsdifferenser ¹⁾	361	1 435
Summa	361	1 435

1. Består av periodiseringar avseende uppbördsverksamhet.

28. Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

(tkr)	2014	2013
IB Avsättningar för pensioner	452 878	607 484
Periodens pensionskostnad	40 279	89 942
Periodens pensionsutbetalningar	-192 587	-244 548
UB^{1), 2)}	300 570	452 878

	2014	2013
1) Beräknat av Statens Pensionsverk för dem där utbetalning har påbörjats	272 842	423 336
1) Beräknat av Försvarsmakten för fattade beslut utan påbörjad utbetalning	27 728	29 542
2) Antal personer där utbetalning har påbörjats	366	558
2) Antal personer där utbetalning ännu ej har påbörjats	12	12
2) Summa antal personer	378	570

29. Övriga avsättningar

Avsättningar har gjorts för framtida utgifter avseende omstrukturering på grund av FB 04 och andra regerings- eller myndighetsbeslut.

(tkr)	Beräknas regleras under 2015	Årets förändring	2014	2013
Ändamål:				
Avveckling av materiel	193 261	-144 321	193 261	337 582
Sanering	25 000	5 000	140 000	135 000
Rivning	0	-11 000	0	11 000
Hyra	0	-20 000	0	20 000
Personal under avveckling	957	765	957	192
Engångspremier för uppsagd personal	2 779	-12 708	2 779	15 487
Kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder	25 000	12 024	118 349	106 325
Återställningskostnader Barkarby	0	30 000	30 000	0
Pågående rättsliga tvister	34 500	44 500	44 500	0
Summa	281 497	-95 740	529 846	625 586

30. Lån i Riksgäldskontoret

(tkr)	2014	2013
IB	3 127 175	3 047 225
Nya lån	765 806	922 362
Amorteringar	-701 168	-842 412
UB	3 191 813	3 127 175
Beviljad låneram	3 690 000	3 485 000

31. Kortfristiga skulder till andra myndigheter

(tkr)	2014	2013
Leverantörsskulder	5 170 397	2 493 419
Skatter och avgifter	216 194	239 232
Utgående moms	27 374	25 312
Övriga skulder	14 219	1 148
Summa	5 428 184	2 759 111

32. Övriga kortfristiga skulder

(tkr)	2014	2013
Personalens källskatt	197 639	208 321
Övriga skulder	2 523	59 815
Summa	200 162	268 136

33. Upplupna kostnader

(tkr)	2014	2013
Ledighetsskuld och övrig upplupen lön ¹⁾	1 162 029	1 012 742
Sociala avgifter på ledighetsskuld och övrig upplupen lön ¹⁾	503 218	503 547
Övriga upplupna kostnader	137 043	118 328
Summa	1 802 290	1 634 617

1. Från och med 2014 redovisas löner utbetalda i januari avseende tidigare perioder som upplupna kostnader. Tidigare redovisades dessa som övriga skulder respektive skulder till andra myndigheter. För 2014 uppgår beloppet till 108 742 tkr (84 187 tkr).

34. Oförbrukade bidrag

(tkr)	2014	2013
Kammarkollegiet ¹⁾	268	0
Summa	268	0

1. Kommer att återbetalas under 2015.

35. Övriga förutbetalda intäkter

(tkr)	2014	2013
Försvarets materielverk ¹⁾	0	4 933
Summa	0	4 933

1. Avser ej upparbetade kostnader som fakturerats Försvarets materielverk.

36. Övriga ansvarsförbindelser

I övriga avsättningar (se not 29) ingår avsättning om 140 000 tkr (135 000 tkr) för utgifter under åren 2015 - 2022 för sanering av förorenade områden. Försvarmakten kommer även efter år 2022 att ha utgifter för att sanera förorenade områden. Utgifterna för sanering efter år 2022 är dock osäkra till både tidpunkt och belopp.

Noter till anslagsredovisningen

37. Redovisning mot anslag

Anslag	Beslut och kommentarer
Anslag inom Förvarsdepartementets utgiftsområde nr 6	
1:1.1	Förbandsverksamhet och beredskap Regeringsbeslut 4 2014-12-11 Fö2014/2014/ESL (delvis) Vid ingången av 2014 hade Försvarmakten en anslagskredit på 219 mnkr att omhänderta. Detta medförde att försiktighet tillämpats. Under 2014 har förstärkning av anslaget tillkommit på 232 mnkr vilket har möjliggjort en utökad övningsverksamhet och materielunderhållsproduktion och därmed genererat kostnader. Försvarmakten har under året även haft lägre kostnader bland annat för lokaler. Sammantaget har Försvarmakten ett anslagssparande på 248 mnkr vid utgången av 2014.
1:1.4	Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten Regeringsbeslut 3 2014-03-27, Fö2014/604/MFI
1:2.1	Försvarmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena Regeringsbeslut 4 2014-12-11 Fö2014/2014/ESL (delvis) Vid utgången av 2014 har Försvarmakten ett anslagssparande på 219 mnkr. Avvecklingen av ISAF har utfallit med en lägre kostnad än planerat. Dessutom har planerat återställande materielunderhåll inte kunnat genomföras under 2014. Materielunderhållskostnaderna bedöms uppgå till ca 40-60 mnkr.
1:2.2	Försvarmaktens övriga insatser internationellt Regeringsbeslut 3 2014-06-05 Fö2013/263/MFI (delvis), Fö2014/1031/MFI m.fl. Anslagsposten är ny 2014 och innefattar utgifter för de övriga internationella insatser som Försvarmakten genomför där det ej antas vara väpnad styrka och som beslutats av regeringen. Tilldelade medel 2014 är 68 mnkr. Under året har omdisponerats 82 mnkr från anslagsposten 1:2.1. Vid utgången av 2014 finns ett anslagssparande på 37 mnkr.
1:3.1	Anskaffning av materiel och anläggningar Regeringsbeslut 4 2014-12-11 Fö2014/2014/ESL (delvis)
1:4.1	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar Regeringsbeslut 10 2013-12-19 Fö2012/2150/MFU (delvis), Fö2013/110/MFI, Fö2013/123/ESL (delvis) m.fl.
1:5.1	Forskning och teknikutveckling Regeringsbeslut 10 2013-12-19 Fö2012/2150/MFU (delvis), Fö2013/110/MFI, Fö2013/123/ESL (delvis) m.fl.
Anslag inom Utrikesdepartementets utgiftsområde nr 5	
1:2.1	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet (UD) Protokoll 1:6 2014-10-30 UF2014/68386/UD/SP

38. Redovisning av beställningsbemyndigande

Anslag	Kommentarer
1:3.1	Anskaffning av materiel och anläggningar Hela det redovisade beloppet har beställts från statliga leverantörer vilka i sin tur kontrakterar utomstatliga leverantörer. En delmängd av dessa belopp stannar inom staten i form av myndigheternas interna omkostnader, innevarande år samt under åtagandets livslängd. Försvarmaktens huvudleverantör FMV hade vid utgången av 2014 ¹⁾ beställningar hos utomstatliga leverantörer på 48 861 miljoner kronor. Differensen mellan Försvarmaktens bemyndigande och FMV redovisade belopp beror till huvuddelen av att FMV enligt plan ännu inte gjort alla relevanta projektbeställningar mot utomstatliga leverantörer och till mindre del av FMV interna omkostnader på projekten.
1:4.1	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar Försvarmaktens nya åtaganden inom bemyndiganderamen för anslag 1:4 har inte beställts i planerad omfattning. Detta har delvis orsakats av att beredningskapaciteten till del har sjunkit under den planerade omdaningen av försvarslogistiken. Hela det redovisade beloppet har beställts från statliga leverantörer vilka i sin tur kontrakterar utomstatliga leverantörer. En delmängd av dessa belopp stannar inom staten i form av myndigheternas interna omkostnader, innevarande år samt under åtagandets livslängd. Försvarmaktens huvudleverantör FMV hade vid utgången av 2014 ¹⁾ beställningar hos utomstatliga leverantörer på 6 863 miljoner kronor. Differensen mellan Försvarmaktens bemyndigande och FMV redovisade belopp beror till huvuddelen av att FMV enligt plan ännu inte gjort alla relevanta projektbeställningar mot utomstatliga leverantörer och till mindre del av FMV interna omkostnader på projekten.

1. Uppgiften avser beställningar hos utomstatliga leverantörer per 2015-01-30.

Noter till finansieringsanalysen

39. Kostnader

(tkr)	2014	2013
Kostnader enligt resultaträkning	-43 861 549	-43 590 432
Avskrivningar och nedskrivningar enligt resultaträkning	8 363 976	8 148 304
Realisationsförluster ¹⁾	1 322 034	1 986 800
Förändring avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-152 308	-154 606
Förändring övriga avsättningar	-95 740	-305 048
Summa	-34 423 587	-33 914 982

1. Se även not 15 – Beredskapstillgångar.

40. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

(tkr)	2014	2013
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	1 388 660	1 482 367
Realisationsvinster	-58	-31
Summa	1 388 602	1 482 336

41. Ökning/minskning av kortfristiga fordringar

(tkr)	2014	2013
Förändring av pågående arbete	35 336	-12 516
Förändring av fordringar	104 945	-41 920
Förändring av periodavgränsningsposter	-55 394	35 564
Justering för periodavgränsningsposter avseende uppbördsverksamhet	-136	-1 074
Summa förändring av periodavgränsningsposter	-55 530	34 490
Summa	84 751	-19 946

42. Ökning/minskning av kortfristiga skulder

(tkr)	2014	2013
Förändring av skulder m.m.	2 842 601	-2 775 668
Justering för investeringslån	-64 638	-79 950
Justering för leverantörsskulder avseende anläggningstillgångar	-1 344 957	1 344 359
Summa förändring av skulder m.m.	1 433 006	-1 511 259
Förändring av periodavgränsningsposter	163 008	5 027
Summa	1 596 014	-1 506 232

BILAGOR

Bilaga 1 (kvalificerat hemlig) Värdering av Försvarsmaktens operativa förmåga 2014

Bilagan är en detaljerad redovisning av värderingen av Försvarsmaktens operativa förmåga samt insatsorganisationens omfattning och beredskap och hur denna värderats.

I kvalificerat hemlig underbilaga 1.1 sammanfattas läget för krigs- och hemvärnsförband 2014, i kvalificerat hemlig underbilaga 1.2 redovisas nationell och internationell beredskap samt nationella operationer samt i kvalificerat hemlig underbilaga 1.3 redovisas personaluppfyllnaden per krigsförband och kategori. Dessa bilagor redovisas och insänds till regeringen i särskild ordning.

Bilaga 2 (öppen) Personalberättelse

Bilagan är en detaljerad redovisning av personalområdet.

Bilaga 3 (öppen) Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet (del av)

Bilagan omfattar redovisningar av krigsförbandens anslagsbelastning samt kostnader för förbandsreserven.

SÖKREGISTER ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Åtterrapporeringen följer numrering i regleringsbrev 2014 (och i vissa förekommande fall regleringsbrev 2015) och särskilda regeringsbeslut förutom de två sista avsnitten som avser särskilda åtterrapporeringsspunkter.

RB p/SRB ¹	Avser	Redovisas i dokument ²	Avsnitt i huvuddokument
1	Operativ förmåga	H-dok och KH bilaga	Resultatredovisning – öppen redovisning
3	Stridskrafternas utveckling	Ingår i åtterrapporering RB p 23 (21)	
4	Materieförsörjning	H-dok	Resultatredovisning: Uppbyggnad av insatsorg. och beredskap
5	Insatser	H-dok samt bilaga 2	Resultatredovisning: Uppbyggnad av insatsorg. och beredskap/Insatser
6	Forskning och utveckling	H-dok	Resultatredovisning: Utveckling
8	Nordiskt och övrigt internationellt förmågeutvecklingssamarbete	H-dok	Internationellt samarbete Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
10	Integrerat resurs- och ekonomilednings-system ³		Övrig resultatredovisning
11	Miljöfrågor	H-dok	Övrig resultatredovisning
12	Samverkan och stöd mellan Försvarsmakten och civila verksamheter	H-dok	Resultatredovisning: Stöd till samhället
13	Personalförsörjning	H-dok samt bilaga 2	Reformer och andra verksamhetsförändringar i Försvarsmakten
14	Ökning av andelen kvinnor	Bilaga 2	
15	Rekrytering till hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna	Bilaga 2	
16	Materieluppföljning	H-dok	Resultatredovisning: Uppbyggnad av insatsorg. och beredskap/Insatser Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
18	Inriktningen för materiel- och logistikförsörjning samt effektiviserande verksamhetsförändringar	H-dok	Reformer och andra verksamhetsförändringar i Försvarsmakten,
RB 15 p 2.7	Ersätter p 18 ovan		
20	Tillsyn över militär luftfart		Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
21	Omlokalisering Järfälla Barkarby		Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
23 (21) (Bilaga 2)	Uppföljning av det försvarspolitiska inriktningsbeslutet	H-dok	Reformer och andra verksamhetsförändringar i Försvarsmakten Resultatredovisning -Öppen sammanfattning/redovisning
	Insatsorganisationen	KH bilaga	
	Ekonomi	H-dok och bilaga 3	Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
RB 15 p 3.1 (Bilaga 2)	Ersätter delar av avsnitt 2. Ekonomi ovan		
27 (25)	Utvecklingsarbete för jämställdhetsintegrering ³	Bilaga 2	
31 (29)	Försvarsmaktens stöd till Polisen vid terrorismbekämpning ³		Reformer och andra verksamhetsförändringar i Försvarsmakten
SRB	SSR-verksamhet	H-dok	Övrig redovisning med åtterrapporeringskrav
SFS ⁴	Vind- och vågkraft	H-dok	Övrig resultatredovisning
SRB 8 Fö2011/613/MFU	Omdaning försvarslogistik	H-dok. Redovisas under samma avsnitt som RB p 18. Myndighetsgemensam redovisning sker i annan skrivelse	
SRB 28	Stöd till helikopterkapacitet ³		Resultatredovisning: Stöd till samhället

1. Parantes anger felaktigt numrering i RB, SRB=Särskilt regeringsbeslut
2. H-dok = Huvuddokument, KH = Kvalificerat hemlig, Bilaga 2 = Personalberättelsen, Bilaga 3 = Särskild åtterrapporering
3. Inget åtterrapporeringskrav till årsredovisningen, men Försvarsmakten väljer att lägesredovisa
4. SFS (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten, uppdaterad 2010-08-01 med ändring SFS 2010:650

ÖVERBEFÄLHAVARENS INTYGANDE AV MYNDIGHETENS ÅRSREDOVISNING

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande²⁸.

Sverker Göranson

28 Grundar sig på redovisningen i avsnittet Intern styrning och kontroll.

FÖRSVARSMAKTEN

107 85 Stockholm • Telefon: 08-788 75 00
www.forsvarsmakten.se